

NOVA DANICA

ILI

BUNJEVAČKO-ŠOKAČKI

KALENDAR

ZA PRISTUPNU GODINU

1888.

—Cina : 25 novčića. —

Izdaje : JOSIP BITTERMAN.

U SUBOTICI, 1887.
IZ ŠTAMPARIJE JOSIPA BITTERMANA.

NOVA DANICA

INSTITUT „IVAN ANTUNOVIĆ“
Bf.: 26/97. 2P
SUBOTICA
KNJIŽNICA „IVAN KUJUNDŽIĆ“

III

BUNJEVAČKO-ŠOKAČKI

KALENDAR

ZA PRISTUPNU GODINU

1888.

—Cina : 25 novčića. —

Izdaje : JOSIPA BITTERMANA.

U SUBOTICI, 1887.
IZ STAMPARIJE JOSIPA BITTERMANA.

KRALJEVKA.

Bože živi, čuvaj Bože
Kralja našeg i naš dom!
Silan virom, da nas može
Mudrom vladat desnicom.
Štitimo ga hrabrobojni
Od navale svačije,
S habsburskim domom spoji
Sudba udes našije.

Svistno virno i pošteno
Pravdu dužnost branimo;
A kad triba tad hrabreno
Na oružje skočimo,
Znajući, kako slavno valja
Vojsku kitit lovorom:
Blago, život sve za kralja,
Sve za kralja i za dom.

Što gradjanin mukom steče,
Tomu vojnik budi štit,
Ume ine nek preteče
Um naš duhom ponosit.
Srića, slava nek izvira
Kraljevina u svijeh,
Sunce božje nek u miru
Sja po zemlja našijeh.

Sile naše nek se slože
Svemogućan, jer je sklad;
I najtežje lasno može
Navladat se slogom rad.
K' jednoj svrhi pogodljivi
Svi nastojmo bratski it:
Kralj, da živi, dom, da živi
Složno ćemo vični bit.

Uz našeg se vladom kralja
Krvlju, sreem rodica
Vikovitom još pomalja,
Puna čara kraljica.
Svaku sriću, svaku slavu
Izlij Bože ti nad njom:
Fran-Josipa Jelisavu
Sav habsburski živi dom.

SIČANJ, ili JANUAR,

BROJI XXXI DAN.

Dani **Za Katolike** ☉ **Za Grčko-iztočne**

1) U one vrime, kad se navršu 8 dana. Luk. 2—21.

Nedilja	1. Mladi Božić		20 Prosinac Ignatije †
Ponedilj.	2 Makarije opat		21 Julijana †
Utorak	3 Genoveva divica		22 Anastasija †
Srida	4 Titus biskup		23 10 muč. na Kritu †
Četvrt.	5 Telesfor papa muč.		24 Eugenija †
Petak	6. Sv. tri kralja †		25 Božić (rodj. Hrista)
Subota	7 Lucijan mučenik		26 Zbor bogorod.

2) Isus iz godišnji mladić u crkvi jeruzolimskoj. Luk. 2.

Nedilja	8 Severin opat		27 Stefan prvi muč.
Ponedilj.	9 Julijan mučenik		28 20 tisuća mučenika
Utorak	10 Agaton papa		29 Mlaucenci
Srida	11 Hygin papa		30 Anisija
Četvrt.	12 Ernest opat		31 Melanija
Petak	13 Hilarij biskup †		1. Sičanj 1888. Nov. lit.
Subota	14 Felix mučenik		2 Silvester papa

3) Svatba u Kani Gallilejskoj. Ivan 2. 1—11.

Nedilja	15. Prisp. Ime Isusovo		3 Malabija prorok
Ponedilj.	16 Marcel		4 Zbor 7 apoštola
Utorak	17 Antun pustinjač		5 Teopempto i Teona †
Srida	18 Stol. sv. Pet. u Rimu		6. Bogojavljenje
Četvrt.	19 Kanut Kralj muč.		7 Zbor Ivana Krst.
Petak	20 Fabian i Sebastian †		8 Georgije i Emilijan †
Subota	21 Agneta divica		9 Polijevkto

4) Isus izličeje jednog gubavca. Mat. 8. 1—13.

Nedilja	22 Vincencije i Anastaz		10 Grigorije Nis.
Ponedilj.	23 Zaručenje Bl. D. M.		11 Teodosije
Utorak	24 Timotej biskup		12 Tatijana
Srida	25 Obraćenje Pavla		13 Jermilo †
Četvrt.	26 Polikarp biskup		14 Sava I. arb. srp.
Petak	27 Ivan zlat. biskup †		15 Pavao Tiv. †
Subota	28 Margarita divica		16 Verige apošt. Petra

5) O poslenicah u vinogradu. Mat. 20. 1—16.

Nedilja	29 Sedamdeset Fr. S.		17 Antonije velik
Ponedilj.	30 Martina divica		18 Arhiop Maksim
Utorak	31 Petar Nolaski		19 Makarije Misiski

Sičnja	Sunce izlazi :	Sunce zapada :	Dužina dana :	Dužina noći :
1.	u 7 sati 52 časa	u 4 sata 15 časi	8 sati 53 časa	15 sati 7 časi
8.	u 7 " 51 "	u 4 " 22 "	9 " — "	15 " — "
10.	u 7 " 50 "	u 4 " 25 "	9 " 3 " "	14 " 57 "
15.	u 7 " 48 "	u 4 " 32 "	9 " 10 " "	14 " 50 "
20.	u 7 " 44 "	u 4 " 38 "	9 " 16 " "	14 " 44 "
25.	u 7 " 39 "	u 4 " 46 "	9 " 24 " "	14 " 36 "
31.	u 7 " 32 "	u 4 " 56 "	9 " 34 " "	14 " 26 "

Misečne mine :

☾ Zadnji četvrt 6, posl podne, u 48 časi. S početka hladno, posle tmurno i snig.

☉ Mladi misec 13, u 9 sati, 44 časa u jutro. Dilom oblačno, hladni vetrovi.

☽ Prvi četvrt 21, u 5 sati 55 časi u jutro. Oblačno i maglovito sa ljutom zimom.

☾ Pun misec 29, posli pol noći 24 časa.

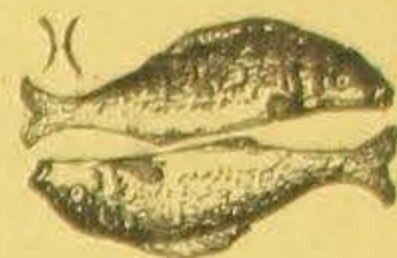
Vidivo pomrčanje miseca, snig sa ljuti vetrovi.

Gatanje po stogodišnjem kalendaru: Do 11-og stalna, ljuta zima, od 12-og do 18-og tmurno i južno. 19-og zima, posli do 24-og uvijek jako zima, snig i ljuti vetrovi.

VELJAČA, ili FEBRUAR,

BROJI XXIX DANA.

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-iztočne
Srda	1 Ignacij biskup	☉	20 Jevtimije veliki †
Četvrt.	2 Očišćenje Bl. D. M.	☉	21 Maksim izpovidnik
Petak	3 Blaž biskup †	☉	22 Timotej
Subota	4 Veronika	☉	23 Klimente
6) O sijaču i simenu. Luk. 8. 4—15.			
Nedilja	5 Šestdesetnica Ag. d.	☉	24 Ksenija
Ponedilj.	6 Doroteja	☉	25 Grigorije bogoslov
Utorak	7 Romualdo opat	☉	26 Ksenofonte
Srda	8 Ivan Matski	☉	27 Prinos mošti Jov. †
Četvrt.	9 Apolonija divica †	☉	28 Jefren Sirin
Petak	10 Skolastika divica	☉	29 Ignatije †
Subota	11 Desiderij biskup	☉	30 Tri Jerarha
7) Isus izličuje slipeca. Luk. 18. 31—43.			
Nedilja	12 Petdesetn. Eulalija	☉	31 Kir i Jova
Ponedilj.	13 Fuska divica	☉	1 Veljača, Trifon
Utorak	14 Valentin svećenik	☉	2 Sretenije
Srda	15 Faustin i Jovinian	☉	3 Simeon †
Četvrt.	16 Julijana divica	☉	4 Isidor Pilusijski
Petak	17 Sabina †	☉	5 Agata †
Subota	18 Simeon biskup	☉	6 Vukol i Fotije
8) Isusa djavao napastuje. Mat. 4. 1—11.			
Nedilja	19 Čista, Konrad pust.	☉	7 Partenije
Ponedilj.	20 Eleutherij †	☉	8 Teodor i Zah.
Utorak	21 Eleonora kraljica †	☉	9 Nikifor
Srda	22 Stól. sv. Pet. kvatre †	☉	10 Haralampije
Četvrt.	23 Romana †	☉	11 Blaž mučenik
Petak	24 Prist. dan, Viktorij †	☉	12 Melst biskup
Subota	25 Matija apoštol †	☉	13 Zole Fotina
9) Priobraženje Isusovo. Mat. 17. 1—10.			
Nedilja	26 Pačista	☉	14 Triodije Aksentije
Ponedilj.	27 Alexander †	☉	15 Onisim
Utorak	28 Leander †	☉	16 Pamfil
Srda	29 Roman opat †	☉	17 Teodor

Misečne mine:

☾ Zadnji četvrt 4. u 8 sati 31 čas u večer. Početkom zima, posle toplo.

☾ Mladi misec 12. posli pol noći u 58 časi.

☾ Nevidivo pomrčanje sunca, mećava i ljuta zima.

☾ Prvi četvrt 20. u 3 sata 5 časi u jutro, jug. kiša sa snigom.

☾ Pun misec 27. u 1 sat, 3 časa posli podne.

☾ Prominljivo, hladno i južno.

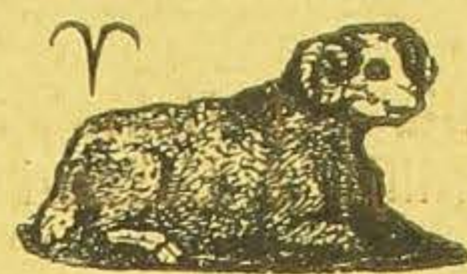
Gatanje po stogodišnjem kalendaru: 1-og jaki vetrovi, 2, 3, 4 kiša, do 10-og kiša s vitrom 14 snig, 15, 16 vitar, snig i kiša, 17—19 oblačno i kiša, od 21-og do konca lipo vreme.

Veljače.	Sunce izlazi:	Sunce zapada:	Dužina dana:	Dužina noći:
1.	u 7 sati 30 časi	u 4 sata 57 časi	9 sati 35 časa	14 sati 25 časi
5.	u 7 " 26 "	u 5 " 4 "	9 " 46 "	14 " 14 "
10.	u 7 " 18 "	u 5 " 12 "	10 " 6 "	13 " 54 "
15.	u 7 " 10 "	u 5 " 20 "	10 " 10 "	13 " 50 "
20.	u 7 " 1 "	u 5 " 27 "	10 " 26 "	13 " 34 "
25.	u 6 " 52 "	u 5 " 36 "	10 " 28 "	13 " 32 "
29.	u 6 " 44 "	u 5 " 42 "	10 " 52 "	13 " 8 "

OŽUJAK, ili MARTIUS,

BROJI XXXI DAN.

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-iztočne
Četvrt.	1 Albin biskup †	♄♃	18 Leo papa
Petak	2 Simplic †	♄♃	19 Arhip
Subota	3 Kunigunda divica †	♄♃	20 Lav
10) Isus izgoni djavola. Luk. 11. 14—28.			
Nedilja	4 Bezimena Kazimir	♄♃	21 Timotej
Ponedilj.	5 Eusebija mučenik †	♄♃	22 Mavrikije
Utorak	6 Fridrik †	♄♃	23 Polikarpo
Srida	7 Toma akvinatski †	♄♃	24 Pristupni dan †
Četvrt.	8 Ivan od Boga †	♄♃	25 Obrez. glav. Jov. Kr.
Petak	9 Franciska †	♄♃	26 Tarasije †
Subota	10 40 mučenika †	♄♃	27 Porfirije
11) Isus nahrani 5000 ljudi. Ivan 6. 1—15.			
Nedilja	11 Sridopostna	♄♃	28 Mesopust Prokopije
Ponedilj.	12 Grgo papa †	♄♃	29 Vasilije
Utorak	13 Rozina †	♄♃	1 Ožujak Jevdokija
Srida	14 Matilda udova †	♄♃	2 Teodor †
Četvrt.	15 Longin mučenik †	♄♃	3 Jevtropije
Petak	16 Heribert biskup †	♄♃	4 Prinos Vencesl. č.
Subota	17 Gertruda divica †	♄♃	5 Konon
12) Žudije hoće Isusa kamenovat. Iv. 8. 46—59.			
Nedilja	18 Gluha. Eduard. kralj	♄♃	6 42 muč. Siropust.
Ponedilj.	19 Josip †	♄♃	7 Vaso mučenik †
Utorak	20 Nicetas †	♄♃	8 Teofilakte †
Srida	21 Benedikto opat †	♄♃	9 40 mučenika †
Četvrt.	22 Oktavijan †	♄♃	10 Kodrat †
Petak	23 Oton biskup †	♄♃	11 Sofronije †
Subota	24 Gabriel †	♄♃	12 Teofan i Grigorije †
13) Ulaz Isusov u Jeruzolim. Mat. 21. 1—9.			
Nedilja	25 Blagovist Cvitna	♄♃	13 Nicefor †
Ponedilj.	26 Emanuel muč. †	♄♃	14 Venedikto †
Utorak	27 Ruperto †	♄♃	15 Agapije †
Srida	28 Guntram kralj †	♄♃	16 Savin †
Četvrt.	29 Eustakije †	♄♃	17 Alaksije †
Petak	30 Velik petak †	♄♃	18 Kiril †
Subota	31 Velika subota †	♄♃	19 Hrisantò i Darija †

Misečne mine :

☾ Zadnji četvrt. 5. u sata 32 časa u jutro. Prominljivo, posle kiša i snig.

☾ Mladi misec 12. u sati 27 časi u večer. Često mraz i noćju hladno.

☾ Prvi četvrt. 20. u 9 sati 49 časi u večer. Hladan vitar, posle ugodno.

☾ Pun misec 27. u 11 sati 13 časi u večer.

Tmurno i prilično vruće. Gatanje po stogodišnjem kalendaru: 1—5 oblačno i hladno, 6—9 ugodno, 10-og umireno, 11 kiša, 12—16 lipo, 17—19 jutrom hladno i oblačno, od 22-og do konca tmurno, lipo, kiša, snig.

Ožujka	Sunce izlazi :	Sunce zapada :	Dužina dana :	Dužina noći :
1.	u 6 sati 42 časa	u 5 sati 43 časa	10 sati 59 časi	13 sati 1 čas
5.	u 6 " 34 "	u 5 " 49 "	11 " 15 "	12 " 45 "
10.	u 6 " 24 "	u 5 " 57 "	11 " 33 "	12 " 27 "
15.	u 6 " 14 "	u 6 " 4 "	11 " 50 "	12 " 10 "
20.	u 6 " 4 "	u 6 " 12 "	12 " 10 "	11 " 50 "
25.	u 5 " 54 "	u 6 " 19 "	12 " 25 "	11 " 35 "
31.	u 5 " 41 "	u 6 " 28 "	12 " 47 "	11 " 13 "

TRAVANJ, ili APRILIS,

BROJI XXX DANA.

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-iztočne
14) Uskrsnuće Isusovo. Mark. 16. 1—7.			
Nedilja	1 Uskrs g. Isuk. Hugo		
Ponedilj.	2 Uskrsni ponediljak	☉	20 Jovan prepodobni †
Utorak	3 Richardo	☉	21 Jakov mladji †
Srida	4 Isidor biskup	☉	22 Vasilije †
Četvrt.	5 Vincencij Fer.	☉	23 Nikon †
Petak	6 Celestin †	☉	25 Blagovest †
Subota	7 Armin	☉	26 Gabriel †
15) Kada večer bi onaj dan. Iv. 20. 19—31.			
Nedilja	8		
Ponedilj.	9 Dionisij	☉	27 Mationa †
Utorak	10 Marije N.	☉	28 Hilarijon †
Srida	11 Ezechiel	☉	29 Marko †
Četvrt.	12 Lav papa	☉	30 Jovan Klim. †
Petak	12 Julijo	☉	31 Ignatije †
Subota	13 Hermenegild †	☉	1 Travanj, Marija †
	14 Tibureije mučenik	☉	2 Titus †
16) O dobrom pastiru. Iv. 10. 11—16.			
Nedilja	15		
Ponedilj.	Anastasija	☉	3 Nikita †
Utorak	16 Lamberto muč.	☉	4 Josip †
Srida	17 Rudolf	☉	5 Teodul †
Četvrt.	18 Apolonija muč.	☉	6 Eutik †
Petak	19 Timon muč.	☉	7 Gjuro Melt. †
Subota	20 Božidar muč. †	☉	8 Irodijon †
	21 Anselmo biskup	☉	9 Teopshije †
17) Do malo i nećete me vidit. Iv. 26. 16—22.			
Nedilja	22		
Ponedilj.	Soter i Kaj muč.	☉	10 Terentije †
Utorak	23 Adalbert biskup	☉	11 Antipa †
Srida	24 Gjuro mučenik	☉	12 Vasilije †
Četvrt.	25 Marko evang.	☉	13 Artemon †
Petak	26 Klet papa	☉	14 Martin papa †
Subota	27 Peregrin. †	☉	15 Aristarh †
	28 Živko mučenik	☉	16 Agapije †
18) Idem k' onomu, koj me poslao. Iv. 16. 5—15.			
Nedilja	29		17 Cvitnica †
Ponedilj.	Petar mučenik	☉	
	30 Katarina divica	☉	18 Jovan Dekap †

Misečne mine:

☾ Zadnji četvrt. 3. u 1 sat 47 časi posli podne. Prominljivo, posli kiša i vrući dnevni.

☉ Mladi misec 11. u 10 sati 13 č. prije podne. Toplo, zatim kiša i po malo sniga.

☽ Prvi četvrt 19. posli podne u 58 časi. Vedro, mraz, zatim ugodno.

☾ Pun misec 26. u 7 sati 28 časi iz jutra. Do konca ugodni dani.

Gatanje po stogodišnjem kalendaru: 1—5 zima, 6—12 prominljivo, toplo, 12—17 kiša, vitar i hladno, 19—22 neugodno, 23 promini se na lipo i do konca ugodno vrime.

Travnja	Sunce izlazi:	Sunce zapada:	Dužina dana:	Dužina noći:
1.	u 5 sati 39 časi	u 6 sati 29 časi	12 sati 50 časi	11 sati 10 časi
5.	u 5 " 30 "	u 6 " 35 "	13 " 5 "	10 " 55 "
10.	u 5 " 21 "	u 6 " 42 "	13 " 21 "	10 " 39 "
15.	u 5 " 11 "	u 6 " 49 "	13 " 34 "	10 " 26 "
20.	u 5 " 2 "	u 6 " 57 "	13 " 55 "	10 " 5 "
25.	u 4 " 52 "	u 7 " 4 "	14 " 4 "	9 " 56 "
30.	u 4 " 44 "	u 7 " 11 "	14 " 27 "	9 " 33 "

SVIBANJ, ili MAJUS,

BROJI XXXI DAN.

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-iztočne
Utorak	1 Filip i Jakov	☿	19 Jovan staropeć †
Srida	2 Atanasije biskup	♁	20 Todor †
Četvrt.	3 Našašće sv. križa	♂	21 Januarije †
Petak	4 Florijan muč. †	♃	22 Velik petak †
Subota	5 Pijo V. papa	♄	23 Velika sub. Gjuro
19) Što prosili budete od Oca. Iv. 16. 23—30.			
Nedilja	6 Ivan prid vrati l.	♁	24 Uskrs
Ponedilj.	7 Stanislav	♁	25 Uskrsni ponediljak
Utorak	8 Ukaz. Mihojla	♁	26 Uskrsni utorak
Srida	9 Grgur veliki	♁	27 Simeon
Četvrt.	10 Spasovo	♁	28 9 mučenika
Petak	11 Mamerto biskup †	♁	29 Jakov ap.
Subota	12 Pankrac mučenik	♁	30 Jason
20) Kada dodje Utišitelj. Iv. 15. 26—27.			
Nedilja	13 Servae biskup	♁	1 Svibanj, Jeremija
Ponedilj.	14 Bonifac muč.	♁	2 Atanasije veliki
Utorak	15 Sofija	♁	3 Timotej i Mavro
Srida	16 Ivan Nep.	♁	4 Pelagija †
Četvrt.	17 Pashal	♁	5 Irina
Petak	18 Erik mučenik †	♁	6 Job †
Subota	19 Ivan svećenik †	♁	7 Znamenje krsta
21) Tko mene ljubi moje riči obdržaje. Iv. 14. 23—31.			
Nedilja	20 Duhovi, Bernardin	♁	8 Jovan ap.
Ponedilj.	21 Duhovski poned.	♁	9 Nikolaj
Utorak	22 Julija	♁	10 Simon zelot.
Srida	23 Desiderijo kvatre †	♁	11 Ciril i Metod †
Četvrt.	24 Ivka udova	♁	12 Epifanije
Petak	25 Urban papa †	♁	13 Glikerija †
Subota	26 Pilip Nerije †	♁	14 Isidor
22) Meni je data sva oblast. Mate 28. 18—20.			
Nedilja	27 Prisvećo Trojstvo	♁	15 Pahomije
Ponedilj.	28 Emiliju	♁	16 Todor
Utorak	29 Maksimii	♁	17 Andrija i Ivan
Srida	30 Ferdinand	♁	18 Vodokrst
Četvrt.	31 Brašančevo	♁	19 Patrikije

Misečne mine :

☾ Zadnji četvrt. 3. u 53 časa p. pol noći.

Prominljivo, zatim kiša i vrući dani.

☾ Mladi misec 11. u 2 sata 29 časi prije podne.

Toplo, posle vrući vitrovi.

☽ Prvi četvrt. 19. u 11 časi posli pol noći.

Hladovina, zatim plodna kiša.

☽ Pun misec 25. u 2 sata 46 časi posli podne. Zapara s grmljavinom.

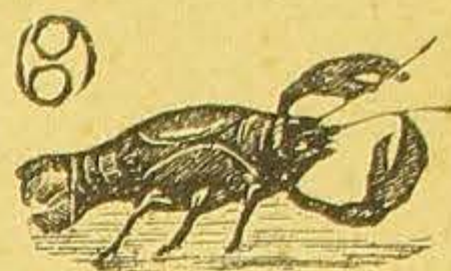
Gatanje po stogodišnjem kalendaru: Do 4-og jutrom hladno i mraz. 5, 6. kiša, mraz, grmljavina, od 7-og do 26-og vruće i suho, 27—31 tmurno, kiša, vitrovi.

Svibnja.	Sunce izlazi :	Sunce zapada :	Dužina dana :	Dužina noći :
1.	u 4 sata 42 časa	u 7 sati 13 časi	14 sati 29 časi	9 sati 31 časi
5.	u 4 „ 36 „	u 7 „ 18 „	14 „ 16 „	9 „ 44 „
10.	u 4 „ 28 „	u 7 „ 25 „	14 „ 3 „	9 „ 53 „
15.	u 4 „ 22 „	u 7 „ 32 „	15 „ 10 „	8 „ 50 „
20.	u 4 „ 15 „	u 7 „ 38 „	15 „ 23 „	8 „ 37 „
25.	u 4 „ 10 „	u 7 „ 44 „	15 „ 34 „	8 „ 26 „
31.	u 4 „ 5 „	u 7 „ 50 „	15 „ 45 „	8 „ 15 „

LIPANJ, ili JUNIUS,

BROJI XXX DANA.

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-iztočne
Petak	1 Pamfil †	☉	20 Talalej †
Subota	2 Erasmo biskup	☉	21 Konstantin i Jelena
23) O velikoj večeri. Luk. 14. 16—24.			
Nedilja	3 Klotilda kraljica	☉	22 Vladimir biskup
Ponedilj.	4 Kvirin biskup	☉	23 Mihojle biskup
Utorak	5 Bonifacij	☉	24 Simon
Srida	6 Norbert	☉	25 Glavosjek Ivan †
Četvrt.	7 Roberto opat	☉	26 Karpo i Alfej
Petak	8 Prisy. Sree Is. M. †	☉	27 Teraponte
Subota	9 Srećko	☉	28 Nikita
24) O izgubljenoj ovcu. Luk. 15. 1—10.			
Nedilja	10 Margita kraljica	☉	29 Teodosijin
Ponedilj.	11 Barnaba apoštol	☉	30 Isak
Utorak	12 Ivan Fakundo	☉	31 Hermej
Srida	13 Antun Paduanski	☉	1 Lipanj
Četvrt.	14 Veliki Vazul	☉	2 Uzašašće g. I.
Petak	15 Vid mučenik †	☉	3 Lukilijan †
Subota	16 Franjo regis	☉	4 Mitrofan
25) O velikom ribolovu. Luk. 5. 1—11.			
Nedilja	17 Peregrin	☉	5 Dorotej i Ipor
Ponedilj.	18 Marcelijan	☉	6 Hilarijon
Utorak	19 Gervasij i Protasij	☉	7 Teodot
Srida	20 Silverije papa	☉	8 Božidar †
Četvrt.	21 Sv. Alojsija	☉	9 Kiril aleksandrijski
Petak	22 Paulin biskup	☉	10 Timotej †
Subota	23 Alban mučenik	☉	11 Bartol i Barnaba
26) O opravdanju farizejskom. Mat. 20—24.			
Nedilja	24 Sv. Ivan Krstitelj	☉	12 Duhovi
Ponedilj.	25 Vilim	☉	13 Duhovski poned.
Utorak	26 Ivan i Pavao	☉	14 Jelisej prorok
Srida	27 Ladislav kralj	☉	15 Car Lazar
Četvrt.	28 Lav papa	☉	16 Tihon
Petak	29 Petar i Pavao	☉	17 Manojlo
Subota	30 Spomen sv. Pavla	☉	18 Leontije

Misečne mine:

☾ Zadnji četvrt 1. u 1 sat 59 časi, posli podne. Početkom vedro i čisto, posli maglovito.

☾ Mladi misec 9. u 3 sati 40 časi posli podne. Često oluja s kišom i ledom.

☽ Prvi četvrt 17. u 7 sati 55 časi prije podne. Vrući vetrovi i zapara.

☽ Pun misec 23. u 10 sati 13 časi u večer. Velika zapara.

Gatanje po stogodišnjem kalendaru : 1—4 hladno, 5 hladna kiša, 6—9 vruća kiša i sunce do 26-og, od 26-og do 30-og lipo, ugodno vrijeme, 30 oblačno.

Lipnja,	Sunce izlazi :	Sunce zapada :	Dužina dana :	Dužina noći :
1.	u 4 sata 5 časi	u 7 sati 51 čas	15 sati 47 časi	8 sati 13 časi
5.	u 4 " 2 "	u 7 " 55 "	15 " 54 "	8 " 6 "
10.	u 4 " — "	u 7 " 58 "	15 " 58 "	8 " 2 "
15.	u 4 " — "	u 8 " 1 "	16 " 1 "	7 " 59 "
20.	u 4 " 1 "	u 8 " 2 "	16 " 1 "	7 " 59 "
25.	u 4 " 2 "	u 8 " 3 "	16 " 1 "	7 " 59 "
30.	u 4 " 4 "	u 8 " 3 "	15 " 59 "	8 " 1 "

SRPANJ, ili JULIUS,

BROJI XXXI DAN.

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-iztočne
27) Isus nahranjuje 5000 ljudi. Mark. 8. 1—9.			
Nedilja	1 Teodorik	♏	19 Juda apoštol †
Ponedilj.	2 Pohod Bl. D. M.	♏	20 Metodija †
Utorak	3 Heliodor	♏	21 Julijan †
Srida	4 Udalrik biskup	♏	22 Jevsevije †
Četvrt.	5 Ciril i Metod	♏	23 Agripina †
Petak	6 Isaja prorok †	♏	24 Ivanj dan
Subota	7 Vilibaldo biskup	♏	25 Fevronija †
28) O lažljivih proroci. Mat. 7. 15—21.			
Nedilja	8 Vilijan biskup	♏	26 David Selunski †
Ponedilj.	9 Lukrecija	♏	27 Samson i Sevir †
Utorak	10 Amalija divica	♏	28 Cirus i J. †
Srida	11 I. Pius papa muč.	♏	29 Petar i Pavao
Četvrt.	12 Hinko	♏	30 12 apoštola
Petak	13 Margarita divica †	♏	1 Srpanj. Kuzman i D.
Subota	14 Bonaventura	♏	2 Polaganje halj. Bog
29) O nepravednom upravljatelju. Luk. 16. 1—9.			
Nedilja	15 Razstanak apoštola	♏	3 Jakinto
Ponedilj.	16 Skapular Bl. D. M.	♏	4 Andrija Kritski
Utorak	17 Aleksija	♏	5 Atanasija Atonski †
Srida	18 Kamilo	♏	6 Sisoj i Lukija
Četvrt.	19 Vincencij Paulski	♏	7 Toma i Akakija
Petak	20 Ilija prorok †	♏	8 Prokopije velik †
Subota	21 Daniel prorok	♏	9 Pankratije
30) Isus plače nad Jeruzolimom. Luk. 19. 41—48.			
Nedilja	22 Marija Magdalena	♏	10 45 muč. u Nikopolju
Ponedilj.	23 Apolinar muč.	♏	11 Jefimija i Olga
Utorak	24 Kristina divica	♏	12 Proklo i Ilarije
Srida	25 Jakov apoštol	♏	13 Sbor arh. Gavрила †
Četvrt.	26 Ana mati Bl. D. M.	♏	14 Akila
Petak	27 Pantaleon muč. †	♏	15 Kirik i Julita †
Subota	28 Viktor papa muč.	♏	16 Atinogen
31) O farizeju i očitniku. Luk. 18. 9—14.			
Nedilja	29 Marta divica	♏	17 Marina
Ponedilj.	30 Abdon i Senen	♏	18 Jakinto i Emilijan
Utorak	31 Ignac Lojola	♏	19 Makreva

Misečne mine:

☾ Zadnji četvrt. 1. u 4 sata 58 časi u jutro. Prominljivo, zatim kiša.

☽ Mladi misec 9. u 7 sati 22 časa u jutro. Nevidivo pomrčanje sunca. Velika zapara.

☾ Prvi četvrt. 16. u 1 sat 19 časi posli podne. Oluja i kiša.

☉ Pun misec 23. u 6 sati 51 čas iz jutra. Nevidivo mesečno pomrčanje. Stalno vruće, zatim kiša.

☾ Zadnji četvrt. 30. u 9 sati 35 časi u večer s toplom kišom.

Gatanje po stogodišnjem kalendaru: Do 3-og oblačno i kiša. 4—9 zapara. 10. grmljavina s plavom kišom. 11—28 velika vrućina, zatim kiša.

Srpnja.	Sunce izlazi:	Sunce zapada:	Dužina dana:	Dužina noći:
1.	u 4 sata 4 časa	u 8 sati 3 časa	15 sati 59 časi	8 sati 1 čas
5.	u 4 " 8 "	u 8 " 1 "	15 " 52 "	8 " 8 "
10.	u 4 " 11 "	u 7 " 58 "	15 " 47 "	8 " 13 "
15.	u 4 " 16 "	u 7 " 54 "	15 " 38 "	8 " 22 "
20.	u 4 " 22 "	u 7 " 50 "	15 " 28 "	8 " 32 "
25.	u 4 " 28 "	u 7 " 44 "	15 " 16 "	8 " 44 "
31.	u 4 " 35 "	u 7 " 36 "	15 " 1 "	8 " 59 "

KOLOVOZ, ili AUGUSTA,

BROJI XXXI DAN.

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-iztočne
Srda	1 Petar u okovih		20 Ilijin dan †
Četvrt.	2 Porciunkula		21 Simeon
Petak	3 Našašće sv. Stipana †		22 Marija Magdalena †
Subota	4 Dominik		23 Trofim

32) Isus izličeje gluhonima. Mark. 7. 31—37.

Nedilja	5 Snižna Gospa		24 Hristina
Ponedilj	6 Priobraženje Isusa		25 Ana
Utorak	7 Kajetan		26 Hermalos
Srda	8 Cirjak mučenik		27 Pantelija †
Četvrt.	9 Roman mučenik		28 Prohor i Nikanor
Petak	10 Lovro muč. †		29 Kalinik †
Subota	11 Susana divica		30 Angjelina Brankov

33) O milosrdnom samaritanom. Luk. 10. 23—27.

Nedilja	12 Klara opatica		31 Jevdokim
Ponedilj.	13 Hipolit mučenik		1 Kolovoz Krstov dan †
Utorak	14 Eusebija svećenik		2 Prinos arh. Stepana †
Srda	15 Velika Gospa		3 Izak †
Četvrt.	16 Roka, Hiacinto		4 7 ditičah Efezkih †
Petak	17 Anastasijo biskup †		5 Eugenije †
Subota	18 Jela cesarica		6 Preobraženje †

34) Isus izliči gubavea. Luk. 17. 11—19.

Nedilja	19 Joakim. Ludovik		7 Dometije †
Ponedilj.	20 Stipan kralj		8 Emilijan †
Utorak	21 Ivka. Franciska		9 Matija apoštol †
Srda	22 Simporijan muč.		10 Lavrentije †
Četvrt.	23 Filip Benic.		11 Evilo †
Petak	24 Bartol apoštol †		12 Fosije †
Subota	25 Ludovik kralj		13 Maksim †

35) Nitko nemož dva gospodara služiti. Mat. 6. 24—38.

Nedilja	26 Pelagija udova		14 Miheja †
Ponedilj.	27 Josip Kalasancije		15 Velika Gospa
Utorak	28 Augustin biskup		16 Ubrus Hristov
Srda	29 Glavosik Ivan		17 Miron †
Četvrt.	30 Roza divica		18 Flor i Lovro
Petak	31 Rajmundo		19 Andrija †

Misečne mine.

● Mladi misec 7. u 7 sati 27 časi u večer. Nevidivo sunčano pomrčanje. Zagušna vrućina.

☽ Prvi četvrt. 14. u 5 sati 50 čas! posli podne. Vitar, grmljavina i led.

☾ Pun misec 21. u 5 sati 25 časi posli podne. Prominljivo, posli magla kiša.

☾ Zadnji četvrt. 29. u 3 sata 24 časa posli podne. Vrući dani i zagušne noći.

Gatanje po ttogodišnjem kalendaru: 1—5. tmurno i kišovito. 6 lipo vrime, hladne noći. 7 grmljavina s kišom. 8 ugodno do 14-og zatim do 17-og prominljivo. 18. grmljavina, kiša, oluja. Do konca svakako, kako Bog hoće.

Kolovoz.	Sunce izlazi:	Sunce zapada:	Dužina dana:	Dužina noći:
1.	u 4 sati 37 časa	u 7 sati 34 časa	14 sati 11 časi	9 sati 49 čas
5.	u 4 " 42 "	u 7 " 28 "	14 " 10 "	9 " 50 "
10.	u 4 " 49 "	u 7 " 21 "	14 " 10 "	9 " 50 "
15.	u 4 " 55 "	u 7 " 12 "	14 " 7 "	9 " 53 "
20.	u 5 " 3 "	u 7 " 2 "	13 " 55 "	10 " 5 "
25.	u 5 " 9 "	u 6 " 54 "	13 " 45 "	10 " 15 "
31.	u 5 " 18 "	u 6 " 42 "	13 " 24 "	10 " 36 "

RUJAN, ili SEPTEMBER,

BROJI XXX DANA.

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-iztočne
Subota	1 Egidij opat	☉	20 Samuilo prorok
Nedilja	36) O naimskom mladiću. Luk. 7. 11—16.		
	2 Angjeli čuvari	☉	21 Tadej prorok
Ponedilj.	3 Mansvet biskup	☉	22 Agatonik muč.
Utorak	4 Rozalia	☉	23 Lup i Irenej
Srida	5 Lovro-Justin	☉	24 Jevtihije †
Četvrt.	6 Zaharija prorok	☉	25 Vartolomej
Petak	7 Regina divica †	☉	26 Andrijan †
Subota	8 Mala Gospa	☉	27 Pormen
Nedilja	37) Isus izličuje vodenobolestnika. Luk. 14. 1—11.		
	9 Ime Marijino	☉	28 Mojsije
Ponedilj.	10 Melkiad biskup	☉	29 Usjekovanje †
Utorak	11 Jacint	☉	30 Sbor srbskih svet.
Srida	12 Gvido	☉	31 1 Rujan Bogorodičin †
Četvrt.	13 Amat biskup	☉	Simeon
Petak	14 Uzviš. sv. križa †	☉	2 Jovan postnik †
Subota	15 Niceta muč.	☉	3 Janikije
Nedilja	38) O najvećoj zapovidi. Mat. 22. 34—46.		
	16 Ludmila	☉	4 Vavila
Ponedilj.	17 Lamberto biskup	☉	5 Zaharija i Jelisava
Utorak	18 Toma Novovilski	☉	6 Jevdoksije
Srida	19 Januarije. kvatre †	☉	8 Mala Gospa Jovan Novgorod. †
Četvrt.	20 Eustahija	☉	9 Joalim i Ana †
Petak	21 Mate ev. †	☉	10 Minodora
Subota	22 Mavro †	☉	
Nedilja	39) Isus izličuje bolestnoga od ulogah. Mat. 9. 1—8.		
	23 Tekla divica	☉	11 Teodora
Ponedilj.	24 Gerardo	☉	12 Autonom
Utorak	25 Kleofa muč.	☉	14 Kristov dan †
Srida	26 Ciprijan muč.	☉	15 Nikita i Filotej
Četvrt.	27 Kozma i Damjan	☉	16 Jevfimija †
Petak	28 Venceslav kralj †	☉	17 Sofija
Subota	29 Miholj arhangjel	☉	
Nedilja	40) O kraljevskoj večeri. Mat. 22. 1—14.		
	30 Jeronim	☉	18 Jevmenije

Misečne mine:

☾ Mladi misec 6. u 6 sati 2 časa u jutro. Hladovina i magla.

☽ Prvi četvrt. 12. u 11 sati 5 časi prije pol. noći. Vedro i ugodno.

☾ Pun misec 20. u 6 sati 30 časi iz jutra. Toplo, iz jutra magla.

☾ Zadnji četvrt. 28. u 9 sati 36 časi u jutro. Prominljivo, posli vitar i kiša.

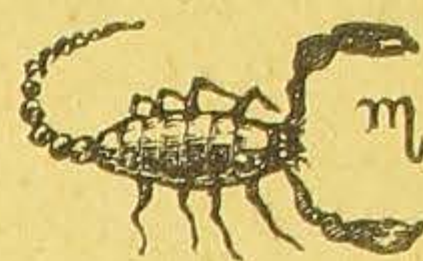
Gatanje po stogodišnjem kalendaru: 1—5. vetrovi hladni. 6—8 kiša. 9—12. oblačno. 13—16. danjom sunce, iz jutra po malo mraza. 19 30 maglovito hladno vrime.

Rujna.	Sunce izlazi:	Sunce zapada:	Dužina dana:	Dužina noći:
1.	u 5 sati 19 časi	u 6 sati 38 časi	13 sati 19 časi	10 sati 41 časi
5.	u 5 " 25 "	u 6 " 32 "	13 " 7 "	10 " 53 "
10.	u 5 " 32 "	u 6 " 21 "	12 " 49 "	11 " 11 "
15.	u 5 " 38 "	u 6 " 11 "	12 " 33 "	11 " 27 "
20.	u 5 " 46 "	u 6 " 1 "	12 " 25 "	11 " 35 "
25.	u 5 " 53 "	u 5 " 50 "	12 " 3 "	11 " 57 "
30.	u 6 " — "	u 5 " 40 "	12 " 40 "	12 " 20 "

LISTOPAD ili OKTOBER,

BROJI XXXI DAN.

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-iztočne
Ponedilj.	1 Remigij		19 Trofin
Utorak	2 Leodegar		20 Jevstatije
Srida	3 Kandid muč. †		21 Kodrat †
Četvrt.	4 Franjo assiski		22 Foka
Petak	5 Placid muč.		23 Začetak Jov. kralj †
Subota	6 Brunon		24 Tekla
41) O bolestnom kraljevom sinu. Iv. 4. 45—53.			
Nedilja	7 Sv. krunica		25 Jevrosima
Ponedilj.	8 Brigita udova		26 Jovan ap. ev.
Utorak	9 Dionisij biskup		27 Kalistrat
Srida	10 Franjo Borgis		28 Hariton †
Četvrt.	11 Placidia diva		29 Cirjak
Petak	12 Maksimij †		30 Grgur †
Subota	13 Koloman		1 Listopad
42) O kraljevom računu. Mat. 18. 23—35.			
Nedilja	14 Kalist papa		2 Kiprijan
Ponedilj.	15 Terezia opatica		3 Dionisij
Utorak	16 Gal opat		4 Stefan Šiljanović
Srida	17 Hedviga udova		5 Haritina †
Četvrt.	18 Luka evang.		6 Toma apoštol
Petak	19 Petar Alkantarski †		7 Sargij †
Subota	20 Vendelin opat		8 Pelagija
43) Podajte caru carevo. Mat. 22. 15—21.			
Nedilja	21 Ursula divica		9 Stefan Brank
Ponedilj.	22 Kordula		10 Evlampija
Utorak	23 Ivan Kapistran		11 Filip apoštol
Srida	24 Rafael arhangjeo		12 Provus †
Četvrt.	25 Krispin muč.		13 Karpo
Petak	26 Demetrije †		14 Sv. Petka †
Subota	27 Sabina muč.		15 Jevtimije
44) O četnikovoj kćeri. Mat. 9. 18—26.			
Nedilja	28 Šimun i Juda		16 Longin stotnik
Ponedilj.	29 Zenobije		17 Osija prorok
Utorak	30 Klaudija muč.		18 Luka evang.
Srida	31 Wolfgang biskup		19 Joel

Misečne mine :

☾ Mladi misec 5. u 3 sata 40 časi u večer. Početkom kiša, zatim ugodno vrijeme.

☽ Prvi četvrt. 12. u 6 sati 35 časi iz jutra. Magla, čisto.

☾ Pun misec 19. u 10 sati 14 časi u večer. Danjom vedro, jutrom maglo i mraz.

☾ Zadnji četvrt. 28. u 3 sata 1 čas iz jutra. Vitar, mraz, kiša.

Gatanje po stogodišnjem kalendaru: 1—9 vitrina, 10—11. vedro, 12—22 tmurno i kiša, 24—26 vlažno, maglovito, 29—31. maglovito i hladno vrijeme.

Listop..	Sunce izlazi :	Sunce zapada :	Dužina dana :	Dužina noći :
1.	u 6 sata 1 časi	u 5 sati 38 časi	11 sati 37 čas	12 sati 23 časi
5.	u 6 „ 6 „	u 5 „ 30 „	11 „ 24 „	12 „ 36 „
10.	u 6 „ 13 „	u 5 „ 19 „	11 „ 6 „	12 „ 46 „
15.	u 6 „ 21 „	u 5 „ 10 „	10 „ 49 „	13 „ 11 „
20.	u 6 „ 28 „	u 5 „ — „	10 „ 32 „	13 „ 28 „
25.	u 6 „ 37 „	u 4 „ 51 „	10 „ 14 „	13 „ 46 „
31.	u 6 „ 47 „	u 4 „ 41 „	9 „ 56 „	14 „ 4 „

STUDENI ili NOVEMBER

BROJI XXX DANA.

Dani	Za Katolike	☉	Za Grčko-iztočne
Četvrt.	1 Svi sveti	♄♃	20 Artemij
Petak	2 Mrtvih dan †	♄♃	21 Ilarijon veliki
Subota	3 Huberto biskup	♄♃	22 Averkije
45) Stupiv Isus u ladjicu. Mat. 8. 23—27.			
Nedilja	4 Karlo Boromej	♄♃	23 Jakov apoštol
Ponedilj.	5 Mirko vojvoda	♄♃	24 Areta muč.
Utorak	6 Leonardo	♄♃	25 Martijan
Srida	7 Engelberto	♄♃	26 Mitrov dan
Četvrt.	8 Godefrid biskup	♄♃	27 Nestor
Petak	9 Teodor †	♄♃	28 Arhiep Arsenije
Subota	10 Andrija Avelin	♄♃	29 Anastasija
46) O dobrom simenu. Mat. 13. 24—30.			
Nedilja	11 Martin biskup	♄♃	30 Milutin kralj
Ponedilj.	12 Martin papa	♄♃	31 Epimak
Utorak	13 Stanislav Kostka	♄♃	1 Studeni Kuzma i D.
Srida	14 Jukund	♄♃	2 Akindin
Četvrt.	15 Leopoldo	♄♃	3 Gjurgjić
Petak	16 Edmund †	♄♃	4 Janikijo
Subota	17 Grgo čudotvoran	♄♃	5 Galaktijon
47) O simenu gorušice. Mat. 13. 31—35.			
Nedilja	18 Roman opat	♄♃	6 Pavao
Ponedilj.	19 Elisabeta udova	♄♃	7 33 muč. u Mitilini
Utorak	20 Feliks valoa	♄♃	8 Mihojle
Srida	21 Prikazanje B. D. M.	♄♃	9 Quisifor
Četvrt.	22 Cecilija divica	♄♃	10 Ersat i Olimpo
Petak	23 Klement papa †	♄♃	11 Štefan Dečanski
Subota	24 Hrisogon	♄♃	12 Jovan milostivi
48) O strahoti opustošenja. Mat. 24. 15—35.			
Nedilja	25 Kata	♄♃	13 Jovan zlatoust
Ponedilj.	26 Konrad	♄♃	14 Filip apoštol
Utorak	27 Virgil	♄♃	15 Gurij †
Srida	28 Sosten †	♄♃	16 Matej evangj. †
Četvrt.	29 Saturnin muč.	♄♃	17 Grigorije τ
Petak	30 Andrija apoštol †	♄♃	18 Platon i Roman

Misečne mine :

☾ Mladi misec 4. u 1 sat 8 časi posli pol noći. Tmurno, maglovito i neugodno.

☽ Prvi četvrt. 10. u 5 sati 25 časi u večer. Prominljivo, prijazno.

☺ Pun misec 18. u 4 s. 22 časa u večer. Zima, magla, kiša.

☾ Zadnji četvrt. 26. u 6 sati 26 časi u večer. Tmurno, maglovito i neugodno.

Gatanje po stogodišnjem kalendaru: 1—4 zima, 5. kiša do 8-og, 8. lipo vrime, 9—15 kiša, 16—22 tmurno i kiša, 22—24. jako zima, 25 kiša, 26 lipo jesensko vrime, 26—28. danjom ugodno, noćom kiša, 29 ugodno, 30 vitrovito.

Studen.	Sunce izlazi :	Sunce zapada :	Dužina dana :	Dužina noći :
1.	u 6 sati 48 časi	u 4 sati 40 časi	9 sati 52 časi	14 sati 8 časi
5.	u 6 „ 54 „	u 4 „ 34 „	9 „ 40 „	14 „ 20 „
10.	u 7 „ 2 „	u 4 „ 26 „	9 „ 24 „	14 „ 36 „
15.	u 7 „ 9 „	u 4 „ 20 „	9 „ 11 „	14 „ 49 „
20.	u 7 „ 16 „	u 4 „ 15 „	8 „ 59 „	15 „ 1 „
25.	u 7 „ 24 „	u 4 „ 10 „	8 „ 46 „	15 „ 14 „
30.	u 7 „ 31 „	u 4 „ 7 „	8 „ 36 „	15 „ 24 „

PROSINAC, ili DECEMBER,

BROJI XXXI DAN.

Dani	Za katolike	☉	Za Grčko-iztočne
Subota	1 Eligije biskup	☉	19 Avdija prorok †
49) Znakova će bit u suncu i masecu. Luk. 21. 25—33.			
Nedilja	2 1 Došašća Bibijana	☉	20 Grigorije †
Ponedilj.	3 Franjo Xaver	☉	1 Uvod Bogorodice †
Utorak	4 Barbara	☉	22 Filimon †
Srida	5 Sava opat †	☉	23 Aleksander †
Četvrt.	6 Nikola	☉	24 Katarina †
Petak	7 Ambrosija biskup †	☉	25 Klementin papa †
Subota	8 Bezgrišno zač. BDM	☉	26 Alimpije
50) Ivan u tamnici. Mat. 11. 2—10.			
Nedilja	9 2 Došašća Leokadija	☉	27 Jakov persijanac †
Ponedilj.	10 Melkiad biskup	☉	28 Stefan Novi †
Utorak	11 Damas papa	☉	29 Paramon †
Srida	12 Maksencije muč. †	☉	30 Andrija †
Četvrt.	13 Lucija divica	☉	1 Prosinae Naum †
Petak	14 Spirijon †	☉	2 Uroš car †
Subota	15 Irenej biskup	☉	3 Sofonija †
51) Svidočanstvo Ivanovo. Iv. 1. 19—28.			
Nedilja	16 3 Došašća A delhaj.	☉	4 Varvara †
Ponedilj.	17 Lazar muč.	☉	5 Sava †
Utorak	18 Gracijan	☉	6 Nikolj dan †
Srida	19 Kyatre Nemesije †	☉	7 Amvrosije †
Četvrt.	20 Amon muč.	☉	8 Patapije †
Petak	21 Toma apoštol †	☉	9 Začetak Bogorod. †
Subota	22 Zenon muč. †	☉	10 Ivan Brankov †
52) 15 godine vladanja Tiberiada. Luk. 3. 1—6.			
Nedilja	23 4 Došašća Viktor	☉	11 Danilo i Luka †
Ponedilj.	24 Adam i Eva.	☉	12 Spiridijon †
Utorak	25 Božić (Rodj. Isukr.)	☉	13 Orest i Lukija †
Srida	26 Stipan prvi mučenik	☉	14 Tirso i družina †
Četvrt.	27 Ivan evang.	☉	15 Elevterije †
Petak	28 Mladenci †	☉	16 Agej †
Subota	29 Toma biskup	☉	17 Danilo †
53) Josip i Marija se čudiše. Luk. 2. 33—48.			
Nedilja	30 David kralj	☉	18 Levastijan
Ponedilj.	31 Silvester	☉	19 Arhiep Danilo II. †

Misečne mine

☾ Mladi misec 3. u 11 sati 11 časi prije podne. Prominljivo, magla i zima.

☽ Prvi četvrt. 10. u 7 sati 51 čas u jutro. Vitar, tmurno, magla.

☽ Pun misec 18. u 11 sati 46 časi prije podne. Oblačno i kišovito.

☾ Zadnji četvrt. 26. u 7 sati 5 časi iz jutra. Zima, vitar, snig.

Gatanje po stogodišnjem kalendaru: 1—8 kiša, zatim snig; 8—10 oblačno. 11 lipo. 12 oblačno. 13 jaka kiša. 14—18 tmurno. 20—30 oštra zima. 31 maglovito posli oblačno.

Prosina.	Sunce izlazi:	Sunce zapada:	Dužina dana:	Dužina noći:
1.	u 7 sati 32 časi	u 4 sata 7 časi	8 sati 35 časa	15 sati 25 časi
5.	u 7 " 36 "	u 4 " 6 "	8 " 30 "	15 " 30 "
10.	u 7 " 41 "	u 4 " 5 "	8 " 24 "	15 " 36 "
15.	u 7 " 46 "	u 4 " 5 "	8 " 49 "	15 " 41 "
20.	u 7 " 49 "	u 4 " 6 "	8 " 7 "	15 " 53 "
25.	u 7 " 50 "	u 4 " 9 "	8 " 19 "	15 " 41 "
29.	u 7 " 52 "	u 4 " 14 "	8 " 22 "	15 " 38 "

Zvitzdoznanske opazke za pristupnu godinu 1888.

1. Pomične svetkovine.

Ova godina broji 366 dani. Sedamdesetnica pada na 29 dan siječnja.

Pepelnica na 15 dan veljače.

Uskrs na 1 dan travnja.

Molitveni dani 7, 8, 9 svibnja.

Spasovo 10 svibnja.

Duhovi 20 svibnja.

Nedilja prisv. Trojstva 27 svibnja.

Brašančevo 31. svibnja.

Sree Isusovo 8. lipnja.

Angjeli čuvari 2. rujna.

Ime Marijino 9. rujna.

Prva nedilja došašća 2 prosinca.

Poklade trajat će 5 nedilja i 4 dana.

Posli 3 kralja bit će 3 nedilje, posli Duhova 27, posli prisv. Trojstva bit 26 nedilja.

Zlatni broj je ove godine: 8.

Broj sunčanog kruga: 21.

Znak misečni: VII.

Nediljno slovo je ove godine: A.G.

Kvaterni posti su:

Prolični: 22, 24, 25 veljače.

Litni: 23, 25, 26 svibnja.

Jesenski: 19, 21, 22 rujna.

Zimski: 19, 21, 22 prosinca.

2. Dvanaest nebeskih znakova.

1. Ovan, 2. Bik, 3. Blizanci, 4. Rak, 5. Lav, 6. Diva, 7. Mira, 8. Skorpia, 9. Strilač, 10. Jarae, 11. Polivač, 12. Ribe.

3. Tlesa nebeska.

☉ Sunce, ☾ Miece, ♀ Merkur, ♂ Zemlja, ♃ Jupiter, ♀ Venus, ♂ Marte, ♄ Saturn, ♅ Uran.

4. Promine misečne.

☾ Mladi miece. ☽ Pun miece.
☾ Prvi četvrt. ☾ Zadnji četvrt.

5. Zvizda takozvana vadalice: Saturn.

6. Četiri godišnje dobe.

Proliče se počima 20. ožujka u 5 sati 1 čas u jutro.

Lito se počima 21. lipnja u 1 sat 20 časi posli pol noći.

Jesen se počima 22. rujna u 3 sata 59 časi posli podne.

Zima se počima 21. prosinca u 10 sati 8 časi prije podne.

7. Pomrčanja.

Pomrčanja bit će ove godine pet, tri sunčana, dva misečna.

Prvo podpuno pomrčanje na mieceu počet će se u 10 sati 36 časi u večer 28. siječnja i trajat će do 2 sata 15 časi 29. siječnja. Ovo pomrčanje vidit će se u zapadnoj Aziji, u Eoropi i nikojih dila Afrike.

Drugo dilomično pomrčanje bi će na suncu 11., 12. veljače. Počet će se 11. veljače u 11 sati u večer i svršit će se 12. veljače u 2 sata 27 časi posli pol noći. Dilom će se vidit samo u sivernoj Ameriki.

Treće takodjer dilomično pomrčanje na suncu vidit će se po donjih dilovi velikog Oceana 9. srpnja u 5 sati 55 časi iz jutra i trajat će do 9 sati 17 časi prije podne istog dana.

Četvrto podpuno pomrčanje miecea bit će 23. srpnja u 5 sati iz jutra i trajat će do 8 sati 40 časi prije podne istog dana. Kod nas se neće vidit. Vidit će se u Afriki, Ameriki i jednom dilu Europe.

Peto dilomično pomrčanje miecea bit će 7. kolovoza u 6 sati 8 časi u večer i trajat će do 8 sati 15 časi u večer istog dneva. Kod nas se neće vidit. Vidit će se u Aziji i nikojih misti Europa.

Križić (†) znamená post; i to post je svakog petka, kada za sad dozvoljeno je ovaj dan mašćom začinjavat jila i triput se na jist. Kad je kvaterni post, samo je jedanput na podne slobodno se najist, nije slobodno s mašćom začinjavat samo s maslom. — U advent slobodno je jist mastna jila, al ni je mesa; dorastlim samo jedanput je dozvoljeno najist se. — U korizmu tri dana (srida, petak i subota) nije slobodno ništa mastno jist i samo jedanput se slobodno do sitosti najisti. Druga tri dana takodjer samo jedanput se slobodno najisti, al u p o d n e dozvoljeno je i mesa blagovat. Nediljom mož triput se najist mesa. Od cvitne nedilje ni jed. dan nije slobodno mesa jisti. Prigodom vigilijskih (u oče svetkovine) postova valja s mašćom jila začinjavat, al samo jedanput se mož najisti u podne al ne mesa. — Subotom priko cile godine, ako drugi post na taj dan ne pane, dozvoljeno je mesa jisti. Tko uživa dovolu sv. Očea, taj molitvom i milostinjom triba, da nastoji zadosta učiniti kršćanskoj dužnosti.

Stogodišnji Gatalac za godinu 1888.

Zvizda Vladalica (planeta) **Saturnus.**

Saberte se Braćo! okol' mene,
Skupite se bližje i Vi žene;
Da Vam kažem šta s' o litu gata
Kad godinom stari S a t u r n vlada.

O v e v r s t i g o d i n e su ladne,
Kad što suhe, al najviše vlažne.
P r o l i ć e se teško odkravljiva,
Tja da Duhova često ladno biva,
Prem u Travnju bude dana lipih;
No sbog suše slabo se šta kripi.
A u Svibnju možmo se bojati,
Da će i mraz po gdi što harati;
Drvo, trava, kasno će kreniti,
Al najposli sve će dobro ići.

L i t o će bit ladno s kišom trajnom,
Te nas plaši nevaljanom hranom;
Kositba će počet s lipih dani,
A svršit se vitrom, s mećavami.
I j e s e n će biti vitrovita,
Uz to ladna i vik mišovita,
Al ipak će imat toplih dana —
Premda vlažni — miseca Studena.

Zima nam se dugačka pripravlja
I s početka mlogom kišom javlja ;
No k Božiću okrenit će strogo,
Cićom zimom bit će sniga mnogo,
Nit će skoro ona popuštati ;
Valja indi na umu imati :
Za vrmena da se pića spravi,
A i ogriv takodjer dobavi :
Jer na pašu ne š moć tirat stoku,
A svaki dan triba grijat sobu.

Od usivah evo što se gata :
Jari je ćam najbolje se plata,
Al ga triba za dobe spremati,
Jer sbog kišah može prokljati. —
Tko na zemlji mršavoj posije,
Gdi sbog mlogih kišah ne sagnjije,
Taj će imat dosta grah, soćiva,
Mahunastog svakakog varivah.

Lan, konoplja nesigurno rodi,
A kupusu rana trulež škodi.
Repa će nam ponarast za rana
A biti će dobra i valjana.
Sina će bit u osridnju ruku,
Al i s njim ćeš s kiše imat muku,
A tako će i s otavom biti ;
Moraš dakle oprezno paziti :
Da godine — ove i dojdūće,
Spraviš piće što j više moguće,
Jer druge dvi — koje će nastati,
Vrlo će nam slabe piće dati.
Raž će gdišto vrlo pribujati,
Stog u horu valja ju opasti,
Jer inače platit će trud slamom ;
Ostat prazan žep s praznim hambarom.
Za pšenicu više ima nade,
— Daj o Bože ! — da nas neizdade ;
Jer o Duhovi ako ne omahne,
Pšenica će dat izvrstne hrane.

A jer kiše mloge će smetati,
Valja svašta za dobe spremati.
Da ne bude u litini mane
Sbog plisnive, izklijane hrane.

I j e s e n će s mlogom kišom doći,
— Mislimo li dakle dobro proći, —
Rano valja sjetve se latiti;
Pokle će sve, slabo naprid iti.
Nemoj ovce na njivu tirati,
Tam s jeseni il s prolića pasti,
Jer nastaje vrlo slabe nade;
Ozimina da što uzvaljade.
O v o ć u se vrlo dobro piše:
K r u š k a, š l j i v a, rodit će odviše.
G r o Ź d j e će se lipo pokazati
Al u cvatu hoće posmećati,
Što ostane biti će kiselo,
Od kog društvo neće bit veselo;
I s branjem se valja požuriti
Jer će ga mraz rani opuriti.
Bit će dvi-tri velike o l u j e,
I velikih naglih kiša struje,
A slabo će biti grmljavine,
— Osim one prolićne jedine,
Koja će nas možda poplašiti
I velikim bljeskom pristrašiti.
Bit će mlogo škodljive g a m a d i,
Ž a b e će se s m i š i h uzmložati.
Ž i Ź a k — vele — pak da će postradat,
S ljute zime vrlo izpropadat.
R i b e bit će nike vrsti slabo,
Al ne triba brinit nam se zato;
Jer će biti druge vrsti dosta
Da nećemo poznavati posta.
Još ob ovoj godini se piše
— Stari o njoj što zabilžiše, —
Da se za nje možemo bojati:
P o š a s t n e će bolesti nastati.

* * *

Znalični je ljudi vazda bilo,
Kim budućnost znati vik se htilo,
Te htidoše mloga pogoditi,
Po — što po — to toga se doviti;
Al sve je to skroz nesavršeno
I na samom gatanju složeno,
Jer Bog svoje ne otkriva tajne;
A ti dragi — zabilži — Brajne:

Tko je svagda oprezan, višt, maran,
Prama Bogu i bližnikom haran,
Uz blagosov Božji će uspjeti,
Te napridak imati što veći;
Jer tako mi mojega imena:
Kakvi ljudi, takva su vrimena.

Visoka kraljevska kuća.

FRANJO JOSIP I. car austrijski, apoštolski kralj ugarski, kralj česki, dalmatinski, hrvatski i slavonski itd. itd. rodio se 18 kolovoza 1830, postao vladalac 2 prosinca 1848, oženio se 24 travnja 1854.

Caricom i kraljicom ELISABETOM vojvodinjom bavarskom, rodjenom 24 prosinca 1837.

Dica kraljeva:

1. Nadvojvodinja GISELA rodjena 12 srpnja 1856, udata za vojvodu bavarskoga Leopolda.

2. Nadvojvoda RUDOLFO cesarević i kraljević rodjen 21 kolovoza 1858, oženi se 10. svibnja 1881. belgijskom kraljevnom Stefanijom. Njima se rodi 2. rujna 1883. kći nadv. Elisabeta.

3. Nadvojvodinja MARIA VALERIJA rodjena 22 travnja 1868.

Braća kraljeva:

1. Nadvojvoda KARLO LUDOVIK rodjen 1833; prva mu žena Margarita † 1858, od druge žene Marije Anuncijate † 1874, dica: a) Nadv. FRANJO rodjen 1863; b) Nadv. OTON rodjen 1865; c) Nadv. FERDINAND rodjen 1868; d) Nadv. MARGARITA rodjena 1870. Treća žena: Nadv. Marija Teresija rodjena 1855 kći infanta portugalskog Dom Miguela; kći: Marija ANUNCIJATA rodjena 1876.

2. Nadvojvoda LUDOVIK VIKTOR rodjen 1842.

Nevesta kraljeva: Nadv. ŠAROLTA Marija rodjena 1840, kći kralja belgijskog, udova Maksimilijana I. cara Mexičkoga † 1867.

Prastrici kraljevi i potomci njihovi:

1. KARLO † 1847. Dica njegova: Nadv. Albrehto c. kr. feldmaršal rodjen 1817. udovac. Kći mu: Nadv. Marija Teresija rodj. 1845, udata za vojvodu württenberškoga Filipal. 2. Nadv. Karlo Ferdinando † 1874, udova mu Nadv. Elisabeta rodjena 1831, kći pokojnog palatina nadv. Josipa, dica mu: a) Nadv. Friderik rodjen 1856, b) Nadv. Marija rodjena 1858, c) Nadv. Karlo rodjen 1860, d) Nadv. Eugenije rodjen 1863. 3. Nadv. Vilhelmo veliki meštar nimačkoga reda, rodjen 1827.

II. Nadv. JOSIP, palatin ugarski † 1847. Sin njegov. Nadv. Josip zapovidnik ugarskoga i hrvatskoga domobranstva rođen 1833, žena mu: Nadv. Marija rođena 1846, kći princa sasko-koburg-gotskoga; dica mu: a) Marija rođj. 1867; b) Margarita Klementina rođj. 1870; c) Nadv. Josip rođj. 1872; d) Nadv. Ladislav rođen 1875.

III. Nadvojvoda RAJNER † 1853. Dica njegova 1. Nadvojvoda Leopoldo rođen 1823. 2. Nadv. Ernest rođen 1824. 3. Nadvojvoda Sigismundo rođen 1826. 4. Nadv. Rajner rođen 1827; žena mu: Nadv. Marija Karolina rođj. 1825, kći pok. nadv. Karla Ludovika. 5. Nadvojvoda Henrik rođen 1828.

Pozdrav Danicinim Čitateljem!

Drago mi je bilo Rode! čuti,
Da još imaš dobrih Prijateljah,
Koji su se za te postarali
I „Danicu“ evo napisali.

Oj Danicu! Sunca pridhodnicu?!
— Bog bi dao da zbilja to bude! —
Da t' Danica izvede Sunašce:
Razpršujuć' tmine i oblance.

Koje su ti uma pokrivala,
Pa si bio brez narodne svisti;
Jer zaziruć' sam od svoje knjige,
Kratio si svom jeziku nige.

A narodi po jeziku žive
I s jezikom svojim izumiru.
Dokle tkogod ponosi se svojim
Donde ima česti i prid drugim.

Zašto l' jezik svoj da priziremo?!
Toli bogat blag i miloglasan:
Ta na svitu ni nema lipšega!
Sam dragi Bog lipši je od njega.

Ako l' mi to — možda — ne viruješ:
A ti čitaj krasne umotvore,
Pisane od vištoga pisnika;
Učenoga Majke Slave sinka.

Oj! pa ćeš se diviti lipoti,
Zasjat će ti oči od milinja,
Razbudit se u sreću tvom dika
Od krasote majčina jezika.

Ne priziri dakle svoju knjigu,
Majčinim ti jezikom pisanu;
Nego svuda išči nju i traži,
Rado za nju i žrtvu polaži.

Ona će ti prosvitliti uma,
Te nčvrstit narodne vrline,
Oplemenit značaj i srdašca:
Za Danicom izvesti Sunašca.

Jer kao što svak' narod na svitu
Samo s knjigom sretno napriduje;
I tebi će blagodatna biti:
Da s' nemoraš ni od kog stiditi.

Da ne budeš u svomu tudjina,
Već gospodar na svojem domu;
Gdi ti neće drugi zapovidat,
Nit s čupicalih tvojih skorup skidat.

Dragi Rode! dobro zabilži,
Riči, tvojoj sriči naminjene
Što ti sree rodoljubno želi:
S tobom plačuć, s tobom se veseli.

Krunoslav.

Virnost Bogu, kralju i domovini.

S božjom pomoćju i nastojanjem rodoljubnih prijatelja bunjevačko-šokačkih, evo opet šaljemo na bile ruke milom Rodu našu Danicu.

Tečajem vrimena od Boga ustanovljenim, opet prodje jedna godina, koja se više povratit neće. Pristuplja nam nova godina, o kojoj drugo ne znamo, samo: da će proć, kao i stara.

Mi svom Rodu bunjevačko-šokačkom čestitamo novu godinu, i ako već mora proć i ova, kao ostale jur mnoge prošle: želimo, da srićno prodje, obilna bude u nabavljenim zaslugam prid Bogom i ljudem. Pa, da nam se želje izpune, pričelivamo ovde nekoliko

dobrih savita, koji, tečajem nove godine, da nam neprikidno lebde prid očima!

Prvi je savit dragi Rode, da u novoj godini viran budeš Bogu . . .

Bog stvoriv čovika i nadariv ga s dušom: obvezao ga sebi, zahtivajuć od njega najviše štovanje i podpunu službu; koju za- daću, ako čovik izvrši, osićeć će blagoslov božji, dostignut će na- gradu od Boga; ako li pak ne, misto blagoslova i nagrade stroga kazna slidi. To nam svidochi slučaj prvog čovika, to dokazu je povist svih naroda.

„Podajte Bogu, što je božje“, veli sv. slovo. Sam Spasitelj, vična mudrost nas uči dakle, da smo prije svega obvezani Bogu izkazati dužnu pokornost, strahopočitanje i ljubav, a posli Boga, da ljubimo iskrnjega svoga, kao samog sebe.

O koliko je odan bio bunjevačko-šokački narod Svevišnjemu, svidochi nam povist naših praotaca. Poznato je svim bunjevcom i šokcem, koliko su naši stari podnosili od turčina, tog zakletog nepretelja sveg kršćanloku. U dnevniku subotičkih franjevaca čit- tam, da ih spomenut poganin na toliko mućio, da su „mного- put korenje jili i travu pasli, gola uda tila lišćem zaodivali“, ipak ni jedan se slučaj dogodio nije, da je kogod svoju sv. viru zatajao.

Budimo dostojni potomci naših pradidova i ćuvajmo, branimo svoju sv. viru, živimo pravo kršćanski, te pripravni budimo za svoju viru ma i smrt podnet, jer bez nje ni na zemlji blagostanja, ni u vičnosti uživanja.

S izrekom: „podajte Bogu, što je božje“, spojena je: „po- dajte caru, carevo“, i to mi je drugi savit: da si viran Rode svitloj kruni, okrunjenom kralju.

Ta tko je pravi kršćanin, taj odat i svom poglavaru; jer krš- ćanska vira uči, da je svaka vlast od Boga. Koji se dakle protivi poglavarom protivi se samomu Bogu, koji obićaje tu nepokornost oštro kazniti. Kralj u ime božje, po volji božjoj, najvišnjim ugledom vlada i upravlja. On je otac i branitelj svih svojih podanika; zato, kako dobra dica ljube svog otca, tako ljubimo mi okrunjena kralja, koj ni samo za se, već za nas sve, koji smo njegovoj brigi izručeni, odgovoran je kralju svih kraljeva, te pripravni budimo za visoku osobu kralja u vatru i u vodu.

Mного je bunjevaćkih obitelja, koje su se sjajno iztaknule virnošću svetoj kruni. Izim ostalih, spominje nam takovih niki bezimenik u knjižici: „Slava baćkim plemićem, prigodom ćuvanja sv. krune i okrunjenja Leopolda II. 1790. go- dine“, pisanoj u Baji a tiskanoj u Kalaći. Da im imena ne zabo- ravimo, evo ih: Vidaković, Sućić, Crnković, Cvianović, Prčić, Vu- ković, Skenderović, Puzić, Križanović, Stantić, Bukvić, Baić, Ko-

pilović, Gjelmiš, Kopunović, Bioglavić, Matošević, Golub, Tešić, Milinović, Vuić, Gjulinaš, Muić, Šišković, Marković, Branković, Damjanović, Raić, Bokerović, Bašić, Pavlović, Lukić, Kekezović, Lalošević, Parčetić, Pletikosić, Goretić, Bogišić, Radišić, Peštalić, Valkaić, Begžulić, Zelić, Bešlić, Mandić, Tanković, Sbeguljević, Zečević, Kulundžić, Paštrović, Gjišnica, Piuković, Nikoletić, Latinović, Pilasanović, Pajvanović, piše se o njim na istom mistu:

„Svi skočiše baš u ono vrime,
Kad trostruko probudi ji ime:
Boga, kralja, slatke domovine
Viruj pobro! to nisu novine . . .
Pod velikim Lepoldom bdiše
U virnosti svestalnoj dvoriše.
I pod Karlom šestim vojevaše,
Virnost svoju uvike davaše.
Pod Mariom-Teresom kraljicom
Pod velikom svita vladalicom:
Turčin, Francuz, Bavar Praiz znade
Što od sablje njiove upade;
Zato mlogi plemići postaše,
Vridnu plaću od kralja dostaše.“

Ovih praotaca sjajni primer nek nam svitli u odanosti prama visokoj osobi okrunjena poglavara te slidimo njihove zlatne stope.

S ljubavju i virnošću prama kralja, spojena je nerazdijivo ljubav domovine, i ovo mi je treći savit mili Rode : da si viran svojoj domovini !

Ono misto, gdi ti najpre ograni božje sunašce ; gdi te prviput veselo pogleda oko čovičje ; gdi te mati prviput prigrli ka grudima : to je domovina, veli jedan veleuman pisac, ljubi ju iz srca !

I neuke živine čuvaju svoje gnjizdo, drže se svojeg legla ; tim većma triba, da čovik, pametno stvorenje božje ljubi ono misto, gdi svaka zemaljska dobra uživa, po kojih kadar je vična dobra dostignuti. Zato sve dužnosti, koje mila domovina zahtiva, rado izvršivajmo i dilom pokažimo : da smo virni domovini, da ju iz srca ljubimo. U to ime Bože pomози i daj nam srično novo lito.

Tri snaje.

Govorile do tri virne snaje,
Do tri snaje starca svekra Gaje :
Jetrvice, da se ne gledamo,
Da smrt svekra vako nečekamo.

Lipoga je doživio vika,
Godinica ko na glavi kakah,
Namolio otčenaša silnih,
Već nek umre, neka ga Bog primi.

Najstarija najpre progovara:
„Jetrvice, vidte, baš sam stara,
Al nek progje još godina dana,
Dok mi j' vidit svekra pokopana.“

Govorila za starijom sridnja:
„Nebih bila za života srićna!
Pričekat ću tri godine dana:
Da oženim još sina Števana.“

Najposlidnja govorila isto:
„Zbilja svekar nigdi nije pristo!
Al nek živi pet godina dana,
Dok nebude Milka mi udana.“

Kad je prošla godinica dana,
A snaja je stara pokopana!
Što j' želila svekru svome starom,
Bog je sveti baš sotim pokaro.

Kad je prošlo tri godine dana,
Sridnja snaja isto pokopana!
Neoženi svoga sina Števu,
Neugleđa Števanovu nevu.

Kad je prošlo pet godina dana,
I treća je snaja pokopana!
Neudade svoje lipo dite:
Da smrt nikad nikom nemolite!

T.

Gdi se traži pomoć?

Po V. Kosmáku napisao: *Ćiro*.

Jednog zimskog dana išao sam drumom do Boljevaca. Ali nisam došao cilja svog puta; zima je bila vrlo oštra, činilo mi se, da je sve na svitu smrзло i zrak, i isto sunce, koje se je za bilu koprenu zavuklo.

Naumio sam, da ću noćiti u Rastinu. Imam tamo poznate. Imadu samo malu kolibicu, siromašni su ali pošteni ljudi.

Došavši do Rastina susreo sam kola, u koja su bili upregnuti mršavi volovi. Na kolima ležao čovik pokriven slamom; za kolima išlo je nekoliko medju sobom glasno razgovarajućih ljudi.

Upitam jednoga pokazujuć na kola: „Šta je to ovdj?“

„Eh, voze starog Culića. Jutros ga našao naš šumar obišenog u obćinskoj šumi.“

„Siroma!“ pomislio sam, te se uputih svojim poznatim. Dočekali su me srdačno i radostno me primiše na konak.

„Morate se već zadovoljiti snašim siromaštvom“, rekla domaćica; „što imamo, dati ćemo vam i rado.“

„Neimajte brige, ta nisam se ni ja u palači rodio“, odgovorim.

„Dakle sidite kod nas, odmah ću u peći naložiti. Svucite kaput“, reče pomajuć mi svuču zimski kaput. Obisila ga, te podje, da loži vatru.

Sio sam na klupu kod peći; gospodar nuz mene. Trinaestgodišnja po prilici divojka sidila kod prozora i prela. Mali Tuna sidio na zapećku, te me znatiželjno motrio.

„Kako ste?“ pitam Jemelića, svog gostitelja.

„Hvala dragom Bogu, zdravi smo svi. — ali čovik se mora uvijek briniti, kako da zasluži svakdanji kruh, da nepati glada. Zasluge skoro nikakve, sve, što čovik pogleda strahota drago.“

„Da, da, tako govori svaki. Dobro još, što neimate puno dice.“

„Dosta ih je za brigu. Sad im treba ovo, sad ono. A kako ste vi?“

„Kako Bog dade. Bolje, nek što zaslužim. Raja neima nigde.“

„Dašta da neima.“

Jemelićka unidje noseć veliki lonac krumpira, i stavila na peć. „Znate li šta je kod nas novog?“ upita me.

„A šta?“

„Stari Culić se obisio.“

„Vidio sam, kad su ga vozili. A zašto se obisio?“

„Ta molim vas, nije ni čudo. Taki čovik. Sam je samcat, neima tko da mu skuha, tko da mu košulju izpere; svitu dosadi a nigde ne prebijene pare. Nije dakle čudo, što ga snadju ovake misli, da se obisi.“

„Bože dragi, tužio se Jemelić. čovik bi sam izgubio pamet, kad nužda sa svih strana čovika tišti.“

„No, no, mirim ga, „ono, što je Culić učinio, to je već najzadnje, a vi neimate nikakvog uzroka na to misliti. Kad budete imali malo kad, kazati ću vam, što sam koji dan čitao.“

„Samo pripovidajte odmah“, izazivala domaćica, „sada je i onako mrak, a dok budu krumpiri skuhani, možemo siditi brez sviće.“

Sila je takodjer na klupu, a mali dečak došuljao se do nje. Divojčica kod prozora stavila kolovrat na stranu.

Bijaše ugodno u toj tamnoj sobici. Vatra u peći prastala, te sterala po ciloj sobi milu toplinu. Miseć sjao u prozore, ali nje-

gov sjaj nije mogao doprti do sobe; stao bo je na smrznitom staklu, koje je blistalo kao goreće zlato.

„De te, da si podkurimo nos“, reče Jemelić.

„Dobro će biti“, nadometnem. „Nuz lulu se bolje pripovida. Dakle dragi moji, vi rekoste da se je stari Culić obisio od nužde. To nije dobro učinio. I vi se tužite na siromaštvo, a ni to nije dobro. Znam, da vam se po glavi vrti od same brige, i da vam koješta fali. Ali to je već tako na svitu. Bez brige nije nitko, a stoga netriba nikomu, da izgubi glavu, i da se obisi. Pomoći moramo drugdi tražiti.

U jednoj maloj varošici živio niki siromak krojač. Priselio se u tu varošicu iz sela, nadajući se, da će tamo imati bolje zasluge. Ali siroma računao je uzalud. U varoši bilo je krojača dosta, i bili su poznati kao dobri majstori. On je bio tuđi, nitko ga nije poznao, nitko za njega mario nije, nitko mu nije dao posla, a što je imao kakav posao, bilo je samo krpanje. Siroma krojač morao živiti od toga, što si je prije naštedio bio, te čekao, dok bude bolje; nu uzalud! Hodao u crkvu, molio Boga za pomoć, opet ništa! Posla odnikud, a zima na vratih. Tužna zima! Šta fali nama? Mi ovdje sidimo, kod tople peći, ali siroma krojač nije imao ni truna drva, a u siromašnu sobicu puhao je vitar na prozor i na vrata.“

„To je nevolja, Bože dobri!“ uzdahla bi Jemelićka.

„Iedanput je sidio, kao mi tude, u podvečer kod prozora. Hladan vitar puhao, te bacao gustu kišu na prozor. Sidio mršav, blid i snužden. Žena ležala bolestna od same nevolje i nužde, a dica utisla se plaćuć kraj nje pod perinu.

„Mamo, ja sam gladan,“ tužio se mali sinčić.

„Tato, vi ste kazali, da ćemo dobiti kruha, i nedajete nam ga,“ tužila se mala divojčica.

Krojačica zatvorila oči i sakrila glavu pod perinu da ništa nevidi i nečuje. Krojač se uhvati za čelo, i uzdahnuo iz sve duše: „Isuse i Marijo, pomozite!“

Za čas se okrenuo i rekao slabim glasom: „Dico, pričekajte malko, dok stane kiša, ići ću vam po kruh.“

Dica se umiriše, i za malo zaspashe. Krojačica reče šaptom mužu: „Tato čuješ li?“

„Šta ćeš?“

„Zašto obećaješ toj dici kruha, kad ga im nemožeš kupiti? Gdi ćeš uzeti novaca?“

„Ja neznam, ali moram ih imati, pa makar — —“ misli! Bolje umriti od glada, nego nepošteno živiti.

„Ta do smrti od glada neimamo daleko,“ reče krojač i uhvati ruku supruge si srdačno ju tiščuć.

Žena zatvoriv oči ležala časak kao mrtva; zatim reče mirno:

„Josipe, nužda je najveća — veća ne može da bude. — Ako moramo umriti od glada, umrit ćemo, — ali onda ne bi blažena Divica bila našom majkom, — a to ne može biti. Klekni, moliti ćemo joj bolestnu kronicu: ona mora pomoći.“

Krojač kleknu povoljno, kano dite, i molio sa ženom s takom pobožnošću, kan da je bio siguran, da ga Bog mora uslišati.

Jemelićka uzdabla, sinčić sidio ko janje, divojka kod prozora otarala suze, a Jemelić čisteć lulu reče: „Da, da, na svitu se dogodi svašta.“

„Dakle slušajte, da vam kažem svršetak. Onog istog večera vozio se u onu varošicu niki gospodin. Bijaše novi sudac, koji bi tamo namišćen. Vozio se sam, nije sobom ponio nikakve prtljage, svoje stvari ostavio je još na starom mistu, da mu ih za koji dan dopreme.“

Kod same varoše — tko zna što je kočijaš radio? — on sam se kleo, da je bilo začarano, da mu se to za cilog života dogodilo nije — kod same varoši pao je s cilom kočijom u jendek kraj drumu, Gospodin sudac skočio, pa pao u blato. Izgrdio kočijaša, pomogao mu izvući kočiju pa krenuše dalje. Kada su svratili u gostionu pregledao gosp, sudac svoju odiću te opazio, da su mu čakšire na kolinu razkidane. Šta sad? Drugih čakšira kod sebe nije imao, a sutra dan morao je u varoši poći u pohode. Pozvao je gostioničara i savitovao se s njim.

Gostioničar slegnu ramenima: „To je zla stvar. — Uzajmiti gdigod čakšire, to se nepristoji — moje bi bile vašem gospodstvu velike — hm, hm! Ah sad mi palo na pamet: prid večer je došao k meni niki trgovčić sa čovom na konak; možete si odmah izabrati.“

„Ali tko će ih sgotoviti do jutra?“ pridbaci gosp. sudac.

„I za to ćemo se pobriniti. Za novce ima svega. — Iakove!“ zvalo je svog slugu, „idi žuri se, pa potraži kakvog krojača; mora do ujutra sgotoviti čakšire.“

„Da te trista jada odnese.“ grdio sluga. „Psa nebi čovik po takovu vrimenu iztirao, a ja da trčem za krojačima!“

U to mu pade na um, da priko od gostione stanuje onaj siromašni krojač. „Šta? da trkam po ciloj varoši? I onako neće u noći napraviti jedan bolje od drugoga. Ići ću ovome — i on će rado koju krajcaru zaslužiti.“

Išao je dakle priko, i motao se po tamnoj skalini gore.

Krojač se je jošter sa ženom molio, kad su začuli korake. Skočio, otvori hitro vrata i vikne začudjeno: „Tko je?“

„Kakve to imate skaline, trista im jada,“ psovao sluga. — Čovik si može na njima vrat slomiti. Hodite sa mnom priko u gostionu. Došao je tamo niki gospodin, želi da ima do jutra nove čakšire.“

Krojač se zabezeknu. Bio je kano na drugom svitu.

„To virujem,“ uzklikne Jemelićka, „Bože dragi!“

„Nemojte mi se mišati u rič. — Krojač je bio dakle kano izvan sebe, a krojačica nije znala od same radosti, što da čini.“ Vidiš, što sam ti kazala? Blažena Divica pomogla je. — Samo sada idi, žuri se.

Navuko se brže bolje, i požurio u gostionu. Gospodin sudac videć njegovu siromašnu iztrošenu haljinu, zapita ga nepovirljivo, bil mogao take čakšire prigotoviti.

„Mogu, milostivni gospodine. U osam sati u jutro biti će gotove.“

Uzeo čovu, zamolio gostioničara, da mu dade na dug sviću, jedan hljeb (kruh) i malo čorbe za bolestnu ženu, i uputio se s tim kući. Naložio zadnjim drvom vatru, žena se od same radosti oporavila, ustala, skuhala od kruha čorbe, probudila dieu, a svi su jili s veseljem. Krojač radio cilu noć, te zadovoljno prisluškiavao, kako žena lahko diše. U jutro je nosio gotove čakšire gosp. sudcu. Bio je s njima sasvim zadovoljan, i pitao šta je dužan?

Krojač iskao istu svotu. Gospodin sudac izplatio, i videć u očima majstora suze, upita ga, zašto plače.

„Milostivni gospodine, to su prve novce, koje sam za pol godine zaslužio.“

„Jestel bili bolestan?“

„Nisam, ali — —“ i pripovidaao gosp. sudcu svoju sudbinu.

Gospodina je sudca krojačevo pripovidanje vrlo dirnulo. Segnuo u djep, izvadio još jedanput toliko novaca, koliko je krojač iskao, i dao mu ih rekavši: „Nemojte gubiti glave; šta će biti mogućeg učiniti ću za vas.“

I gospodin sudac držao je rič. Iduć u pohode, pripovidaao je svagdi, šta mu se je dogodilo, hvalio siromašnog krojača, te prije nego se je nadao, imao je krojač posla dosta — došao je tako rekuć u modu. Morao uzeti kalfu, i od to doba živi u zado voljstvu i u obilnosti.

„Vidite, da se je obisio, šta bi imao od toga?“

„Jest, jest, — božja istina —“ reče Jemelić.

Jemelićka šutila i držala ruke pobožno sklopljene. Najednoć počela voda u loncu kuhati; gospodarica skočila i dovikla kćerki: „Anko, zapali sviću, — sad će biti skuhane.“

Divojka zapali sviću, donese na stol sol i zdilu, Jemelićka iztrese na nju krumpire, te nas zovne: „hajdete večerati!“

*

*

Gdi triba dakle tražiti pomoći, dragi čitatelju? Jel da si čovik život uzme, kad mu se sve izneviriilo? Jel da ju od Boga izčekiva koji za nas sve brigu nosi? Reci sam!

Galant Jovo.

Uz kolivku sidi mati
Ljulja svoje čedo malo
Nebi l' skoro zadrimalo
Nebi l' skoro i zaspalo.
Ljubila je svog jedinka
Ko što se već taki ljube
Pivala mu uz kolivku:
„Buji, paji moj golube
Paji, buji moja nado
Rasti, rasti čedo mlado.“
Kad je nogom pošo mali
Janikom ga sluge zvali.
Sigranija imo j' mlogo
Izbrojiti nisi mogo;
Druge, druge svakog danka
Na što j' otšlo tušta banka.
Sa drveni konji kad se
I s katani sigro Jani
To je bilo uživanje,
To je bilo drago Nani,
Sebi ga je takim zvala
Komad šećera mu dala.

Ali vrime leti žurno
A Janika uvik veći
Tribalo mu i u školi
Malo znanja valjda steći.
Slala ga je dakle mati
Kad je lipo vrime bilo,
Ali ritko, vrlo ritko
Da se čedo ne razboli.
Kod kuće ga mati mila
Boga molit nij' učila,
E pa onda ni u školi
Nije htio da se moli.
A učitelj ko što triba
Poštenoga baš izšiba.
To uvridi tužnu majku
Te na meštra digne hajku,
Što j' iztuko njena sinka,
Njena sinka i jedinka.
Pa više ga nije slala
Da ga meštar samo muči

Da uz prutić knjigu uči.
A Janiku je tišila
Njemu vako besidila:
„Baci knjigu nemoj učit
Nemoj svoju glavu mučit.
Na što tebi mudrost, znanje
Uz veliko nam imanje,
Krasan salaš s vinogradi
(Što ih deda još posadi)
Sve sermije i sesije
Tvoje će bit pa božije.
Bogat češ bit mili sinče
O majkino ti jedinče.“
Tako mu je govorila
Tetošila i ljubila.
U školu ga nije slala.
A glavica osta prazna,
Etakoj' to kad su dica mazna...

Ali vrime leti žurno
Momkom posto mali Jani
Na veselje svojoj Nani.
E sad ga je opravljala
I haljina kupovala,
Svake vrsti, svake féle
Sve po novoj brate modi,
Jer ona je to mislila
Bogatašem da ne škodi.
Pa nediljom i blag danom
Po podne je u mijane
A na večer na divane.
Galantiro s' sve do zore
Još bi dalje al ne more.
Majka na dlan banke broji
(A otac mu nek se znoji)
Celo selo govorkuje
Cura, svaka da luduje
Za Janikom za jedinkom
Za majkinim lipim sinkom.
A društvo mu u mijani
Dade ime „Galant Jani.“
To dočula dobra mati
Topila se od miline

Često svitovala Jovu :
„Galantiraj mili sine
Ima mati i tvoj braca
U dolafu još novaca.“
A šta mu je otac reko ?
Nije brate ništa smio,
Jer je pod papučom bio.

Vrime leti, leti žurno
Nosi sreću il nesreću
Komu kako, ali majki
Jovanovoj žalost veću
Jer se Jovo prolumpovo.
Ao mati tužna mati
Jade sada gorke pati
Mora brate oh strahote !
Podnašati sve sramote.
Celo selo govorkuje
„Galant Jani“ vik lumpuje.
Veseli se sa bećari
Ah to nisu čiste stvari.

Po tri dana u mijani
A na žalost svojoj Nani
Kad se kući već povraća
Kontu neka mati plaća.
Uznemiri cilu kuću
Tetura se livo, desno
Svece Božje psuje besno.
Viče: „Mati pali sveću
Jer ću dignit graju veću!“
Sad bi rada mati jedna
Da mu koju mudru kaže,
Ali zalud brate mili
Jovi ništa ne pomaže.
A šta mati ?
Sada s lica suze briše
Ćuti jedna i uzdiše . . .
A šta otac ?
„Veksle“ brate podpisiva
I govori: „Proklet bio
Tko ga tako odgojio.

Fra. Miroljub.

Lurd.

Naumili smo za Danicu, koja je osobito, može se reći neiz-
ključivo Bunjevcem i Šokcem namienjena uz poučne, zabavne
članke nešto i u nabožnom duhu pisati. Bunjevci i Šokci od svoji
praotaca baštiniše medju ostalim krasnim svojstvama: ljubav prama
svetoj božanstvenoj viri. A mi potomci oni vrli, pobožni praotaca
želimo, da ovaj sveti plamen ljubavi nigda neutinja, nego obratno
nastojimo, da se isti sve većma i većma podpiriva i ovim nači-
nom svete vrline i kriposti razvrižuju i razprostiru. Kanimo dakle
ovde nekoliko čudesa navesti, koja se reć bi danomice sgadjaju u
varošici Lurd u južnoj Francezkoj, kod čudotvornog izvora bla-
žene Majke Divice od neoskvrnjenog Začeća. Citajuć ova nepobitna
čudesa, treba, da se u nama ufanje, nada prama Majci božjoj na-
toliko učvrsti, da mi tako njezini virni štovatelji i odana dica
nikad biti nepristanemo.

Lurd! mnogima jur i poznato je ovo misto, gdi se Majka
Isusova prija od prilike 30 godina jednoj ubogoj, jednostavnoj, ali
pobožnoj divojčici imenom Bernadet, ukazala, te izjavi svoju že-
lju i volju, da se tamo sagradi crkva na čast njezinog neoskvr-
njenog začeća. Od ovog dana na istom mistu izvire čudotvorna

voda, od koje su bezbrojni pobtribni, nemoćni na tielu i u duši izzdavili. Ova izvor-voda po naravi nije nikakve liekovite moći, kao što to sami bezvierni učenjaci izjaviše, i tako svi oni koji su zdravlje poremećeno, izgubljeno zadobili, jesu živim sviedokom, kako dragi Bog u njegovoj jednoj, svetoj katoličko-apoštolskoj crkvi nije pristao čudesa tvoriti. Ova nemogu zatajati, jerbo na očigled cilog izobraženog svita bivaju. Knjige se pišu ob istima, svidoci su jim učeni i neuki, bezvierni i pobožni, ubogi i bogataši. A mi, za podrkripiti ljubav, ufanje pram Majci božjoj u srceci dobri naši čitatelja, navest ćemo od onih nekoliko, što smo u jednoj knjigi čitali. Slušajte sliedeća.

Lieti god. 1873. donesoše k' čudotvornom izvoru lurdske Gospe nemoćno divojče. Jedanajst dugi godina bolovaše sirotica, a za ovo vrime pohadjali su ju najglasovitiji liečnici dvaju znatni gradova — uzalud! Uda joj oslabiše, ona iznemogoše, sama koža i kost. Srpnja 2-og spomenutog lieta donesu ju roditelji u Lurd i spušte u čudotvorni izvor, a u istom trenutku sasvim ozdravi. Naravna stvar, da se i ovo čudo razglasilo. Biskup, kojemu nemoćno divojče poznato bijaše, izjavi, da je to dilo svemožne božje providnosti; jedan pako liečnik koji je tada prisutan bio, slideće rieči piše: „Vidio sam bolestnicu nemoćna, potribna tiela kod izvora u špilji, držali su ju kao mrtvu. Posli izliečenja željan viditi, pohitim, da se osvidočim, a kad tamo! ono vam zdrava, kripka divojka. To je pravo čudo božje!“

Godine 1882 kolovoza 24-og. Dovezoše divojku, staru 25 godina, u kuku pribijeni noga još od didinstva. Posli kratkog boravka u izvori, povrati se sasvim zdrava. O ciloj stvari ovo piše: „Nikoliko trenutaka bijah u vodi, neosićah nikakva bola ni spolja ni iznutra. Ali kad iz vode, ja vam slobodno koracam, kao da sam izminjena.“ Liečnik bolestnice o istini slučaja ovo govori: „Ovakva izvanredna stvar, neda se naravnim načinom shvatiti i tumačiti, pa tumačili ju neuki il' učenjaci. A da se tako šta sbiti može, tu se zahtiva otajstveno vrhunaravno posriedovanje. Ovakvi i slični ovom slučajeva sgadjaju se danomice što svatko viditi može, i tako se o ciloj stvari i sam osvidočiti. Ovde se božja providnost neda zatajiti. Ja vidim, ja virujem!“

God. 1883. polovicom Kolovoza dodje sirotica Majka sa izbovanom jedinicom, punom rana, kao kad ju pospeš, u Lurd. Majki božjoj. Pripravi joj još kod kuće samrtno odielo, jerbo liečnik očituje, da nije više nade! Još se jedanput odvaži mater, da se obrati Onoj, koju „Zdravlje bolestnih“ nazivamo. Spušti kćerku samo jedanput u izvor, takim nestane rana, a na miestu ovih malo crvena, traga njegdašnje bolesti.

Godine 1882 miseca Kolovoza pohodi svećenik piscu ovi redaka osobno poznat, Lurd, da se pokloni Gospi čudotvornoj. Done-

soše bolestnika, koji jur više godina koracat nemogaše. Namistiše ga blizo izvora, da se Bogu pomoli i majku božju pozdravi. Međutim se povrati u samostan (manastir), gdi je jedan takodjer ozdravljen pripoviedao milosrdje božje i moć Divice Marije. Posli ovog uputi se izvoru svršiti svoju pobožnost. Tu ga novo čudo čekaše! Iz daleka se čuo hvalospiev: „Neka uzveličaje duša moja Gospodina“, koj je odpievan po gorespomenutom bolesniku, koji je sasvim ozdravio u jednom trenutku. Sviedok ovomu čudu jest jedan svećenik iz naše domovine.

Poštivajmo Majku božju! to je cilj ovi redaka, pa ako smo i najmanje promaknuli, srećnim se smatra. *Pisac.*

Začarana koza.*)

Po V. Kozmáku pripovida Čiro K.

Jednog zimskog dana pošav za poslom, zakucao sam predvečer na vrata poznatog mi Živke Babića, moleé ga za konak.

„Baš mi dobro dojdoste“, reče gospodar srdačno se rukujué sa mnom. „Danas je kod nas prelo; doći će nekoliko cura i žena, dati ćemo im večeru. Ti stara, ded skuhaj gospodinu i meni koju kobasicu. Vi žene imati ćete kavu, a to nije za nas mužkarce. Jel-te da nije?“ Obrati se meni gospodar.

„Naravno da nije.“

„Imamo dobre kobasice“, ponosno će domaćin — „ja sam je svojom rukom pravio. Ljute su i odviše — samo meso i sama paprika. Dobro će se omicati za njima i kapljica crvenjaka. Dotle možemo malo zadimit.“

Sili smo za stol, zapalili lule, i govorili o koječem. Domaćin je bio nekoliko godina husar, došao tja do Galicije, Česke i Moravske, i upoznao dakle lip komad svita, i rado se tim hvalio.

Za časak počеше divojke i žene dolaziti. Sidoše okolo peći svaka uze svoj kolovrat i posao je započeo.

Pošapnuo sam gospodaru: „Molim vas, recite divojkam, nek zapivaju, jer vrlo rado slušam.“

„Hej cure!“ klikne domaćin; „Nek je veselo! Pivajte! valjda se nestidite prid gospodinom.“

Cure ovamo i onamo, kao da neće da pivaju, akoprem sam znao, da su bunjevačke cure sve sama pisma. Napokon su ipak počele:

Ej misećino, dovedi mi dragog
Sve po hladu, da ga nepoznadu;
Poznalo ga naše mlado kerče,
Kera laje, švaler hleba daje,
Ne laj kerče na moje švalerče,

*) Iz „Nevena“ prištampana.

Jer ćeš mi ga mlada poplašiti,
Pa mi neće više dolaziti.

Slušao sam vrlo pomno tu lipu pismu. Al u to niko na vratih iz vana zakuca.

Mladi dečko ustade i ode da otvori. Za čas evo starog dide.

„Dobro došli čiko! Gdi ste bili tako dugo?“ pita domaćin.

„Jeste li doveli kozu?“ pitala domaćica.

„Jesam. Već sam ju privezao u štali“, reče dida. „Idi Franco, podaj joj sina — iznemogla je na putu. Alaj je mrak na polju, jedva sam pogodio kući.“

„A šta ste platili?“ pita gazdarica.

„Nije bilo drugačije, već za dvanaest. Al ljudi, to vam je lipa koza! Lukićka jedva što nije za njom plakala. Take koze, kaže neima na cilom svitu! Mliko, kaže, ko med, a niti ne smrdi od kozine, a sir, no, kaže vidit ćete. Muzila je malo pred menom, i dala mi da probam i zbilja — mliko ko kajmak. Izplatio sam ju odmah. — Živko, ded ovamo tu čašu!“

Starac se napio i nastavio.

„Dakle izplatio sam ju. Lukićka se s kozom rastala, čudo što ju nije poljubila. Ja joj jedek za rogove i hajde kući. U velikoj birtiji sam stao, privezao kozu za stablo prid kućom, i išao popit časicu, da se okripim za put, i onda išao u ime božje kući. Sad je već u štali. Ali snajo, idi pa ju podoji, (pomuzi), da ju mliko netišti. Taku živinu je grihota ostaviti da pati.“

Gazdarica uze lonac, zapali fenjer, i izadje znatiželjno van.

Zapitam gazdu: „Oprostite, ta vi ste dosta bogat; na što će vam koza?“

„Znate, žena imade sušicu, pa su joj savitovali, neka pije kozje mliko.“

„To je najbolja medecina“, nadometne nika stara žena kod peći.

„Ovdi nisam mogao naći kozu onako od oka. Saznali smo, da u Blaževcih Lukićka hoće da proda dobru muzaru, pa smo poslali našeg čiku — on zna dobro kupovati — nek ju kupi.“

U to dotrka gazdarica cila razljućena: „Ali dida, jeste l' poludili? Nije to koza, to je jarac!“

Starac ju pogleda izpod oka, pljućne i reče: „Nikad jarac! Koza je! Ja sam ju doveo.“

„Hajdete, pa pogledajte!“

Starac uze fenjer, a mi muškarci za njim. Dodjemo u štalu, a jarac na nas zaklištio očima, ko da nas hoće na rogove nabosti.

Dida sklopio ruke: „No to ja nerazumijem. Bog nas sačuvao od svega zla.“

„Oika, niste l' bili malo nakvašen, kad ste tu kozu kupovali?“ smijao se gospodar.

„A odkale? Nisam ništa ni na jezik pustio, istom kad sam išao natrag u blaževačkoj velikoj birtiji.“

„A jel to ista koza?“

„Jest! Isti rogovi, brada, ista crna ledja, no ista ona, ali tamo je bila koza, a tu je jarac“, plašio se starac, koljevajući se u sobu. „Nije drugačije, tu imaju vištice svoje prste“, nadometne sidajući za stol.

„Odmah mi je to palo na pamet“, povladjivala stara Nestićka, ali nisam htela ništa kazat, jer nevolim nikoga ogovarati; ali kako ste kazali, da se stom kozom opraštala, jedva da ju nije poljubila, odmah sam znala, koliko je udarilo! Tko bi to bio rekao o Lukički?“

Starac neznajući, kako da se izmota, potvrdi Nestićki, a brzo se počelo medju ženskadijom pripovidati o svakojakih slučajevih i o višticach. Gazdarica se bojala ići u štalu, i htela je, da se dida s tom začaranom kozom odmah povrati. Gospodar ju pomirio, da će ići sam s didom u jutro, da vidi šta je u stvari.

U sobi je za čas vladala potištena tišina. Veselje ode bez traga!

„Dogadjaju se čudnovate stvari, da, čovik nebi ni virovao“, pripovidala stara Nestićka napolo šapćući, i klimajući glavom. „Sadašnji svit neviruje nama starima, kad kažemo, šta je bilo i što je dan danas, samo što to svaki nevidi — ali to s tom kozom valjda svatko vidi! Sam, gospodin Bog neka nas sačuva (starice se prikrstile) — neprijatelj ljudski, duša dolazi kadkad kao crni jarac.“

„No dakle to nije taj, već znate tko — ali i u tom neima ništa dobrog“, tvrdila Nestićka. „Oh, znam ja takih stvari puno.“

I počelo se opet pripovidati o svem i svačem.

Domaćin videć, da tomu nevirujem, što se pripovida, reče napokon: „Manite se taki pripovidaka! Ženo, daj večeru!“

* * *

Rano u jutro svezali gospodar i dida jarca za rogove, izveli iz štale, i hajde s njim prama Blaževcima. Žurili su se, da ih nitko ne vidi. Išli su šuteći i promišljajući, kako da to počmu s tom kozom.

Kad su došli izvan sela, zapita gospodar: „Šta ćemo toj Lukički kazati?“

„Ispsovati ćemo ju da šta ćemo! Nek joj bude jarac! Ja sam kupio kozu, a imam jarca. Zar to nije djavolski posao?“

Došli do Blaževača. Mladi gazda gubio je nikako volju za taj posao; reče dakle: „Šta mislite, čiko, neće biti s gorega, ako popijemo svaki čašicu, da se bolje razkuražimo,“

„Baš sam i ja nato mislio“, prihvati stari. „Birtaš će se začuditi, kad mu budemo kazali, šta se je dogodilo.“

Birtaš videć starca sa sinom, uplašio se, misleć da je izdan. Htio je, da bude uljudan. „A dobro došli! Što ste mi dobrog doneli?“

„Hvala, hvala! Jeste li vidili jučer moju kozu“, zapita starac. „Znate da je bila koza?“

Birtaš bio kao na ražnju. „Vidio sam“, reče; „a šta je snjom?“

„No šta je? Ja kupim kozu, vodim kući kozu, a kad kod kuće, a iz kože postao jarac. Samo ju gledajte! Nije drugčije, ta Lukićka ju je začarala.“

Birtaš videć starca ozbiljno govoriti, uslobodi se, te podje prozoru i sklopi ruke: „To su vištice izradile. Boga mi! Nisam slip, razumijem se u stvar, a jučer koza, danas jarac! Dlake, noge, sve, sve kao i u kože!“

„Je li tako šta moguće?“ upita mladi.

„Na svitu je sve moguće!“ reče birtaš. „Ali toj Lukićki bi ja zasolio!“

„Ta ne ćemo joj ni mi oprostiti! Dajte nam u to ime svakom čašicu rakije!“

Birtaš im natoči, a mladi i stari Babić pijuć razgovarali o tom, što se je s kozom dogodilo. Jedna čašica bilo je malo, pili su drugu, treću, da su se napili do dobre volje. Birtaš videć, da im se rakija muti po glavi, izšuljao se na polje, odvezao brzo jarca, zavukao u štalu izveo kozu, koja je bila jarcu slična ko jaje jajetu, i privezao opet stablu. Zatim se povrati u sobu, kao da se ništa dogodilo nije.

Cila stvar se dogodila ovako: Kad je starac jučer stao s kozom u birtiji, progledao ju birtaš kao mesar, i videć, da je njegovom jarcu sasvim slična, našatio se malo, te mu privezao namisto kože jarca. Od toga se je onda izlegla ta graja kod Babićevih.

Kad je već bilo oko devet sati u jutro, uputuše se obojica s kozom prama Lukićevom stanu.

„No to će biti danas tučnjava, ni nepitajte“, grozio se sin.

„Ja ću im svu kuću porušiti!“ vikao starac.

Uzeli kozu za jedek, niti ju nepromatrajuć. Birtaš gledao za njima i smijao se, čudo što nije puko od smiha.

Lukićka je stajala baš prid kućom, kad su obojica Babići došli s kozom na blizo. Odmah izazove i muža.

„Ti stari, gledaj, vode nam kozu natrag. Šta se je to moglo dogoditi?“

„Ako vode, nek vode“, reče joj čovik, „i onako si ju prodala jeftino. Valjda se Babićki nedopada.“

„Dobro došli!“ pozdravljala je dolazeće.“

„Ostavite vi vaše „dobro došli“ za take vištice ko što ste sami znate!“ uzviče se starac.

Lukićevi su gledali začudjeno jedan drugog. „Šta? mi vištice?!

„A zar niste?“ vikao mladi; „čiko je od vas jučer kupio kozu, a sad imamo jarca.“

A sad poče opet Lukićka: „Jestel poludili, vi stari klipani? Ta zar nevidite, da je koza? Zar ste izgubili oči? ili neznate, šta je koza i šta je jarac?“

Otac i sin se obazriše — a starcu je izpao jedek iz ruke: zbilja držao kozu!

Ostali su kao od kamena, neznajući, šta da rade.

„Ljudi, vi ili spadate u ludnicu, ili ste za ovo vaše grubianstvo zaslužili, da vas prid sudom tužim“, reče Lukić.

Starac dodje prvi k sebi: „Molim vas hajdemo u avliju, da nebudemo ovdje svitu na komediju.“

Unišli na dvor, zatvorili vrata, tamo su se dugo razgovarali, dok se napokon nesložiše u tom, da je nika tudja osoba kozu začarala za to, da se od toga porodi svadja.

„Molim vas dragi gospodaru“, reče starac, „oprostite nama, a vi dobra gazdarice, pljunite triput na kozu i poškropite svetom vodom, da joj vištice ne naškode.“

Gazdarica pripoznala sama, da je to jedina pomoć, i učinila Babiću za volju, i tako se u dobrom razidjoše.

Vodili su kozu opet kući, ali starac se posli svakog desetog koračaja ogledao, ne vodili već opet jarca. Nije. Dovedi su sretno kući kozu, i to^u dobru kozu.

Blaževački birtaš se od čudjenja snebivao, ko da o cijoj stvari ni sanjao nije.

Starac je i u grob lego podpuno osvidočten, da ima vištica, a ni drugi nisu od toga svega saznali ništa. Meni je to sve jednom sgodom isti blaževački birtaš pripovidao, a ja šutim kao grob, da nebude pravdanja i suda,

Bunjevački i madjarski jezik jednako su uvit napridka našeg: treba da ji učimo.

Doduše neznam da li ima naroda na svitu, koji se svoje volje odreko od jezika svoga; mislim da ni čovika pojedinog, čovika svistna i razumna nećes naći, a da ne poštiva jezik materinji kao niku svetinju, koji kano i vira, nutarnjosti njegove, značaja njegovog se tiče: pa opet mislim da ću uslugu činiti braći svojoj govoreć nešto malo o našoj dužnosti prema jeziku, da se bolje porozumimo.

Istina podpunno osjećam ono, što veli Preradović o materin-
skom jeziku:

„U njem ti se žalost topi,
Da ti suza lice škropi ;
U njem s' čuvstva radostiva,
Tvoje sree vatrom gori ;
U njem samo podpunoma
Ljubav milog tvoga doma,
Krasno jasno tebi sbori.“

Istina neznam ljubavi nad onom ljubavju, kojom grlim jezik
materinski, ali ipak ova ljubav sama — mislim — nebi me po-
vela nigda, da ovo pišem što evo sad obećoh.

Jedino korist i napridak roda moga lebdi mi prid očima, kad
izričem, da za sigurno izobraženje i bunjevu treba isto tako ma-
terinski jezik, kao i svim ostalim narodima. Nije prosta mišljotina
ili slipačko nagnuće narodnosti to kada se jezik materinski
 brani, uči i uzveličava ; nego je to jedan uvit uz koji samo može
narod napridovati, sebe izobraziti i druge jezike — madjarski —
 naučiti. Kao što čovika — što se tila tiče — jedini jezik diže nad
ostalu živinu ; tako je jezik prvo i bezobhodno oružje napridka i
života čovičanskog. — Bez jezika nestalo bi općenja medju lju-
dima, malakso bi društveni život.

Da nam se duh razvije, da dvojbe raztiram, savit ištemo,
da nove misli nabavimo, što šta naučimo : trebamo svakako jezik.
U prvomu redu materinski jezik. Jer prve misli, prvi izrazi ma-
terinjim jezikom se odivaju. Materinski jezik je prirasao dičijim
mislima, kao meso kostima, ili kora (lupinja) zelenog ora jezgri
svojoj, da je nemožeš razstaviti, a da ne vridjaš i jedno i drugo.

Materinski jezik je odića, ona vanjska kora, u kojoj treba da
sazrije jezgra t. j. pamet dičija. Zato danas u prvoj škuli pravi
učitelj manje će kidat kujige s dićom, već nastoji odrišit jim je-
zik. Uči ji brojiti, izgovarati riči i rečenice. Budi jim mišljenje.
Jer treba da se pouka osniva na razumu. — A to biva jedino
materinskim jezikom.

Naučit daklem svistno govoriti materinskim jezikom, to je
dužnost naša. Za tim moramo ići društvenim životom i školom
našom.

Ovo nastojanje je pravedno i pametno !

Početno (osnovno) je pravo na ovom svitu, da vrlue, sile i
darove, koje nam je Bog dao usavršavamo, po tom napridujemo,
— Takav dar je materinski jezik. — I osjećamo u sebi neoborivu
silu koja nas goni, da poštivamo bar ono, što sačinjava čovika,

što mu njegov oblik daje: to moramo da poštivamo u sebi i u drugom. A ta činjenica je jezik.

Razgovor, jezik je onaj značaj koji ljuči čovika od čovika, narod od naroda, kao što opet baš jezik spaja rođenu braću. Jezikom se molimo Bogu, žalost i radost označujemo. Jezikom se čovik tuži, da sreću odlane, jezikom se hvali, kad mu sreću godi.

Pa može li bit, da jezik, taj dar božiji, to naravno pravo jedan čovik baš sam potarma, odbaci nemarom svojim?! Pa kad ni jedan narod nije to učinio i neće učinit, nemože se to ni od bunjevca želiti. To je i nami dato prirodno pravo kao i svim ostalim narodima.

Otud u pisanom pravu ili zakonu poštivaju ove jezike kojima građani govore. Otud ono razpolaganje zakona, kojim dopušta, da sela ili gradovi ovim ili onim jezikom poučavaju u škuli dicitu svoju. Što više zakon određuje n. pr. za pučke škole (1868. XXXVIII. zakon o pučkoj pouci § 58.) da svako dicitu materinskim jezikom bude poučavano, ako je naima jezik u pučanstvu pripoznat za narodni jezik. Zato u mišovitu (di ima više jezika) škulu taki se učitelj ima birati, koji mož učiti svim onim jezicima, koje govore njegovi učenici.

Eto to je onaj put, kojim se ima razum razviti i ljubav prema općoj domovini uliti u srce. Ljubav prema domovini koja je jednako majka svim narodima.

Što narav čovičanska želi, što priroda zahtiva, što zakon naš zemaljski dopušta i zapovida, to je sve zaman bilo za mnoga bunjevačka mesta. Nema grada, nema sela, gdi bi ovaj naravni zahtiv na toliko smetnuli s pameti kao kod bunjevaca osobito u Subotici. Svagdi u širokom svitu biraju i traže ljude, učitelje, koji će znati dicitu rukovoditi. Samo u Subotici se moglo dogoditi, da učitelj niti govori, niti razumi bunjevačku riječ u takoj škuli, di su sama bunjevačka dicitu.

U Subotici ljudi i vodje zaboraviše, da Bog neće čuda činiti radi njeve lipote. Ne viruju, da bez oružja, sridstva nemož cilja dostignuti. Misle da pametno govore, kad vele: roditelji žele, da im dicitu nauče madjarski i traže prigodu, da ji šalju u madjarsku škulu, te govore, da su dicitu otišav u madjarsko, švabsko selo naučila madjarski, švabski: daklem našto bunjevačke škole, na što bunjevački učitelji?!

Oh silne mudrosti! (?) Kako staje pod jedan šešir? Sreća, što ima dubokih šešira!

Mi ovom prigodom samo to želimo pokazati, da se na pogrišnom temelju osniva ova mudrolija.

Nema tu dvojbe, da smo radi madjarski naučiti. A to je dobro i pametno što više, dušnost nam je, kao što ću još o tom govoriti. Ali kad nam roditelji nemaju troška, da dicitu šalju od

sebe dalje, kad u jednoj okolici ima više bunjevačke djece nego sve ostale, ili su može bit sva bunjevačka, kako ćemo učinit, da ta škula nebude bunjevačka? Ili će može bit pristati biti bunjevačka škula, kad je mi ne smimo bunjevačkom nazvati? Ili će moždar škula mađjarskom postati, kad u nju pošaljemo učitelja, koji ne zna bunjevački govoriti?

Ne varajmo se! Tu je zabadavad mudrovat. Nepravednik je, koji ovu naravnu stvar nemilom svojom rukom rušit idje; jer laž je ono, što ciljem stavlja, da dostigne. Laž je, kad se veli, da se tim putem hoće mađjarski učiti. Jer tim načinom, pokraj tog, što se ne uči mađjarska rič, zanemari se najnuždniya pouka jer nemož bit svistna pouka, manjka r a z v i t a k p a m e t i, manjka — jest — ono što triba, da prvo i vrhovno bude.

Zdrava pouka zahtiva svistnog i sposobnog učitelja. Sposoban pako nije, niti mož bit, ako nezna jezik djece bolje, nego dica. Mnogi ljudi, mnoga gospoda neznadu svatit, koliku nepravdu čine škuli, djei i njihovim roditeljma, kad vele, naučit će doraso čovik za pol godine jedan jezik i po tom ga šalju u škulu u kojoj ne razume djeu svoju.

Jest silna je to nepravda. Jer zato pol godine dok učitelj uči dičiji jezik, dica ne uče. Gubi 50—60 djece po pol godine: gube onda, kad ji zakon silom tira u škulu; gube, kada siroti roditelji teškim znojem odivaju svoje dite, da mož ići u škulu. Dica gube, roditelji gube vreme, ko da su dica i škole rad učitelja, a ne učitelji rad škole.

Slaba je to škula!

Ko tako misli pomoć narodu, nepreteljem mu postaje, jer mu neda da ga škula nauči na štogod, već ga potirava u neznanje. Prazan izgovor je to, da se radi jezika opće domovine čini tako, jer neznadu ti nadrimudraci šta je reko jedan veliki i pravi mađjar, Bende Mirko prid sborom učitelja: „Pripoznajem u našoj domovini razliku naroda i jezika . . . i neka jim bude poučni jezik materinski jezik, jer to je zaista **pravo razuma**,“ reče onaj Bende, koji je nagradjen zato, što je podupiro mađjarsku ideju.

Jest, on je kao pravi domoljub uspješno služio pravu mađjarsku stvar, jer uz razliku jezika jedinstvo srca je tražio u narodima. A krivi ili lažni domoljubi sa praznim izgovorom svojim niku brigu prema mađjarskom jeziku odaju, a ono baš na put staju istom mađj. jeziku, koji bi tribalo svakako, da nauče dica. Ta onaj ko bunjevačko dite, bunjevačku škulu uči mađjarski, triba, da sam zna bunjevački, da mož doći do pameti dičlje. Materinski jezik je u pouki ručica dičja, za koju učitelj mora uvatit i za nju vodit; materinski jezik je ona staza, kojom će doći do srca i do pameti, ali ako nezna tu stazicu, batrga desno ivo, gazi najskupčiniye eviče, nevinost i ositljivost mladjanog diteta.

Da me niko krivo ne svati priznajem, da nam je svima žarka želja, da bunjevačka dica nauče mađjarski: ne samo zato jer više vridi čovik, koji više jezika govori, nego i osobito zato, jer u mađjarskoj zemlji stanujemo mađjar nam je komšija, prijatelj kum i nema čovika koji već radi ovog svog položaja, radi uljudnosti nebi želio naučit uz materinski i mađjarski jezik. Jest zna to svaki brat naš da uz mađjarskoj kraljevini živimo, da mađjarski ustav vlada nad nami da smo građani ove opće mile domovine, da u javi mađjarski jezik je zvanični: otud posve pravedno je što zakon i zahtiva od nas, da naučimo mađjarski.

I ovo je zadaća naravno u prvom redu škole. I kamo sriće, da nam škula bar to može dostići, da nam dicitu nauči bar razumit mađjarsku rič, i bar najprostije govoriti, da mož sam obavljati bar najprostije svoje poslove.

Ali kako će naučiti bunjevačku dicitu onaj učitelj koji ne zna uputiti dite jer mu ne razumi materinski jezik. Kako će ga uviriti u njegovom znanju ili pogrišku mu izpraviti, kad nije kadar razumiti bunjevačko dite? Otud biva da nesamo mađjarski ne mogu naučit naša dica nego ni u čitanje pisanje ne zna ji uvesti ni za godinu ni za više vrimena. Istina dite kako god silom upozna slova, nauči ji i sastavljat, ali pošto ne razumi što čita, ne razumi što piše, točnosti, i lahkoće nije kadar nabavit ni uz veći trud; okane l' se nauke zaboravi i čitanje i pisanje prije nego što je naučio.

Dajte bunjevačkoej dicitu bunjevačkih knjiga i bunjevačkih učitelja neka izvršuju ono što jim zakon pripisuje i rišeno će bit najteže, pitanje narod će krenuti u napridak, znat će svakoji bunjevac i bunjevka jezik mile domovine.

Da se uvirimo, koliko oteščavaju neuki učitelji napridak naroda pokušat ću pokazat, da je ova slaboća uzrok onog nazadka koji se osića baš kod naše dicitu.

Naime silna dica bunjevačka idju u škulu, pa od svijtu ovih jedva se ištom koje digne do gornjih škula n. pr. do gimnasije te onda tu, malaksavaju. N. pr. subotički roditelji rado šalju dicitu u gimnasiju, jer im je u mistu; u I. II. III. još i u IV. razred mnoga se dica pišu u V-om se proride a gori ištom baš koji se digne i taj će teško položiti zrilost.

Malo bunjevačke dicitu prilazi priko IV. razreda. A koje dodje do 7—8 nazreda to mora bit bas mezimče majke Sricće.

Pa zašto to?

Zašto?! Ovo je važno pitanje za one osobito, koji u Subotici stanuju, koji mnoge hiljade troše na škole, pa baš i na gimnasiju: a u 5—6 godina jedva svrši i jedan bunjevac tu nauke svoje.

Zašto to?

Zato jer kod bunjevačke dicitu nema nikake osnove, podloge,

fundamenta. Svrše normalne škole, ko i mađjarska. Ali njihov se razum tu slabo razvija, već pamet (pamta) naknadi ono, što škola nije vridna po razumu dostići.

Svrši naše dite 4 normalna, po 2—3 gimnasiaalna razreda, ali sve pomoću pamete, (memorie) dočim razum ostaje u parlogu. Pa kad u gornjim razredima nastane skrajna nužda, da sa razumom radi učenik, bunjevac pomalo malaksava, pa što dalje, sve većma . . . On uči dan i noć. I što se pameti tiče, uradio je sve, što je moguće; ali u školi nezna dat račun o nauku, i ostaje :
n e u k.

Djak se zlovolji, i tuži u srcu svome. Roditelji odsudjivaju učitelje, da su nepravedni. Ali to neznadu, da već onda pomoć gotovo nije moguće. Bunjevačko dite strada, nemož svršit nauke, nemož do zrilosti.

Pa zašto da bunj. dici svist ne budi, razum ne razvija? Zato jer škole kod bunjevačke dice i ne smiraju to. Najmanja jim je briga, da razume dica. Jedina jim je cilj, da napune mađjarski riči u glavu ko da će sotim već i mađjarski naučit.

Nisu to prijatelji naroda, koji ga ovako želiše naučit mađjarski. Ta su gospoda zaboravila, da razvijeli se u ditetu pamet, počme li se zauzimat za škulu, mnogo će lakše i posve svistno naučit mađjarski jezik.

Ovde bi se mogo osvrnuti na nike izgovore koje stariji običaju drugi daš navodit po svojem krivom osvidočenju.

Mi smo — vele oni — samo latinsku rič slušali. Ni bunjevačke, ni mađjarske tamo nije bilo i opet nas mnogo bunjevaca svršivalo i gornju gimnasiju.

Oni koji ovako govore, ne opažaju, da je i u ono vrime srićniji bio položaj bunjevačkog diteta u škuli nego danas. Kad se latinski pridavalo u školama jednako nije razumio mađjar, srbin, čivut i bunjevac. Svakojem djaku je jednako teško bilo: te je učitelj dotle morao se mučit, trsit šnjima, dok nije bar većina naučila, donikle razumila.

Onda pošto nije bilo za bunjevce osobite teškoće, oni su se često otimali u svojim razredima za prvenstvo. Onda je strado onaj, koji je kao djak slabije pamete bio. A otvoreniji jači ga ostaviše. Danas je sa svim drugi položaj bunjevačkog diteta. U višnjim školama sastaju se s mađjarskom, srpskom, čivutskom dicom. A ovi po okolnostima svojim svi su napridniji prid bunjevcima. Pridavni mađjarski jezik svi bolje govore, nego bunjevci. Mađjarskoj dici je to materinski jezik; čivuti i srbi imadu svoje male škole i tamo tako pripravljađu dicu kako njeve jezične sile zahtivaju. Take učitelje imadn kaki jim tribaju. I eto otud je to, da sva ostala dica srićnije napriduju uz manju marljivost i slabije sile. Bunjevac nema svoje male škole, nema svog učitelja,

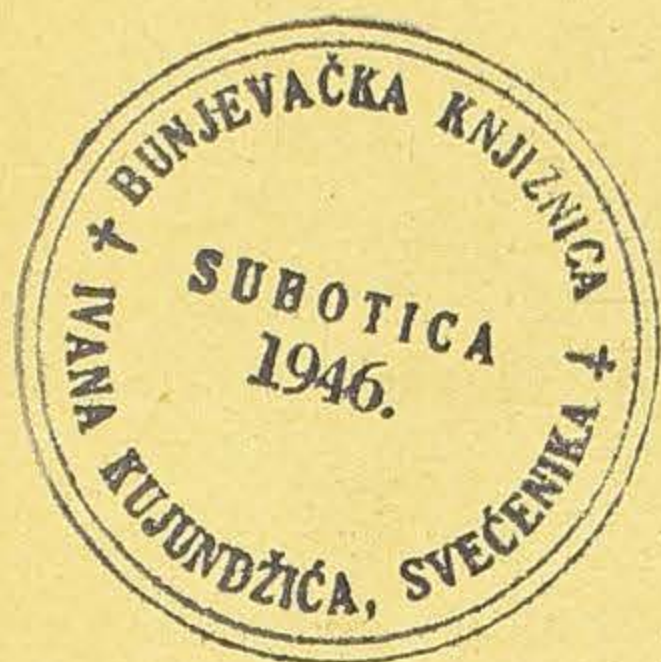
koji bi ga materinskim jezikom uveo u hram znanosti. A ja velim da bi baš bunjevcu tribale take škole, taki učitelji jer i čivut i srbin bolje obiteljske okolnosti ima, da se izobrazi. Jest bunjevcu bi tribale te podpore jer žalostno je to, da tolika zdrava pamet dice naše mora stradati.

S,

Š čeg se Time baca?

*Svi se čude:
Šta je Timi,
Šta se tako baca?
„Id'te, lude,
— Reć će Aca —
Stog se Time baca,
Jer od njega j'
Uzo Boga
Ušur od pameti;
Pa se baca kleti
I liti i zimi
Stog se ne čud' Timi!*

T.

Flautaš i egzekvenš.

Pridgovor.

Ovde će se izpriповiditi najnoviji nesrićni sukob, što se je desio međju flautašem i ekzekvenšem, kada se jedan drugom hti-doše dušmanski osvetiti. Pripovidanje se cilo dili na tri štacije. Prije neg bi ko pošao pročitati te tri znamenite njihove štacije, svakog njihovog prijatelja sićamo : te su se nesriće i štacije baš zaista dogodile. Pod brdom Telečkom, u nikom glasovitom seocu, tamo okolo Sombora. Niko dakle nek ne misli, da je to izmišljeno, već da se je dogodilo.

Na uspomenu vikovičitu !

Na golemu radost seljana šaljivdžija !

Na prijateljsku žalost flautaša i egzekvenša !

To selo je tamo već odavna na glasu sa svojih trampaša junačkih i sa svojih lakrdijaša pravih starovinskih, bunjevačkih. Takovih je tamo i mužkaraca i ženskinja, kakovih više u Bačkoj nigdi nerodi. To je selo vikom — čitav teatar. A čeljad su skoro — prave persone i prave proforme. Takovih ni venjerom na drugi misti naći niko neće.

Bog ji vidio i pomogao !
A sad da pripovidimo iste štacije !

Štacija prva.

Prva se je štacija dogodila na sokaku, rano u jutru.

Flautaš je cilu noć flautao nikim novčanim vašardžijama, vele — Subatčanima. Posli svirke s drugovima tamburašima podili darovine — bange, flautom u džep, te hajd kući mladi, u spavinjak.

U to se isto dobo krenuo kući i egzekvenš. Cio je prigjašnji dan išao po egzekucijama. Prid večer naigje na dobra domaćina, tamo se najio i napio izprva, do najposli pak oljoskao — baš gospodski.

Nij' se mogao ni izpavati, već zora zazori, a onda moraš kući, pa ma bio kako kićen.

On da oko čoše, a tamo i flautaš.

Evo kako se pozdraviše i razstadoše.

Egzekvenš : Te vagy, Kulás ? (Flautaša je još deda tako pokojni prozvaio, te ga cilo selo tako zove.)

Flautaš : Ja sam, gospodaru !

Egzekvenš : Hát ha te vagy, gazember, kapsz egy forintot, huzzá nekem egy nótát !

Flautaš : Mnogo sam svirao, gospodaru, gospodi subatčanima, flauta mi se razpala, dajte tu bangu odmah, da flautu najpre okujem.

Egzekvenš : Takarodj haza ! Čekaj, dat ću ja tebi !

Flautaš : E pa s bogom ; dobro će bit i Vama kući ; čekat ću vas.

Ova je flautaševa rič bila poslidnja, i tako se junaci razstadnu. Nit se je egzekvenš u veliko starao s flautašem, jer je bio svačim izdovoljen ; nit se je flautaš starao s egzekvenšem, jer je bio i sanen i pun banga subatičkih. Kad se izspavaše, nebi se valjda ni jedan ni opominjao rumene zorice i ranog junačkog sastanka, da ii, i jednog i drugog, nije sutra dan, naobaška, Duška birtašica sićala njihovih pritećih i grdećih riči.

Štacija druga.

Druga se štacija već nije dogodila na sokaku, kao prva, nego u seoskoj velikoj mijani ; nit se je dogodila u zoru il prid zoru, već u večer, i prije ponoći. Evo ovako.

Mnogo je vrimenta prošlo od onog junačkog sastanka prije izpripovidanog. Moglo je biti i misec, i dva miseca dani. Šeoski se ifijur, to jest mali nataroš, uzvrti te će u veliku mijanu, da popije jednu crnu kavicu. Ne odmah posli užinice, već čak tamo

oko 7—8 sahati. Šesirić namisti, ključem u bravi zavrnu, te hajd upravo piti kafe.

Ifijur ni znao nije, al je u mijani već polak trampe. Nikoliko poštenih seljana sidi oko jednog stola, zapurenih doduše do dva uveta od rumenog smoka, al ne još opitih. Među njima, uvrh čela sidi egzekvenš. Sidi, al se već i nija. Bud na desno, bud na levo; a ko bi to i izpripovidio. Bući, larma, dreči se i ijujuče. Ujide l' ga kogod: i kresnit će, i opalit će.

Ifijuru se to donikle dopadalo; ponda će se uzvrtit.

Opazi flautaša, ustade, te stao š njim šuškat. Malo su šuškali, ifijur se opet vrati ljudma, a flautaš ode iz sobe.

U sobi se ništa neminja. Buka, larma, dreka i ijujukanje. A što dalje sve bolje. Najedared se raztvore sobna vrata, Ugje čeljade u ženskom ruhu. Svi vide, sam egzekvenš ne, da je to flautaš; al neće niko ni riči, da ifijuru nepokvare, a i da vide, šta će bit, Evo ovo je bilo.

Flautaš se napravi, da je žena egzekvenšova; pogje mu upravo, te se stadoše kući tirati.

Flautaš: Gyüjjön, uram, haza; már elég volt?

Egzekvenš: Asszony! mit kereső te itten?

Flautaš: Gyüjjön haza; mindenki neveti mán!

Egzekvenš: Hazatakarodó mindjá, te semmi!

Flautaš: No csak gyüjjön haza, majd . . . !

Na taj flautašev „majd“ egzekvenš, ko smušen, besno gjipi, pa flautasu, pa da guši, pa da će ga skrklušit. Flautaš se činio, da se daje gušiti, al samo dotle, dok ga na polje nije izvarao, a onda biž' od njeg u mrak. Egzekvenš za njim — izprva; posle pak, i onda još misleći da mu je žena i da kući uteče, potrč' i on kući — za vručeg.

Oni što u mijani ostadoše, sve se do mrtvila smijali. Te jedan drugom pripovidali: kako su egzekvenša obrlatili; kako nije varke opazio, kako će se srdit kad opazi itd. U tom se smihu i pripovidanju i razstali, svi veseli, al najveseliji junak flautaš.

Štacija treća.

Ova se štacija dogodila odmah drugi dan, odmah iza svanuća. Na pijaci, na tri mista velika gomila ljudih, te na sva tri mista sve vre od divana neobična i od smiha čudnovatog.

Na prvome se mistu divanilo o flautasu. Vidili ga, kad je seoskoj kući pohitio, te će svaki po štogod reći.

Prvi će: Jeste-l čuli, kaku je komendiju napravio egzekvenš kod flautaša jučer prid večer?

Drugi će: Odneo mu jorgane i jastuke u egzekuciju, a čovika ni kod kuće nije bilo.

Treći će : Pa baš iz onog kreveta, u kom flautaš običaje spavati.

Četvrti će : Siromah, kad je jutros otišao kući, a on će mirno, neće ni da sviću žeže; a kad on u drvenice, a hoćeš, flautašu!

Peti će : Trista mu muka i s egzekvenšem!

Te će njih svi pet u smih, kako koji može. Ha-ha-ha-ha-ha!!! Sve je ječila prostrana seoska pijaca . . .

Na drugom se opet mistu od egzekvenša pripovidalo.

Te će i tamo svaki po štogod reći.

Prvi će : Jeste-l čuli, kako je egzekvenš noćas prošao?

Drugi će : Izlemao ženu ni krivu ni dužnu, kad je kući otišao iz mijane velike.

Treći će : Flautaš ga je noćas razjidio.

Četvrti će : A on, magare pijano, nije vidio, da mu to nije žena.

Peti će : I ni ga mogla, sirota žena obavistit, čak do sutra dana, dok se nije iztriznio.

Te će svi pet opet u smih i plesak! Ha-ha-ha-ha-ha!

A na trećem se mistu, u isti mah, pripovidalo i vikalo o obadvojici.

Prvi će : Jeste-l čuli, kako je flautaš noćas prošao?

Drugi će : To mu se je egzekvenš osvetio za ono, što mu prije misec dani, kad se u zoru sastadoše, flautaš nije brez bange htio svirati.

Treći će : A jeste-l opet čuli, kako je flautaš egzekvenša nasadio?

Četvrti će : To se je opet flautaš egzekvenšu osvetio, što ga je egzekvenš onda izgrdio.

Sad će svi na sva tri mista, u jedan glas, u smih: ha-ha-ha-ha-ha! I taj se je smih mogao čuti, toga dana, još dugo i dugo. Ni o čem se drugom nije priklapalo i smihalo, već uvik o tom: kako su se egzekvenš i flautaš, jedan drugom, iznenada al junački osvetili!

Zaključak.

Odovud slide četiri pouke u tom selu!

Prva: ni s egzekvenšem se nije dobro šaliti ni zaratiti!

Druga: ni s flautašem se nije dobro šaliti ni zaratiti!

Treća: ni s kim se nije dobro šaliti ni zaratiti!

Četvrta: al se je najmanje dobro s Duškom birtašicom šaliti i zarititi!! Jer se je ona najboljma osvetila . . .

V.....

Nazdravica.*)

Rujna vina puna čaša
Za što da ga nebi pili?
Svira banda tamburaša
Zašt veseli nebi bili?

Alaj smo se sakupili
Mili družu jedne misli
Ajde braćo da pivamo
Jer tko piva zlo ne misli.

Pisma naša nek se čuje
Vino nek se toči, pije
Ta toga nam ruka Božja
Ukratila barem nije.

Zdravo družu i veselo
Nek se slavi pravo slavlje
Pivajmo i kucajmo se
De u bunjevačko zdravlje!

Živili nam divni starci
Bunjevačkog roda vodje
Dok Vam žiće ne ugasne
Svaka žalost nek Vas prodje.

Vi ste rodu na braniku
Bili; njega čuvaliste
U nevolji i u bedi
Ostavili tužnog niste.

Uspomena Vam je sveta
Zaboravit rod Vas neće

Dok se ono nebo plavi
Dok se na njem sunce kreće!

Sve bunjevke zdrave bile
Mlade snaše stare bake
Koje ste nam porodile
Rodu prave kremenjake.

Vi divojke milopojke
Naše cviče, naša nada
Pivajte nam pisme krasne
Dok Vam srce duša mlada.

A kad srićno se udate
Radjajte viteze mlade
Jer rod mili bunjevački
Kukavica dost' imade.

Čašicu u ruke braćo!
U to ime, u to zdravlje
Nek se čuje, nek se znade
Narodno je ovo slavlje.

Svirajte nam tamburaši
Vino samo nek se toči
A ti seko i divojko
S braćom u kolo poskoči.

Kolo, kolo, na okolo
Pobratime vesel' budi
Bačvani smo, bunjevci smo
Vesele smo čudi ljudi!

Miroljub.

*) Iz „Nevena“ prištampana.

Pečen zec.

Da pečen golub il vrebac zna letit: to mislim, da ste bar čuli, slavni čitaoci, ako i niste vidili. Ta nije l' običaj govorit o čoviku, koj linčina, samo gotov posao vreba: „čeka da mu pečen golub il vrebac uleti u usta.“

Al, da pečen zec mož pobić s opurenim nogam, to već ne mislim, da ste čuli. E pa takav jedan slučaj hoću vam ja pripovedit.

Moj šurjak bio je višt lovac, često po 5—6 zecova je doneo iz jednog lova; al on nije jio zečije meso, već razdilio je po rodu. Tako poslao je jednoć i nam jednog velikog zečinu, (nikad neću zaboravit) to je dragost bila od žene i od dice, jer u čudo su volili zečevinu.

Željeznička postaja, kamo je zec stigo, podaleko je bila od nas, žena mi reče: „idji sam i donesi zeca, jer i tako ti ličnik priporučio, da dulje šetnje činiš priko dana.“

Pogledam kroz prozor, kako je vrime. Nebo je čisto bilo, nigdi ni oblačka; sunce sja.

Samo što smo svršili objed, metnem smotkovnjak sa cigari u džep i put pod noge. Vrime je krasno bilo, zrak čist, te sam baš uživao u šetnji. Al, kad na jedared opazim crn oblak... i za čas me velika oluja obkoli; onda mi pade na pamet, da sam zaboravio kišobran. Sa svom snagom požurim, da prije kiše upream na kolodvor. I uspilo mi. Ovde primim velikog zečinu i jer je kiša sve livala, sklonim se pod striju čekajuć, da pristane. Čekao sam i čeko... Dosadilo mi jur čekati; krenem se, da potražim jedna kola. Al nigdi, ko što rekli ni od korova, ni jedna. Svratim dakle u najbližju gostionu i pričekat ću, da kiša pristane. Otre sem sa sebe vlagu, a zeca stavim pod stol i zapovidim jedan satlik vina. Tako sam čeko, dok oblaci ne pridjoše i sunce ne ograni. Kad se razgalilo, spopanem zečinu i hajd van. Izišavši, baš se desu kola, sidnem u njih i krenem se kući.

Al jako sam se zablenuo sišav s kola, kad je kočijaš 2 frta odkrojio za vozitbu; nu šta ću? valja platit pa šutit. Tako s dva forinta siromašniji stignem kući. Žena me svesrdno dočekala i sažaljenje izrazi, što sam morao po kiši putovat; a dica sve su skakućala od dragosti, opaziv zeca. Prisvučem se, sidnem na mekoslon i htidoh na smotku zapalit.

Al hoćeš! Smotkovnjaka ni u jednom džepu. Il je na kolih ostao, il sam ga u gostioni zaboravio. Broj fiakera nisam zabilžio, al u gostionu sam znao služavka uputit. Posli tri sata vrati se cura i reče:

U gostioni sve su pokrenuli, al smotkovnjaka nigdi ne nadjoše.

Skup put . . . Nov smotkovnjak ! I nehotice zavapih. Pa dalo mi se baš na žao.

Sutra dan supruga mi positi svoju tetku i pozove ju za nedelju na zečiju pečenicu. Na jedared nika mi huka dodje do ušiju. Pogledam kroz prozor i opazim dicu, kako s praćom nikšane, prid kućom obišena zeca. Nek se igraju mislih; ni sam jih htio sbiti; nikad mi ni na kraj pameti, da mogu i pendžer razlupat. Sad je baš manji dečak nikšanio — i pogodi. Valda će i veći, pomislih dalje. Nikšani i ovaj i puče . . . pa saspe svu pendžer. Odmah sam prizvao dicu.

Kako možete bit takovi nepozorni ! Ljuto sam ih karao ; na što starji reče :

Jovo me gurnio.

Što dreknem ljuto. Još ćeš ti lagat, kad sam ja sve iz prozora vidio. Sad ću ja tebi naprišivat . . .

Čuvši ove riči dečak, tisna mu posta soba, pa mange na polje. Al kako je naglo potrčao, zapne džepom kaputa za ćošu stola i pokrha sve, što je na stolu bilo; med inih stvari polupa jednu skupocinu porcelansku šoljicu, koju je supruga mi u dar dobila na svoj imendan.

Što ću sad, dok žena čuje, da joj najmiliji dar porušen ! ? Moram joj kupit drugu posudu . . . Tako i učinem, kupim jednu istu, kao bivša šolja za 10 frti, a ostale staklarine i pendžer takodjer izminem novima i to me je stalo 5 frti. Češo sam se i tamo, gdi me nije svrbilo.

Sutra dan, baš je sajam bio, reče mi supruga: valja kupit crvene repe, jer bez nje ni zec neće valjat.

Posli jednog sata punu kotaricu repe donese služavka i stavi ju u kujnu na stol. Još jedan dan, i jedna noć, pa će bit zečevine, govorahu dica. Al nika larma je i dotiravanje vani, na što unidje mi supruga., sva razžarena.

Pomisli samo reče: sluškinja govori, da će njezina bit zečeva koža. Rekla sam joj, nek je tvoja, samo nemoj se svadjat . . . Al ona odvratil: to mi netriiba poklonjat, što je i onake moje. Kako ti imaš pravo na zeca, tako ja na kožu. Baš se otruje čovik sotim sluškinjama.

No nemoj se ljutit, tišio sam ju i jedva se umiri.

O zeče, da sam znao, da ćeš tolike neprilike prineti mojoj kući, ostao bi ti na kolodvoru, govorio sam u sebi.

Napokon dodje jedva izčekivan dan. Nemojte mnogo ručat, sićala nas gazdarica, jer nećete moć objedovat, a znate, da će bit zečevine. Danas ćemo točno u podne užinat, jer teta ne voli čekati.

Još stol nije bio ni priredjen, a tetka već došla, opravljena u novom novcatom ruvu. Sve nas redom izljubila i razgledav po sobi, veselo uzklikne :

Crvena repa sa zecom ! To mi se baš dopada, danas ću slatko jisti.

Za čas mi supruga postavi stol i javi : izvolite zauzimati mista. Posidamo svi za stol. Dok smo se smišćali teta reče : valja se spomenuti i dobročinitelja, koj nam zeca poslao.

Ja neću jisti čorbe, reče najmladji dečak.

Ti dakle idji i vidi, reče mu mater, je li pečen zec.

Hajte mammo ! utrče dečak. Alaj krasno pečen.

Nalij vina, obrati mi se žena.

Natočim joj čašu i čujem da kogod lupa na vrati.

Sluškinja baš ponela zeca sa repom, čuvši takodjer lupanje, ostavi zeca u kuhinji na stol, te izidje, da vidi, tko je na vrati.

Vrati se umah i javi, da je prosijak u dvoru i prosi milostinje.

Ja počeo grdit badavandžije, al žene govorahu, da nije slobodno odpuštit siromaka bez milostinje. Nu kod mene nije bilo sitnih novaca.

Valda ću ja imat javi se supruga mi, i da jedan grošić služavki, da uruči prosijaku.

Služavka se sotim kreni van, al vrati ju tetka.

Čekaj, dat ću i ja reče, pa poče tražit, sad u jednom sad u drugom džepu i jedva napipa nekoliko novčića. Evo podaj mu, nek kupi kruha i slanine.

Dobro, kazat ću, reče služavka.

Žena mi pak nemirno vikne za sluškinjom :

Donesi odmah zečevinu !

Al samo što je sluškinja izišla, strašna se dreka čula unutra.

Što je ? izidjemo svi iz sobe.

A sluškinja stoji na srid kujne, kao osudjena.

Što je ? govori ! Pitasmu ju svi.

Ni sam mogla na svašta imati brigu, poče, ovde sam evo ostavila zeca i dok sam bila unutra rad milostinje, onaj obešenjak ukrao zeca.

Ukrao ! rekoh ljutito.

U — —krao ! Ponavljahu žene.

Ukrao. Govorahu dica.

Dugo smo stajali svi u kujni kao panjevi. Napokon vratismo se u sobu.

Triba toga lupeža prijavit redarstvu, govorahu žene, pa nek ga strogo kaštiguju, tat, lopov jedan.

Kraj tom svemu. Bog zna, gdi je već zec, rekoh. Već evo repa je ostala, pa tko je gladan nek jide.

Sve mi kipila glava koj od kakvih misli.

Dva forinta sam dao za kola. Nov smotkovnjak sam izgubio. Dica polupala pendžer, staklarine, šolju . . . Žena se zarati sa sluškinjom. Pa svem tomu, tko je uzrok? . . . Zec.

Sidnem dakle za stol i napišem ovo pismo :

„Dragi šurjače !

Molim te budi takav dobar i nemoj mi više slati zeca u poklon ! Cio arak bi ti moga napisat, kad bi sve htio spisati. — Uzdám se, da ćemo se skoro sastati i onda ričom ću ti sve pripovidit. Mogu se nadat no je l', da mi nećeš više poslati zeca.“

Pobunjevćio : *Gromović.*

Čivutsko blago.

Čudom se jedva zna izčuditi čovik, kada čuje, kako raste broj čivuta. Njeva plodovitost je za pripovidanje. U Berlinu n. pr. za 70 godina su se pomnožili za 20 puti. Nije to drugačije ni u našoj Pešti, a u Poljskoj i zagrdilo.

Ali u ovaj par velim, da jim je novac još plodniji nek krv njeva i porod.

Teško bi bilo virovati, da neznamo to, da je danas svit u čivutskim šakama; da su oni danas kraljevi i carevi, a ne oni, koji krune nose. — Pa zašto? zato, jer je najjače žezlo, najoštriji mač u njiovim šakama.

Taj mač, to je žezlo : novac, i milijuni novaca (jedan milijum je deset puti sto hiljada forinti).

Za dokaz na koliko se prilipio novac za čivutina, evo navešćemo dva—tri primera.

U jednom nimačkom gradu, koji ima do 150,000 stanovnika, samo 16,000 čivuta računa a 134,000 ostaloga svita. Zato opet čivuti imadu 54 milijunaša (t. j. 54 taka gazde, koji svaki ima više blaga od jednog milijuna). A ostali narod ima samo 48 milijunaša. Čivutski bogataši imaju 235 milijuna blaga, a ostali samo 88 m.

A što se Rothschilda i njegovog dobra tiče, to je gotovo za pripovitku iz onog vrimena, kad je magla panjeve izvaljivala : pa je opet istina sve što ću reći.

Obitelj Rothschilda je, jedna čivutska obitelj odviše bogata. Rothschild ima u samoj Českoj više zemlje, nego carski dom. Svi 60 česki veliki plemića i veleposednika istom polu jedva sačinjavaju onog što je Rothschild sam steko za 37 godina.

E al to je sve istom jedan dio njegovog dobra. Ima on zemlje i novaca u Dolnjoj Austriji u Moravskoj u Sileziji u Madjarskoj. Osim tog još u Španskoj, Francuzkoj, Talijanskoj, Engleskoj i Americi,

Rothscildova palača u Francuskoj što se zove ferrierska, bogatija je, sjajnija je od ma koje kraljevske ili cesarske. 100.000 holti zemlje se stere oko te palače : i to je sve Rothschildovo.

Ali da posve dobro svatimo čivutsko blago, moramo znati, da nije Rothschild sam čivutski veleposjednik u Francuzkoj, ima ji tamo još dosta, koji su teži od 50,000 holti.

U našoj domovini prija 25 godina još čivutin nije imo nepokretnog dobra. A danas je n. pr. u Gornjoj-Madjarškoj čivutin goso. Sam Popper čivutin prisvojio je pol Njitre županije. On je kao siromak počeo, a umro je kao posjednik dobara sela, kao patron crkvah do 54. Za to kratko vrime čivuti se na toliko nagojili, da od madjarskih mnogih virilista jedan četvrti dio sačinjavaju čivuti.

U Galiciji ($\frac{4}{5}$) četiri petine je od zemlje u čivutski rukama, a jedna petina t. j. peti dio u kršćanskima.

Njevo blago točno izračuniti nije ni moguće. To je jedno očividno, da naglo napriduju. Rothschildovo sve blago su kušali proračuniti, i od prilike ocinjivaju ga u 20,000 milijuna. Koji silni novac po 5 postotaka računajući donosi godišnji 1000 milijuna forinti. Tu daklem svaki dan dolazi čistog dohodka 2 i pol milijuna. Pa jer oni to sve nemogu a i neće potrošiti, njevo blago i bez gazdovanja samo raste na vrat na nos.

O svilarstvu.

Kadgod se je vadio novac skoro jedino iz odhranjivanja domaćih životinjah (ovacah, konjah, svinjah, govede); jedno vrime iz poljodilstva; sad je sve ovo izgubilo svoju dojakošnju povoljnu cinu, il barem se — kažu — neizplati kao do sada.

Danas je na redu obrt.

Ni jedna vrst obrta nije tako koristna kao svilarstvo. Dok za drugi zanat moraš imati različite stvari, orudja, sprave, dotle za svilarstvo ti netriiba baš ni jedan grošić izdati. Jer država se stara za sve. Ona daje potribito sime svakomu bezplatno (badava); stara se za strukovno rukovodjenje i nadzor svilarstva, i da bubari što većma osigurani budu, država sama, kroz svoje povirenike, pouzdanike prima. priuzima, odkupi proizvod (svilene šiške, galete) od pojedinih t. j. izplaćuje svakomu što je zavrudio.

Sve ove povoljnosti daju svilarstvu poglavitu, da nekažem obćenitu važnost. Jest, danas, gdi-no stroj (mašina) tako rekuć ore, sije, vrši, kopa, zagrće, kukuruz mrviti itd. a radnici, iskreno govoreć, sdvajaju u pogledu svoga obstanka, svilarstvo je upravo blagodat božja po radnički stalež.

Sada je valjda već malo takvih ljudih, koji da nisu čuli što-

god o svilarstvu. Jedni su se možda i sami bavili sotim, a drugi su bar čuli za svilarstvo.

Svilarstvo je, kako već malo prije rekoh, hasnovito; mogu ga obavljati starji i dica, i u obće ona čeljad, koja za težji posao nisu; traje oko šest nediljah, a za to vrime dovoljno naplati trud čoviku. Slabije čeljade dan danas priko cile godine nemože iznadničiti, zaslužiti petnajst do dvadeset forintah a gojenjem bubah može toliko zavriditi za šest nediljah. Uza to obavlja se svilarstvo u najzgodnije vrime, prid Petrovo, dok se još važniji poljski poslovi započeli nisu, niti veće nadnice neima; a zna se, da je u ovo vrime ljudma najveća potreba na krajcaru.

Naša domovina izda priko godine oko trideset (30) milijunah frt, za svilenu robu, koja se iz inozemstva (iz drugih zemaljah) uvažava; a taj bi silni novac lipo mogao ostati u našoj državi, kad bi naime domaće svilarstvo u stanju bilo u dovoljnoj mjeri svile proizvodjati. To bi dakako i po državu dobro bilo; a opet uz tako cvatuće svilarstvo silni bi radnici posla nalazili. Samo n. pr. u jednoj svilari rade njih 200 do 500 radnikah. (Čudnovato je, da u novosadskoj svilari od 200 do 300 radnikah, gotovo polak su Talijanske. Istina, nadnica im nije velika, oko 50 kr. na dan, al u ovako oskudno doba, vridno bi bilo, da se naše divojčice u većoj mjeri late toga posla.

Pa uza sve ove prednosti, ne napriduje svilarstvo u obće kako bi valjalo. Najglavniji su uzroci tomu virojatno : **n e z n a n j e i m a n j k a n j e d u d o v a h.**

Bez dudovah nema svilarstva. Svilena buba ili gusina (svilac) se jedino dudovim lišćem odhranjiva; zato gdi toga neima, tamo se netribe ni laćati svilarstva sve dotle, dok se dudovi ne poodhranjivaju. Zato pazi cile godine na dudove. Valja znati, da je svakome slobodno brati lišća sa dudovah, koji stoje po obćinskim putovima ili po državnim drumovima. Ako ti ko brani i smeta da bereš lišće, javi to odmah nadzorniku i obćinskom poglavarstvu. Al baš kao što ti je ovo pravo zakonom zajamčeno, tako ti je i strogo zabranjeno, da dudove ničim neoštetiš. Ko kvvari dud, grane i debla, taj čini kvara ne samo sebi, nego i drugima, taj neće imati posle lišća koji je nuždan za hranu svilenoj bubi. Ko je tako bezdušan, da za vrime dok se bube hrane ili i posle kvari dudove, te zakida i sebi i drugima poštenu koru hleba, takova lupeža valja odmah prijaviti nadzornika i u obćinskoj kući.

Ima izobraženi ljudi, koji bi već i po zvanju svome pozvani bili, da pomažu sirotinju i s drugim čimegod (a imali bi i iz čega, jer im je dao Bog), a oni joj i dudovo lišće uzkraćuju, i još vele, da će baš i zato svoje dudove povaditi, jer da se njih svilarstvo ama baš ništa netiče. Ovakvi su ljudi izmet čovičanstva, jer ne-

imaju nikakve sućuti prama iskrnjemu svomu i za obće dobro. Lako je ono porušiti što su drugi sagradili, i lako se sirotinji osvetiti! Al to nije junačtvo, već je prava kukavština! E, pa kad tako vospitovani rade, nije čudo, da se i neuki donikle opiru, i u svojoj prostoti psuju i cara i carevinu, i bube i bubare, i sve one, koji su te crvi uveli i čeljad zaludili. Nu ove su predsude prolazne naravi i domala će ih nestati.

Svaki je početak doduše težak i nalazi na mloge zaprike i predsude; al „strpljen, spašen.“ Inače, hvala Bogu, kod svilarstva se i te poteškoće dosta lako i brzo dadu svladati (osobito gdi je mlogo dudovah), jer se vridnost svilarstva tako može predočiti svakomu, da se o tom i najprostiji seljak lako osvidečiti može. Samo neka je nadzornik na svome mistu.

Naputak za bubare.

I. U svakom selu (u občini), gdi se čeljad sa svilarstvom bave, imade jedan nadzornik, koji narod upućiva bezplatno u svačemu. Ovaj nadzornik dili sime svileno i nadzire, pazi na hranjenje bubah; on kaže, kako valja hranit, čistit itd. gusenice. A to sve nije teško i gotovo samo se kaže.*)

II. Ako si već smislio, da ćeš se bavit sa svilarstvom, a ti se postaraj za misto, gdi ćeš jih hranit. Po propisu imala bi ta soba biti patosovana (s daskami il barem asurom postavljena), al, bože dragi, gdi je u oni, koji danas bube hrane toga?! No, nije to baš ni od velike potrebe. Izkustvo nas uči, da i najprimitivnije držanje može podneti, samo ako je godina. Naravna stvar, ako jih bolje poštivaš, bolje će ti naplatiti trud i sigurniji si.

III. Sa malo simena triba početi. U jednoj kutijici ima 8 grama. To je lako u jednoj sobi smistiti; ako se dobro uzhrane i ne naidje nikakva bolest na gusenice, mogu donet oko 16 frt. Mlogi se laćaju svilarstva i buduće su radi, da odmah s početka mlogo novacah dobiju, priuzmu na se dvi-tri kutije (16—24 gr.) simena. Dogodi se nesrića, a to se i kod drugoga posla ili poduzeća može sbiti. nepodje jim za rukom, naidje kakva bolest na

*) Gospoda učitelji, kojima kleti duh sadanjega tobože slobodounnoga vrimena nije još sasvim ugušio ljubav prama jeziku i narodu svome, mogli bi za volju našega naroda priuzet na se mistno nadzorništvo; dapače morali bi i sami ništo malo odhranjivat bubah, pa bi se i sami bolje izučili, jer izkustvo je najbolji učitelj; izim toga, došli bi i sami do priličnoga dohodka, a i narod bi se za primerom svoga učitelja prije i radje poneo. Ta i tako mu se propast grozi sa svijuh stranah, i svagdi je prikraćen, zanemaren i zaboravljen i od svojih i od tudjih, bar mu tamo budimo na ruku, gdi se dade; pa možemo uvireni biti, da onaj narod, za čiji boljak i dobrostanje svu svoju snagu, — premako i neznatnu, — polazemo, ako i kasnije, uvidit će, da smo mu dobro htili, da smo iskreno nastojali oko njegove sriće i napridka mu, zar i onda, kad je to najopasnije bilo činiti. A to je naša i sveta dužnost prama narodu i domovini svojoj.

gusenice, popadaju, i oni se onda više nelaćaju toga; a ovaj neuspjeh tad često i druge poplaši. A ovo škodi i pojedinicima a i obćoj stvari.

IV. Ne spreži niskim. Sprega je gotova svadja. Obićno rodovi se sastaju i u zajednici hrane bube, al i kod njih dodje do svadnje, il barem se pririće, a to se nesporazumljenje obiće može. Buduć se sime badava dobiva, nisi spao zato ni na koga. Jednu kutiju može jedna kuća svladat lako; ako podje za rukom dobro, ako ne, e, nekrivi te nitko, a nisi za sime platio ništa; ako pak ni jednu kutiju nesmiš uzet na pokušanje, onda za te još nije svilarstvo.

V. Kad sime doneseš od nadzornika, metni kutiju na orman il na slime, skini pamuk s kutije, pa kad dud počme tirat, kad krene, a ti počmi po malo svako jutro i večer peć smlačit, al svaki dan malo bolje. Za 5—8 danah će ti se bube izleći.

Kad sime promine boju, i počme da blidi, znak je, da će se gusenice na skoro prokljuvati. Metni tada već rano u zoru svaki dan sitnog dudovog lišća na kutiju, da gusenice ili bube čim se prokljuve nadju sebi odmah hrane. Kada su bube pokrile dudov list na kutiji, skini lišće bubom pokriveno sa kutije i prinesi bube sa listom zajedno na čistu hartiju. Gusenice, koje su se izlegle jednog istog dana ostanu uvik zajedno i nesmidu se nikad izmišati. Bube se obićno u jutro rano legu. Za to vrime valja osobito paziti, da se soba neohladi.

VI. Strpi se mirno dok se gusenica neizleže iz simena, neuskoravaj to ničim, jer ako natiruješ sime, da se brže izleže, pa ga mećeš u nidra, uz peć, na sunce ili u postelju, to je izvesno: da sime, buduć mu je potribiti vazduh, zrak uzkraćen, ili se neće izleći, ili ako se izleže, da će gusenice poskapati. I na suncu izležene gusenice su nezdrave.

Jedno nedilju danah možeš gusenice za nuždu držat, hranit u sobi gdi stanuješ, kasnije pak il se izseli iz sobe il jih odnesi gore na pometen i očišćen tavan; tu će jim bit dobro. Ako je priko noći a i danjom oladno, valja prozore, pendžere, odnosno burdže zatvoriti, začepiti.

Hrani bubu dnevno svaka 2—3 sata čistim, suvim al svežim (friškim) lišćem da gusenice ne gladuju. Ko bube ni triput na dan (u jutro, u podne i u večer) ne nahrani friškim lišćem, taj može siguran biti, da će mu bube il popadati, il će mu galete lake i prljave biti. Lišća uvik imaj u zalih, a beri ga oko podne. Rosno i vlažno lišće škodi gusenici.

VIII. U odaji, gdi gojiš bubu, nek je vazduh uvik čist i fri-

žak, neka nikada nema nikakvoga zadaja. Toga radi valja sobu priko dan kad je sunce prozračit, provitrit; a ako je toplo može se soba držati otvorena i danjom i noćom; samo u zoru, kada je zrak najhladniji valja je zatvoriti, Probitačno je vrata zastriti, zakriliti čaršapom, a prozore koprenom.

IX. Pribiraj i razredjui gusenice na veće misto što češće, da se nepenje jedna na drugu. Gusenice se prinose ovako : pospi gusenice, svilce dudovim lišćem il tankim grančicama, one će se brzo uspeti na to ; uzmi malo posle list ili grančicu sa dva prsta i prinesi snjime gusenicu na spremljeno čisto misto. Tom prilikom ukloni i stelju na kojoj su ležale, i iznesi je iz sobe i baci je što dalje od kuće. Stelja se pod gusenicom nesmi nikad nago milati, jer će se uplisniviti, a otud može gusenica razne bolesti dobiti i uginuti.

X. Ako gusenice ne jidu, glave nepomično i uzdignuto drže, onda spavaju. Tada nedaraj, neuznemiruj gusenice ; nesmiš ih ni hraniti dok se neprobude. Kad su gusenice već 4 putah spavale, kad su već velike i ožute, onda će se upredat. Za upredište može se upotrebiti sirak, slama, repca, jorgovanovo granje i metlišće (metla) i ništa drugo.

XI. Kad su se gusenice već uprele, ostavi ih još nekoliko danah na upredištu da sazriju ; a zatim ih poskidaj i razastri po čaršapu ili po asuri. Kad su se galete, šiške svilene ovako osušile, a bebka u njima zvrji, pokupi ih sve u jedan sanduk ili u košar i odnesi ih na odkup.

Neka služi i ovo kratko razlaganje o svilarstvu na korist, na pouku i napridak naroda našega !

M. Mandić.

Ništo o vinogradarstvu.

U lanjskoj Danici je obilježeno tri takva važna uzroka slabe berbe, kojim smo ponajviše sami krivi ; te bi ih mogli odstraniti i tim rodovitost naših vinograda znatno popraviti.

Za prvi uzrok stoji starost, ili primatorenje vinograda, brez nuždna i valjana podmladjivanja ; drugi je slabo i nedostatno obradjivanje ; a treći izmišanost svakake vrsti čokoćah (trsova). odnosno nenaravno rizanje.

Za veće razjasnenje, hoću da ob ovom trećem uzroku nastavim, te svoje opazke učinim : naime : kako da se odstrani škodljivost izmišanosti ? No tu ću i take nike naputke navesti, kojih

se svako lasno dositiiti može, pa će možda tko god reći : ta to i mi znamo.

Ele mene to i veseli i raztužuje. kad veli tkogod da zna, a ipak ih primalo diluju onako. kako bi i ista njiova, a i sveobća korist zaktivala: pa bi ih volio potaći na ozbiljnije dilovanje i unapridjivanje svojeg boljka.

Ali na stvar! Svaki valjani zemljovlastnik svoje sime, a i nsive što lipše očisti od kukolja i ostala smeta, kao i od korova. To isto triba i za vinograde da stoji. Pa kao što tražimo u hrani što je bolie i plemenitije, to i u vinogradu triba oživotvoriti. Triba paziti, vižbati i biližiti, koja nam vrst kako rodi, pak bolju vrst razplodjivati a lošiju tribiti.

Gdi nema mlogo smetljive, neplodne, ili na drugi način nevaljane vrsti; tu se razplodjivanje lasno daje izvadjati, polaganjem, te smo uz marljivo nastojanje već za koju godinu gotovi, jer smo sav vinograd popravili. Ali gdi je mlogo nevaljane vrsti, tu triba mnogo više brige i napora, a i puno godinah, dok se popravak izvede: nu zato ipak triba da prionemo uz popravljanje, jer i hrdjav vinograd triba obradjivati kao i dobar, a koristi nam ne nosi.

U taki vinogradi moramo se pomoći kalamenjem, jer kad bi sve samim polaganjem onih nekoliko dobrih čokoćah hotili se pomoći, tribalo bi još dulje vrimenta, a koristi il bi bilo ili ne: poklem ne vridi ništa, kad se s jednog čokota napravi 15—16 položnicah. Oslabimo tim i ono čokoće, koje bi inače snažno bilo.

No i kalamenje samo na umireni način valja upotribiti, jer kao što je i u drugih stvari jedno lito protivno drugomu, tako i tu znade biti: pak tušta put ide za rukom da je milina, a kad što se ni polovica ne prihvati, te tako ako si radi kalamenja mnogo čokoćah pokvario, nehotice si golemu štetu sebi naneo.

Način polaganja istina nije svudan jednak, ali prama okolici i potribi mislim da se svagdi onako obavlja, kako to tvrdo, il mekano tlo i ostale okolnosti zaktivaju. Zaoto ću ovde samo toliko reći: da nije dobro ni vrlo plitko a ni vrlo duboko polagati. Ipak triba da se toliko izkopa dubljine, da čokot brez silovanja legne u karmiéc, a žile da se štede što većma. Niti je koristno ako priko tri loze više ostavimo za položnice s jednog čokota. A kad lozu u karmiécu razredimo i ništo malo zemlje na nju navučemo, vrlo bi koristno bilo — dapače i nuždno, kadbi ništo zrilog gnoja usuli u karmiéc. Takovo gnojenje mnogo bi više vridilo, nego li kad površinu zemlje po vinogradi djubrimo, te tim samo više korova proizvodjamo. A pošto se nadam, da će mnogi znati i prilike imati naučiti iz vidjenja način polaganja; to se daljnim opisivanjem is-

toga neću truditi: samo napominjem, da se polagati može i u jesen i u proliće, kad je loza dobra.

I kalamenje je tako što, koje bi se iz vidjenja imalo naučiti; al pošto se to još slabo upotribljiva, premda bi na mnogo mesta veoma nužno bilo, to ću pokušati opisati način kalamenja, nebi li me ipak tkogod razumio, te i naučio lozu kalamiti.

Najprvo se odkopa čokot dubačem (ašovem) na dva, tri ili četiri pedlja dubljine u naokolo, i tada se čokot na onakom mistu pripila, gdi je najzgodnije, t. j. gdi mloge žile ne smetaju, i gdi je čokot zdrav, a zatim se pripilano misto nožem porubi (ugladi od pilanja). Tu se uzme za razplodjivanje naminjena plemenita loza, te se na zgodnom mistu, oku na protivnoj strani, niže istog oka za jedan centimetar ništo zariže oštrim nožem, a odtud se povuče nož prama kraju dole, tako, da se od loze načini šiljast klipić za 4 ili 5 centimetara dug (po prilici 2 palca; na strani ne zarizanoj pako samo se odstrani vanjska kora, a nutarnja — zelena — kora ostane nepovridjena. Tada pazeći, da se zadilana loza ne umelja u prah ili blato, zacipimo pripilani čokot s jedne strane, — ako se u svu širinu zacipi, neće ni to faliti — pa se utakne zadilana loza čokotu s rebra, t. j. ne u sridinu, i tada se metne ništo tanke krpice na puklotine, da neunide u nju zemlja, pisak, pa se izprva šakom, a posli motikom navuče k lozi zemlje, pazeći da se ne pribije, jer se to vrlo lahko znade dogoditi. Kad se tako loza lipo izpravi, zaruni se i poravni jama sasvim, te se loza oriže na dva oka, tačkom obiliži i ostavi. Pak ako si u zgodno vrime to učinio i valjano obhadjo, imati ćeš za cilo velike radosti nad uspilom svojeg truda, i željane koristi po razplodjivanju plemenite i rodovite loze.

Kalamit se može samo u proliće, i to čim odmrzne zemlja, al je najuspišnije onda, kad krene vinograd; a kalami na tibom vrimenu, jer ako u puklotinu bud zemlja il pisak, bud pako kiša dodje, tad kalam zarasti neće.

Niki misto krpice omotaju utaknitu lozu kučinama ili ledinskom mahovinom, pa i to je dobro, samo nek u puklotinu ne ide ništa.

Kalam se obično druge jeseni može povaliti, ali se taj posao velikom oprežnošću mora obaviti, da nepukne loza ukalamita.

Kakvu li vrst loze da kalamimo? pitat će tkogod; jer kad već nije dobro imati izmišana vinograda, da znamo bar kako da obiramo loze pri razplodjivanju dobrih, a tribenju loših lozah.

Na ovo pitanje samo onako u obće hoću da odgovorim. Prvo, jer potriiba onog puka, koji našu Danicu čita tako zahtiva, da Bog zna kakve vrsti ne nabrajam; a drugo, jer zbog nesrične — vino-

grad utamajujuće — floksere i onako smo spali na sami svoju okolicu, poklem s drugih stranah lozu dobavljat je zabranjeno. Dakle moramo po svojem i susedovom vinogradu paziti na loze, pa odtud za razplod dobavljati.

Kod obilježivanja loze pak mora se paziti: 1-o da je dovoljno rodovita; 2-o da za vrmena zrije; 3-e da je dovoljno sladkog ploda, i 4-o da lahko ne trune. Pazeći na ta svojstva loze, možeš razplodjivati ono što pronajdeš za najbolje, ali nipošto samo jednu ili dvi vrsti. Jer ma da je koja vrst i najbolja, jedina sama ne posiduje sve one sastojine, koje i isto pravo dobro vine čine. Jedna vrst daje slast vinu, druga jakost, t. j. trajnost, treća boju — lice — il miris itd. Ako nebi svakoj vrsti doteklo na prigone mesta, a ono barem na brazde triba da stoje obaška.

Za takve vrsti su pak u obće poznate ove vrsti: Slankamenjača, — nije vrlo sladka, ali rodi veoma obilno a ne trune; Mirkovača je sladja ali i slabija na rod, nu ni ona netrune. Obadve ove vrsti mož rizat il u glavu il na više oka. Dinka rumena i sasla bila, takodjer su i rodovite i vrlo sladke, a ni ne trune; samo u glavu rizane ne rodu.

Od crni vrsti je i na rod i zrijanje, kao i na sladkost i netrunitost prvi: Veliki Burgundac, za njim Portugizer. No ovo su inostranske vrsti, te još nisu mlogo razplodjene kod nas. Nu da naša crna i bila Kadarka nema tu manu, da lahko trune, one bi zaslužile svakako prvo misto; jer rode obilno, u zemlji neizbiraju, — pa su stoga i veoma razširene, — ni rizanju nezabavljaju, a i puno su sladke, pre rode il jih rizao u glavu il na više oka. Ali žali bože mlogo put strašno otrune i od plisnih se upravo smače, a toga kod prije pomenutih nema.

Odsele dakle vižbajmo i promatrajmo svoje vinograde boljma, pak samo ono što smo za dobro zapoznali razplodjivajmo, da uz proizvodjanje mlogo dobra i plemenita vina uzimademo i veće trajne koristi . . .

Od slaba mog pera, evo Vam Braćo i opet malo zabave i pouke! Da ste mi živi i zdravi!

Koristno je znati.

Kako triba jabuke za zimu ostavljat? Prvo je na čega triba pazit, da se udarene, ugruvane jabuke odluče od zdravih; jer jedna ugruvana, pokvarit će deset zdravi; zato jabuke rukom triba brati.

Zimske jabuke, govore, da će dugo vrime zdrave ostat, ako

ih poslažemo u jedan ardo*v* i na njih naspemo gipsa ; ardo*v* malko triba potresti, da gips svakoje prazno misto med jabukam napuni i tako poslagane jabuke ostat će i dvi godine čitave i slastne za jilo.

Nikoji misto gipsa, suhim piskom zasipaju poslagane jabuke ; i to je dobro, al bolje je gips upotribovat. Dobro je takodjer svaku jabuku zamotat u papir i tako poslagat jednu na drugu, — al u vrućem ni ih slobodno držati ; zato običavaju jabuke u ardo*v*u jel a drugom sudu i zakopat u zemlju, samo triba pazit, da se na to misto ne saliva voda. U zemlji će ostat zdrave do prolića, al, kad se iz zemlje izvadu, naglo propadaju, odmah ih triba jisti.

Nadolivanje vina. Poznato je svakom gazdi, koj se vinom bavi, da makar će kako punu nalit bačvu, vrimenom opet fali od vina. Tom je uzrok, jer se vino u hladnom vrimenu skupi, drugi put izvitri, a inače vino tako se opravlja, da ujedno manjka.

Pitanje je sad, da li triba nadolit vino, kad pofali od njeg ?

Ako se vino neće redovno nadolivat zadobit će striž, otezat će se, nikoje baš prosirćetit će se.

Zato triba, kad god vino pomanjka u ardo*v*u, odmah nadolit ga. Ako je podrum suh, tribat će češće nadolivat, jer tamo više izvitri ; takodjer, ako je vran kratak, te ne dosiže dalje, nego, kako je duga debela, opet će većma nestajat vina, jer vran se osuši čim nije u vinu, pa uz njeg, ma je kako čvrsto zavranjen ardo*v*, vino bolje nestaje. Triba dakle, da je vran duglji, nego što je duga debela, pa da je uvek u vinu, onda vino neće tako naglo odlazit.

Kad se vino nadoliva, slideća triba znati :

a) Koliko je moguće s istim vinom triba nadolivat, pače, ako imamo boljeg, uvek boljim.

b) Pokvarenim vinom dobro nikad nemojmo nadolivat ; jer ono malo sve će dobro pokvarit.

c) Novo vino mož sa starim nadolivat, al staro s novim nije slobodno, jer ovo još nije izvrelo, te još ima u njemu stvari, od kojih se mož staro poremetit.

d) Novo vino čim stane, odmah ga triba nadolit, i svake dvitri nedilje nadolivanje ponavljat.

U proliće vino se uzgrije, te kano nabrekne i ardo*v* je puu, onda ga ne triba nadolivat.

Ovo nikoliko savita, ako u obzir uzimali budemo, imat ćemo uvek čisto i slastno vino. Kad vino ostari i prodje mu 3—4 godine, kakog se kod nas malo nalazi, onda ne triba nadolivat, — samo vrlo ridko.

Vrime i živine. Ako golubovi priko dana na kući leže, ako oko golubnjaka cvrkuću : bit će kiše ; ako daleko lete od golubnjaka

i kasno se vraćaju: suho vrime slidi. — Ako se pilići nakostrušeni mnogo valjaju u prahu; ako se patke i guske vijaju po vodi i zagnjurivaju: bit će vitra. Takodjer vitra znači, ako laste snisko leteć dodirnjivaju vodu il zemlju; al, ako visoko lete, onda je zrak suh i neće bit padanja. Takodjer na kišu je vrime, ako vrane mnogo grakću. Kišu možemo čekati i onda, kad krava liže košarni zid.

Kako triba orat. Jedan gazda veljaše: „Koliko puta oreš zemlju toliko će ti kruha doneti.“ Htio je reći, što se više puta ore zemlja, tim će obilniji plod doneti; jer sotim više zraka u se upije i postaje plodnija. Dalje u ovaku zemlju voda bolje unidje, a znamo, da brez vode bilje ne raste. Takodjer, što je zemlja mekša, tim bolje pušća u nju bilje svoje žilice.

Dakle, kad se ore, vridno je paziti, da se što dublje brazde prave, jer u ovakovim brazdama ne osuši se tako naglo zemlja. — Ne triba široke brazde zaoravat, i sve nek su jednake, — Tko ima dovoljno snage, dobro će činiti, ako i za prolićni usiv u jesen uzore zemlju. — Ako zemlja ostrmo stoji, onda poprik oranice triba uzoravat kose brazde, da voda bolje odtiče. — Strniku dobro je odmah uzorati, čim se skine runo, jer ako će živine po njoj dugo hodati, zemlja se osuši i okori.

Da se ovo sve moglo obvršiti triba, da je plug dobar, volovi jaki, a valjda neće škoditi, da volar po jednu tikvicu vina sa sobom ponese, da se malo pokripi te brzo mogao bude koracati za plugom.

Ladna pivnica. Da pivnica, suha i hladna bude, triba ju zračiti; al samo onda, kad je vanski zrak hladniji od nutarnjeg. Jer, ako vrućeg zraka pustimo u podrum, od tog se nutarnji zrak sgusne i kao vlaga popada na zid, od čega podrum postaje vlažan i zagušan. Zato pivnice, podrume najbolje je noćom zračiti a prije izhoda sunca budže opet triba pozačepljati.

Brez leda. Ako nemamo u lito leda, možemo meso jel drugo jilo, da se ne pokvari, tako sačuvati, ako u jednom šavolju nasolimo vode i u tu vodu stavimo sud u kojem je meso il drugo što god za jilo il piće.

Dugovik konja. Kad konj navršiti 8—10 godina, teško je pogoditi u kojoj je godini; jedan konjotrgovac veli, da posli osme godine svake slideće godine načini se po jedna mrska pod donjom trepavicom oka, odtud onda mož znati kakog je vika konj.

Žabe su koristne živine. Pokle žabe baš nisu krasne živince, mnogi jih proganjaju; a govore učeni baščari, da su iste u bašči od velike koristi, pokle troše silne škodljive bubice i crvi; zato jih nevalja tamaniti.

Narodne pisme.

U petak se gjače razbolilo,
U subatu bolest bolovalo,
U nedilju Bogu dušu dalo.
Lipo ga je majka opremila:
Sanduk mu je zlatom okovala,
A krst mu je biserom kitila,
Kod glave mu bunar izkopala,
A kod nogu ružu posadila,
Okolo groba klupe pogradila;
Ko j' umoran, neka se odmara,
Ko je žedan, neka vode pije,
Ko je mladjan, nek se ružom
kiti.

*

Bosiljak se od mirisa daje,
Jabuka se od milosti daje,
A prsten se po zakonu daje.
Čij' je prsten, onog i divojka!

*

Tekla voda tekeliya,
Nad njom rasla šepteliya,
Pod njom sidi Angjeliya,
Otud igje star deliya:
„Božja pomoć, Angjeliya!
Pije li se tekeliya?
Jide li se šepteliya?
Ljubi li se Angjeliya?“
„Id' odatle star deliya!
Nepije se tekeliya,
Nejide se šepteliya,
Neljubi se Angjeliya.“

Tekla voda tekeliya,
Nad njom rasla šepteliya,
Pod njom sidi Angjeliya,
Odtud idje mlad deliya:
„Božja pomoć, Angjeliya!
Pije li se tekeliya?
Jide li se šepteliya?
Ljubi li se Angjeliya?“
„Božji bio, mlad deliya!

I pije se tekeliya,
I jide se šepteliya,
I ljubi se Angjeliya!“

*

Srdo moja, ne srđi se na me!
Jer ako se ja razsrđim na te,
Sva nas Bosna pomirit nemože,
Ni sva Bosna, ni Hercegovina!

*

Volem s gorom gorovati,
Neg s nedragim dragovati.

*

Pivala bih, al nemođu sama,
Dragog mi je zabolila glava,
Pak će čuti te će zažaliti,
I reći će, da ne hajem za nj'ga.
A ja hajem i dušicu dajem.

*

„Oj divojko, dušo moja!“ —
„Po čemu sam duša tvoja,
Il po bogu, il po rodu?“
„Ni po Bogu, ni po rodu,
Već što sam te poljubio.“

*

Oj divojko, dušo,
Zlačena jabuko!
Ti ne ljubi mene,
Niti gubi sebe,
Jer ja sam ti junak
Iz daleke zemlje,
Pak ću ja otići,
A ti ćeš ostati;
Ja ću bolovati
A ti nećeš znati;
Ja ću i umreti,
A ti nećeš čuti!

*

Momci srebro, a divojke zlato
Hoće srebro da se pozlaćuje;
Neće zlato srebro svakojako,
Veće hoće po izbor kovato.

*

Kiša pada, trava raste,
Gora zeleni:
I gora se s listom sasta,
A ja nemam s kim . . .

*

Pušku na klin, mač u tok,
Sad je, braćo, drugi skok:
Oštro pero, bistri um
Neka nov nam tare drum!

*

Lipa naša domovino,
Oj junačka zemljo mila!
Stare slave didovino,
Da bi vazda časna bila!
Mila kano si nam slavna,
Mila si nam ti jedina;
Mila kuda si nam ravna,
Mila kuda si planina! —

*

Tavna noći, puna si ti mraka,
Srce moje još punije jada.

*

Tavna noći, duga ti si kleta!
Nekom duga, a nekome kratka:
Onom kratka, koji drugog ima,
Onom duga, koji ga neima.

*

Blago onom bratu,
Koji ima seju!
Seja će za brata
Tanku predju presti;
Tanku predju presti,
Sitan vezak vezti.

*

Blago onoj seji,
Koja ima brata!
Bratac će za seju
Budim grad zidati:
Budim grad zidati,
Kule izvoditi!

*

Izteče sjajni miseče,
I za njim zvizda danica.
To nije sjajni miseče,
Ni za njim zvizda danica,
Već bratac seju vogjaše.

*

Gine, vene srce u menika,
Što mi moja nedolazi dika.

*

Od čizmarskog šegrta
Ništ' lipše na svetu:
Zakrpit će svakome
Poderanu petu.

*

U koga je novaca,
Da mu kroz džep kipe:
U toga su čizmice,
Da po vazdan škripe.

*

Ti već spavaš, Milko moja,
Tebe grli sladki san,
A ja, tužan, bez pokoja,
Nemam mira noć ni dan.

*

Jist ću greša,
Ljubit ću lemeša,
Pit ću vina,
Ljubit ću mu sina.

*

*Kolo igra, tamburica svira,
Pisma ječi, neda noći mira;
Svud se čuje, svud se šorom znade,
Da Bunjevac dušu neizdade;
Veseli se, svaki mu se divi,
Nek se znade, da Bunjevac živi! —*

*

*Jezer voda jezero! zajezerala se (opet)
Tamo j' cura, jezero! bele noge prala,
Tamo j' curu, jezero! zabolila glava
Zovite joj jezero! popa od oltara.
Neće ona jezero! popa od oltara,
Već bi ona jezero! diku gospodara.*

*

*Rano rani Ranka, jedina u majke,
Prije sunca u zoru na vodu,
Prije sunca pa se suncu ruga:
Žarko sunce lipša sam od tebe,
I od tebe i od braca tvoga,
Braca tvoga, miseca sjajnoga
I sestričah po nebu zvizdica.
Ode sunce Bogu tugujuć
Ode k' Bogu pa se prid Njim tuži:
Bože, Bože! šta ću sa divojkom?
Vazdan sidi samnom se inadi;
Bože, Bože! ukrati joj lice!
Sunce žarko ne budi žestoko!
Ja ću njojzi ukratiti lice:
Datću njojzi hrdjavoga druga,
Zlu svekrvu, mnogo diverova,
Još k' otomu svekra pijanoga;
Pa će njojzi potavnuti lice.*

Šaljivdžija.

Razlog. Iza večere popivši dida sa svojom babom bokal vina, donesu iznovice bokalom od iste kapi. Tako pijuckajuć, razžesti se ništo dida na babu, digne bokal, da joj o glavu lupi; a baba će pristravljeno tišiti didu: „Nemoj za Boga! prolit će se vino.“

Iz škole čifutske. Učitelj pita: Kakav su grijh učinila braća, kad su Josipa prodala? Učenik ozbiljno: jeftinoga su ga prodali.

Viroučtelj. Što ti treba činit, da ti Bog oprostí grihe? Učenik: Molim treba mi prije sagrišit.

Gostoljubivost. Jel Milčice, kada ćete vi užinat danas? Milčica: Kaže mama, kad vi odete.

Najbolja voda. Dogovaralo se nekoliko ljudi, gdi je najbolja voda u selu? Na što jedan poteže: „u mijani, jer u toj ima malo i vina.“

Prid sudom. Sudija: Šta je to lupežu? opet si ovde? Ta jučer smo te pustili. — Lupež: Molim gospodine na polju jako je zima.

Pomirio se. Pijanac si dao na smrtnoj postelji doneti čašu vode. Popio ju i reče: „prije smrti treba, da se sa svima neprijateljima pomirim.“

Pogodio je. Jesil čuo, da su siromaka Miška noćas ubili? upita komšija komšiju. — Znao sam ja, da neće dugo, dok onako jako kašlje.

Tko je lud? Dva se čovika jako zaratiše; na što reče jedan: ja ludovu nikad popuštiti neću. Ja pak popušćam, odvrati drugi.

Velika zasluga. Strina! ako hoćete, možete za 10 časi zaslužiti 25 frti, reče Ivka svojoj strini. Kako curo? Ta moj babo kaže, da će se okladiti, da vi ne znate 10 časi šutiti.

U gostioni. Gost: Alaj ovo meso tvrdo, da ga ne mož prisić. Konobar: Sad ću ja doneti oštar nož . . .

Svila pokriva. Mati: Anko! ni ti sramota, što ti košulja poderana? Anka: Neće se to viditi, dok obučem svileno ruho.

Dobro se spominje. Na polje iz moje kuće, ta sad sam te iztiro, Truljar čifut: Ajvaj! to se vi dobro spominjete, ja sam već davno zaboravio.

Potajno. Odnese Janko ove sate u zalog, al nemoj nikomu kazati. Janko: Ne bojte se, i grofovo sam zlato uzaložio, pa nitkom nisam kazao.

Djačka šala. Dva djaka jedne hladne noći zazvone na kapiji jednog profesora, koga nisu volili. Ovaj turi glavu kroz pendžer i pita: što bi? — Molim javljamo vam, da je jedna pendžer otvorena. — Koja? — Eto ta kroz koju gledate.

Odgovorio je. Žena: Smisli samo čovče, šta sam noćas sanjala, — da si mi kupio svilene haljine. Čovik: Samo još i to sanjaj, tko će izplatiti.

Mudar dečak. Dobro, kad si ušutio Janko, valda si se naplakao!? Janko: Moram odpočiniti, da posli jače mogao budem.

Dvi drugarice. Alaj ti krasno stoji haljina, šteta što nije finiја svila. — Druga : Upravо, tvoja je svila skupocina, al šteta što tako grдно stoji.

Iz teštamenta. „Prošle nedilje ukrali su mi dva vola ; ako se nadju, ostavljam ih zetu, ako se ne nadju, nek budu moje šogorice.“

Zaljubljen prosac. Prosac : Majko čast mi je zaprosit vašu kćer. — Mati : Zar poznate moju kći ? Prosac : Ta baš ne poznajem ju, al čujem, da ima 20.000 frti, a meni bi baš toliko tribalo, dakle vidite, da ne mogu brez nje živiti.

Odlučnost. Služavka reče žalostno : Odmah ću ostavit gazdu, ako ne opozove, što je jučer rekao ? Pa, što je reko ? Kazao je, da tražim drugo misto.

Sam od sebe je umro. Što žališ sinko ? Kako ne bi, kad umro mi otac. Pa od čeg' je umro ? Ne znam. Jel imao ličnika ? Nije, sam od sebe je umro.

Imao bi dvi četvorke. Gospodin susretne na putu dečaka, koji plače. „Šta ti je ?“ pita ga gospodin. „Ah dobio sam od tetke četvorku, pa sam ju izgubio.“ „Nemoj plakat, evo ti četvorka (dvogroš) !“ Dečak uzme, zahvali se lipo, ali plače dalje. „Nu zašto plačeš ?“ upita ga opet gospodin. „Ta, da nisam onu prvu četvorku izgubio, sad bi imao dvi.“

Protumačio je. Gospodar : Jel istina čobane, da garave ovce više jidu, nego bile ? Tako mi rekao tvoj pomoćnik, a ja mislim, da on laže.

Čoban : Al tako je gospodaru.

Gospodar : Kako to mož bit ?

Čoban : Tako, jer u čoporu više je garavi ovaca, nego bili.

Podložnost. Častnik : Janko znaš li ti šta je to podložnost ? — Sluga : Podložnost je to, da svašta triba učinit, što vi zapovidate. — Častnik : Ako dakle za jedan sat ne doneseš mi 20 frti, kao nepodložnog slugu zavorit ću te.

Ciganska pamet. Uhvati subaša ciganina, kad je krao kumpir plebanošov i odvede ga prid plebanoša.

Plebanoš : Što si to učinio sinko, ta znaš, da si došao iskat, ja bi ti dao.

Ciganin : Znam gospodine ! Pa baš zato sam mislio, šta da se trudim do vas, kad odonud mi je bliže odnet kući.

Samo mu poklon triba. Perečar : Izvolite friški, vrući peretaka, dva novčića komad, tko kupi pet, dobit će jedan u poklon.

Solomun : Štu je ? Jedan je poklon ? Dakle daj mi pet komada od tih u poklon.

V A Š A R I.

- Abonj (Pešt žup.), 30 maj. 20 aug. 30 nov.
- Ada, (Bač-B.) u nedilju i ponediljak prid 19. murt. 15. jun i 25. oct.
- Algjoj, 1 jan. 5. maj. 5 sept.
- Alibunar, na duhovne i na uzaće B. D. M.
- Almaš, (Bačka) 9. febr. 1. maj. 14. sept. 22. nov. Ako ovi naznačeni dani u nedilju i ponediljak padaju, onda se vašar drži na ove dane; ako pak ma u koji drugi dan, tad prid ovima u ponediljak.
- Alparet, 2—3 jan. 9—10 apr. 24—25 maj. 13 jun. 30 sept.
- Apatin, (Bač-B.) 12. maj i 21. oktob. svaki put u ponediljak prid naznačenim danima.
- Apatfalva, (Canadv.) 24. apr. 26. jul. 8. sept. 25. nov.
- Apoštag. (Peštv.) 24. jun. 12. oct. u neodilju i ponediljak prid naznačenim danima.
- Arad, onaj će dan posli evitne nedilje na Petrovo, ponediljak po svih svet.
- Asod, na Spasovo; u petak posli sv. Stipana i sv. Martina.
- Bač, (Bačka) 21. febr. 1. maj. 15. aug. 28. oct. Ako ovi naznačeni dani u nedilju il u ponediljak padaju, onda je vašar na ove dane; ako pak ma u koji drugi dan, onde se vašar drži u slideću nedilju i ponediljak.
- Baja, u nedilju prid 14. febr. 24. apr. 23. jul. 21. sept. i 6. dec.
- Bajmak, (Bačka) 25. maj. 24. aug. 11. nov. Ako izvan nedilje i ponediljka u drugi dan pada, onde je vašar uvik u ponediljak prid naznačenim danima.
- Baračka, 17 jun. 20 okt.
- Baranjar, 2 febr. 8 jun. 5 aug. 15 nov.
- Barč, 1 apr. 24 jun. 2 sept. 9 dec.
- Batonja, 19 mart. 20 jun. 1 nov.
- Batorkes, 25 jan. 4 maj. 2 jun. 14 sept. 11 nov.
- atosik, 19 mart. 19 mart. 16 jun. 24 Bsept. 28 okt.
- Bečkerek velikl, 1 mart. 6 maj. 17 aug. 12 okt. 11 nov.
- Bečej stari, 8 apr. 5 jul. i 17 okt. u nedilj. prid naznač. dan.
- Bečej novi (Banatski), 6 apr. 17 aug. 3 okt.
- Beel, 1 mart. 1 jun. 1 sept.
- Bekeš, 24 mart. 20 jun. 29 sept. svaki put u nedilju prid naznač. dan.
- Bekeš-Čaba, 3 mart. 1 jul. 26 okt. i na 2-gu ned. došašća.
- Belocrkva, majd. Fghértemplom 20—23 jun. 15—18 okt.
- Beodra, 6 maj. 8 sept. 1 nov.
- Bezdan, 15 mart. 16 jul. 29 sept. 19 nov.
- Bonjha (Kisküküllöm.) 18—21 febr. posli duhovah u sridu, 27—30 sept.
- Bonjbad, 6—7 mart. 8—9 maj. 10—11 jul. 4—5 sept.
- Budim, 1 mart. 24 jun. 14 sept. 30 nov.
- Budim stari, 16 febr. 25 maj. 1 aug. 15 okt. Nediljni vašari u utor. i petak.
- Buševac, dan po Jos. 20 mart. dan po Ivan 25 jun. dan po apoštolih 16 jul.
- Butjin (Temešv.) 24 apr. 24 jul. 15 okt. 20 dec.
- Buziaš, 23 jan. 24 apr. 25 jul. 1 okt.
- Čadjavica, na Spasovo, Petr. i Martinje, robeni sajam na sam svečani dan, a marvinski svagda 4 dana gr.je.
- Čakova (Temešv.) 29 jun. 29 aug. 20 sept. 11 nov.
- Čaktornja, 3 febr. na evitni ponediljak, 30 jun. 3 aug. u poned. prid 15 okt. 25 nov.
- Čanad (sersbski i nemački), 15 mari. 20 jun. 16 okt. 10 dec.
- Čantavir, u poned. prid 1 maj. i 24 sept.
- Čoka (Torontv.) na ime Isusovo; sedmi dan posli uskrsne nedilje; na sv. Trojstvo; 29 sept.
- Čongrad, prve ned. apr.; prve ned. jul. druge ned. okt.; druge ned. decra.
- Čurog, u ned. i pon. prid 4 mart. 1-im jun. i 6-im okt.
- Cripaja (Torontv.), 4—6 apr. 8—10 sept.
- Ceglid, 15 jan. 16 apr. 22 jul. 1 nov.

- Dalja, 4 maj, 30 okt.
Darda, 2 jan. u poned. prije Spasova ;
24 aug. 4 nov.
Djakovo, 1 maj, 26 jul. 28 okt.
Debrecin, 17 jan, 24 apr. 15 aug. 9 okt.
svaki traje 9 danih. Vašar pada uvijek
u pon. prid naznačenim danima.
Dorožma (Čongr.) 7 apr. 29 jun. 16
sept. 8 dec.
Dunafeldvar, 25 mart, u utorok posli
Duhovah, 20 aug. 1 nov.
Dunapentele, vašari padaju na to poned.
kad je sv. Gjuro, sv. Trojstvo, mala
Gospoina.
Dunaveče, 14 febr. 6 maj. 26 jul. 29 sept.
Eger, u poned. jan. misee koje nedilje
Pavao pust. pada : u pon. maja koje
ned. Pongrac pada : u pon. jul. koje
ned. Pohod B. D. M. pada : 29 sept.
Erdöd, posli 2 febr. prije Uskrsa, prije
Duhovah. posli Pohoda B. D. M. posli
uzviš. Križa. posli Svi Svetih i Niko-
lindana : uvijek u četvrtak.
Estergom, u pon. i utor. one nedilje
kadje Grgur (mart.), Urkan (maj),
Lovre (aug.), Simon Jud. (okt.)
Eršekujvar, na Mathiu : na evitnu ned. ;
na Urban : na Pet. : u nedil. posli sv.
Stipan kralj.
Felegjhaza (Kis-Kun.) 20 jan. 27 msj.
18 aug. 4 okt.
Feldvar. (Bačka) 22 mart. 7 jun. 21 aug.
Franjova, 13 maj, 13 jul. 30 okt.
Futok, (Bačk 3 maj. 16 jun. 18 aug. 7
nov. Ako ovi dani ne padaju u ned. i
pon. : onda vašari se drže uvijek u ned.
i pon. prid naznač. dan.
Garcin, (slv.) 1 maj. na Duh. 29 jun.
21 sept.
Gjerčamoš, 5 apr. 17 jun. 19 sept.
Gjengješ, 2—3 febr. 25—26 maj. 24—25
aug. 19—20 nov.
Gjur, madj. Györ, 18 jan. : velike ned.
u pon. prid Brašančev 22 jul. (M.
Mandal.) 8 sept. (m. gosp.) 25 nov.
(Kath.)
Gjula, (Bekešv.) na Obr. sv. Pavla 25
jan. grije jedne nedilje : na „Exaudi“
prije jed. ned. : na tjedan prid 22 jul.
i 8 sept. svagda počamši od sride do ned.
Gjulafehervar, u utor. prid Uskrs ; 26
jul. 30 sept. 17 dec.
Gospic, (Hrv.) 1 maj. 10 okt. Osim toga
svaki petak.
Hajoš, u slid. ned. 25 mart. 29 jun.
29 sept.
Halaš, (Pežt-Kišk.) 25 mart. 21 jun. 1
sept. 19 nov.
Harkanj u pon. te ned. kad je Juliana
febr., sv. Gjura apr., Petar u okovih
aug., Nikola dec.
Hodmezö-Vašarhelj, (Čongr.) u ned. i
pon. posli Imena Isus jan. : u ned. i
pon. prid Josip mart. : prid Brašanč,
prid Razstank. apošt. jul. i u ned. prid
Gal opat okt.
Hodšagh, 9 febr. 29 sept. Ako ovi dani
u ned. i pon. padaju, onda vašar se
drži na te dane ; ako nama u koji
drugi dan, onda zatim u slideću ned.
i ponediljak.
Hova, na Doroth. febr. : na Blaš gov na
Tilovo maj. : na Braš jun. : na M. Magd.
jul. : na Mat. sept. : na Sv. Svet. nov.
nazač B. D. M. dec.
Hlok, 24. apr. 13. jun. 2. aug. 23. oct.
25. nov.
Irig, (Tolnav.) na dan sv. Blaža, sv.
Gjure, male Gosp. i sv. Kate.
Irig, (Hrv.) na Theodor, na čistu ned.
u postu, na veliku Gospu.
Indija, na Cara Korist, na Malu gospu,
na Poh. Gosp.
Ivan-Egerseg, u srid. prid 6. jan. u
prve sride april, jul. i oct. miseca.
Ivan, (Šopronv.) na Obr. sv. Pavla (25.
jan.), na treću ned. posli Uskrsa, na
sv. Bartul i svi Svetih.
Jankovac, 17. apr. 26. jul. 1 nov.
Jasberin, 25—26. mart. 18—19. maj.
15—16. aug. 4—5. oct. 9—10. dec.
Kalača, 19. mart. 31. maj. 15. aug. 30.
nov.
Kaniža, (velika u Zalav) 30. jan. 3. apr.
22. maj. 14. aug. 9. oct. 4. dec. Uvik
osam danih trajaju.
Kaniža, (Turska) 29. apr. 1. jul. 1 nov.
Kaniža (stara Bačka) 25. maj. 1. sept.
Kapošmezö, 1. apr. 18. maj. 14. jun.
30. sept.
Kapošvar, (Šomogjv.) 15. jan. 25. mart.
4. sept. 2. nov.
Kapuvár, (Šopr.) u pon. posli 25. jan.
19. mart. na Tilovo ; 26. jul. 29. aug.
i 13. dec.
Kašša, 20. jan. 3. maj. 27. jun. 15. aug.
19. nov.
Katjmar, (Bačka) u pon. posli 16. maj.

- u oct. te ned. kad je sv. Teza.
- Kamenica, 3. maj. 22. jun. 18. oct.
- Karlovac, (Hrvt.) 8. maj. 15. jun. 25. jul. 29. sept. 21. dec.
- Kečkemet, 12 mart (Grgur.), 10 maj. (Gordian), 10 aug. (Lovre), 26 sept. (Cypr.) 25. nov. (Kath.)
- Kerestur, (nimački) 3. maj. 14 sept.
- Kerestur, (Bodrog) 20 febr. 5 jun. 28. aug. 27. nov.
- Keresteš, (nimački) u pon. posli sv. Trojstva i Cvitne ned.; u pon. posli Nikol (dec.)
- Kernjaja, (Bač-B.) 10 maj. 4 oct.
- Kesthelj, (Zalv.) 6. jan. u četv. posli Uskrsa, u četv. posli Tilova, 10 aug. 21 sept. u četvrt. prije Martinja.
- Kikinda, (velika) 24 apr. 24. jun. 20. sept. 1 dec.
- Kiš-Körös, (Peštv.) 24—25. febr. 1—2 maj. 18—19. oct. 1—2. aug.
- Kiš-Komarom, na Gjurgj. na sv. Pavla i u pon. prid sv. Katharin.
- Kišmarton, u prvi pon. „Oculi“ i „Exaudi“ nediljah; u pon. posli sv. Petra u okovih i posli 21 sept.
- Kišmarton-Varalja, (Šoprn.) na prve ponediljke mart., jul., sept. i dec. mis.
- Kištelek, (Congrv.) 16. apr. 7 jul. 20 oct.
- Kiš-Ujsalaš, 19—20 goslidnjeg pon. jun. 4—5. sept. 13 dec. Svaki vašar u ned. prid naznač. danima drži se.
- Kiš-Zombor, (Torontv.) 15. apr. 10. aug. 18. okt.
- Koložvar, 10 jan. 10. mart. 13. jun. 1 aug. 2 nov.
- Komarom, te ned. kad je Filip-Jakov; na Petrov, na Rok, na sv. Franj. i Andr.
- Komluš, (Banat) 5 mart. 15. jun. 1 sept.
- Kula, (Bačka) 29 apr. 24. jun. 6. aug. 15. oct. Svagda u ned. i pon. prid naznač. danima.
- Kun-Dorožma, (Congr.) 1. febr. 29. jun. 16. sept. 8. dec.
- Kun-Sentmikloš, 3—4 febr. 16—17. maj. 22—23. aug. 29—30. decemb.
- Kutaš, 5 apr. 30 jun. 31 jul. 6 sept.
- Kuti, (Nyitrv.) 22 jan. 25 apr. 12. jun. 4 aug. 28. sept. 18 nov.
- Lugoš, (Kraššov.) 10 febr. 10 maj. 2—4 jul. 21—23 okt. U subatu prid nazn. dan.
- Madaraš, 25 jan. u ned. prid Spasov. 25 jul. 26 okt.
- Magoč, (Baranjv.) 14 febr. 18 apr. 13. jul. 7 okt.
- Majša, 9 febr. u pon. sv. Trojstv. 27 aug. 11 nov.
- Mako, (Čanadv.) u sub. prid „Judica“ ned.; u subatu prid 24 jun. 19. aug. i 19 nov.
- Martonoš, (Bač. B.) 8 jun. na malu Gosp. u slid. pon.; 7 nov. jun. i nov. vašari. ako datični naznač. dani u ned. i pon. nepadaju; uvik se drži u pon. prid naznač. danima.
- Miske, (Vašv.) 2 febr. 3 mart. 2 jul. 14 aug. 8 sept. 4 oct. 24 nov. 12 dec.
- Miške, 2 febr. 25 mart. 2 jul. 15 aug. 8 sept. 4 oct. 2 nov. 13 dec.
- Mitrovica, (Hrv.) na 40 mučenika, na Cvitnicu, na Spas. na Ilinje, na Malu Gosp.
- Mohač, (Baranjv.) 24 febr. 17 apr. 24. jun. 11 nov. 21 dec.
- Moholj, (Bačv.) 30 maj. 30 sept.
- Mokrin, 14 febr. 20 maj. 20 aug.
- Monoštor, (Krasni Brodi) 22—23 maj.
- Morovica, (Bačk.) posl. sv. Josipa u dođući poned. poslid. ned. jula, prve ned. novbra u poned.
- Nagj-Kires, 5 mart. 24 apr. 27 jun. 26 okt.
- Nagj-Szt.-Mikloš, (srbs. i nemački) 5 apr. 5 jul. 25 oct.
- Nagj-Sombat, 21—24 jan. 11—14. mart. 29—30 apr. 1—2 maj. 24—27. jun. 29 jula do 1-og aug. 9—12 sept. 28—31 oct. 2—5 dec.
- Našice, (Hrv.) na Antuna Pad, na veliku Gospu, na 40 muč. na Aud.
- Nagj-Varad, vidi Varadni velik.
- Nadudvar, (Hajd.) 19 jan. u pon. ove ned 16 apr. 6 ang. 20 sept. u pon. tih ned. u koje nazn. dani pad.
- Nadašd, (Baranj) 19 mart. 20 aug.
- Nemeš-Militič (Bačka) 9 maja. 20 okt.
- Novi-Sad, 20 mart. 19 maj. 10 aug. 29. oct.
- Novo-Selo, (Bačka) 25 febr. 8 jun. 14 sept. i 1 nov.
- Osik, 20 jan. 24 apr. 20 jul. 18 oct. (svi veliki) Prije svakog osam dana glavni marvinak i vašar.
- Pakš, u ponediljak prid 16 maj. 15 jul. 21 sept. 19 nov.

- Palanka, (vel. Bačka) u prvi pon. maj. i oct.
Pančevo, na Gjurgjev po nov. kalend., ua Petrov i na malu Gospu po star. kal.
Papa, na Svitlo Mar.; na Blagočist.; na sv. Trojstv.; u jul. na Poh. B. D. M.; na vel. Gosp; na mal. Gosp. i na začenje B. D. M. svagda u utor. i u srid. posli ovih Svetaca. Ako koji od ovih nazn. svetaca u utorak i srid spada, onda se vaš. drže u utorak i srid. dođuće ned.
Pesta, na Josipovo 19 mart, na Medardovo 8 jun. na Iv. glavosik 29. aug., na Leop. 15 nov. Sajmovi se drže a tu ned. u koju nazn. dn. spadaju.
Perjamoš, 24 apr., 15 jun, 24 sept.
Petrovoselo, u pn. prid 8 maj., 30 aug. 7 nov.
Pečuh, pned. k. Svitl. Mar., pned. prije duhova, pa poh. BDM., na Katarinje. Svaki vašar traje ned. dana.
Pečvarad, (Bar.) u febr. Valentin; apr. Adalb., aug. Velik Gosp.; i st. Luka.
Petrovaradin, 24 febr., O Petr. O Mart.
Požega na Ant. Op, na Čvitn, na Duh. na Terezu, na Tom.
Požun, na Vlnc. apr.; na Iv. kerst; na Miholj, na Lucu.
Prigl. St. Ivan, (Bač.) u pon. prid 24 jun.
Rac-Almaš, u pon. prid 15 oc.
Rac-Kaniža, u sridu posli Usk., 16 maj. 24 jun. 10 aug.
Rekaš, (Peštv.) 9 febr., 16 jun., 16 sept.
Revkomarom, 29 apr., 1 maj, 24 jun., 12 aug., 30 sept., 1 oct., 26 nov.
Ruma, (Bačk.) 13 apr., 29 maj, 13 jun. 29 jul., 29 sept.
Šarkanj (Fogarv.) 10 maja, 23 aug., 11 nov.
Šikluš. (Bar.) u pon. 19 mart. u pon. posli Sv. Trojstv., u pon. te ned. Kad je Vel. Gosp., 30 nov. 2 dec.
Šoprun. posni prvi pon. u mart Filipski prvi pon. u maju, preobraženski zadnji pon. u aug., elisab, prvi pon posli Elisab. Nediljni pon. i petak.
Sarvaš, (Bekešv.) 24—25 febr., 24—25 jun., 19—20 oct. 21—22 dec.
Satmar-Németi, 2 febr. 19 mart. 1 maj. 2 jul. 29 sept. 21 nov.
Santo (Abajv.) u sridu prije Uskr. 13 jul. 4 oct. 6 dec.
Santo (Zalv.) utor. posli Duh.
Segedin, 5 maj. 31 jul. 10 oct. 30 nov.
Segsard, u pon. i utor. tih nedilja u koje spadaju: Cvitnica, Brašanč. Pohod BDM., Našašće križa. i Sv. Elisabet.
Sent-Marton, (Turocv.) 24 febr., u pon. prije Duh. 10. aug. i 11 nov.
Sent-Marton, (Šopr.) 24 febr., 10 aug. 25 oct.
Sent-Mikloš, 5—6 apr., 5—6 jul. 25—26 oct.
Sent-Mikloš turski, 17 apr., 26 jul., 4 oct.
Sent-Tamáš. 12 mart., 26 jul., 20 sept.
Senta, (Bačk.) 26 mart., 22 jun., 17 aug. 19 nov., Svagda u ned. i pon. prid naznač. danima.
Stolni Biograd (Fehérvár) na čistu ned i pon. K. Gyurgjevu. K. Ivanju, k. Bartolovu, k. Demetrijevu. Četiri poslednja vašara drée se u red i pon. onoga tjed. na koji padaju oni svetcu.
Slankamen, 2 jul.
Solnok, 24 febr., u nev. prid Spasov. 8 sept. 5 nov.
Štanišić (Bačk.) 12 apr. 4 oct. u pon. prid naznač. dan.
Sombor, (Bačka) na Blagovist, o Spasovi o velikoj Gospi, 25 nov.
Subotica, febr. o Matiji, 16 maj. 8 sept. 28 oct.
Temerin, (Bačka) 25 febr. 5 maj. 4 sept. 22 nov. Ako ovi dnévi ne padaju u ned. i pon. tad vašar se drži u ned i pon. prid naznač. dan.
Temišvar. 19 mart. 1. jun. 25 jul. 29 sept. 18 dec.
Tolna, u prvi pon. maja, 13 jun. 10 aug. 5 nov.
Topanfálva, u petak prid Cviteu ned. u pet. prid Duh., 9 jula, 28 aug. 5 nov.
Topola, 18—19 apr. 13—14 jul. 4—5 oct. U ned. i pon. prid naznač. danima.
Uj Arad. (Temešvar) 1 mart. 16 jun. 18 oct.
Uj-Szivac, (Bač.) 3 apr. 10 jun. 23 spt.
Uj-Peč, 4 apr. 10 aug. 28 oct.
Uj-Pešta, 1 febr. 1 maj. u ned. za 15-im jul. i oct.
Vac, prid Uskrs; u ned. prid Poh. BDM. i prid Gal; opat. u oct. i Tomom u dec.

Varažd, 24 apr. 25 jun. 25 jul. 5 nov.	Vilanj, (Baranjs.) 3 apr. 30 oct.
Varadin veliki, 12 mart. 21 jun. 8 sept. 8 dec.	Viukoveci, 16 maj, 6 aug, 1 nov.
Varaždin, (Hrv.) na Gjur. na Ivanje, na Jakov, na Emerikov.	Vukovar, 1 maj, 24 jun. 15 nov.
Vašarište, (Vespr.) 20—21 mart. 17 jul.	Zabola, 27 febr. 27 maj. 7 sept. 2 nov.
Vašarište, (Šomljo) u mart. na Bened., u jul. na Mergar., sept. na Lamberta i dec. na Božić.	Zemun, na sv. Matiju, 3 maj, 13 dec.
Verbas novi, 28 mart. 2 jun. 12 sept. u pon. prid nazn. dan.	Zagreb, u četvrtak prije Cvitn. ned. dan po Marku, na Margar. dan po Stipan, Kralju, na Šimun; dan po Prij. BDM. Od ovih je znamenitiji onaj na Mar- garetu, a najznamenitiji na Stip. kralja.
Vesprim, 6 jan. 14 febr. 12 mart. 4 maj. 10 aug. 21 sept. 6 dec.	Žambek, 4 febr. 10 apr. 24 jun. 28 oct. u četv. i petak posli ovih dan.
Veliki banat, 2 jul. 1 sept. 4 oct. uvijek u sridu.	Žablja, 15 aprila, 20 juna, 29 sept. Žombolj, 19 mart. 29 jun. 8 sept. 11 nov.

OBJAVE.

Objava.

Čast mi je javiti štovanom bunjevačko-šokačkom obćinstvu, da mi je povirena posaobina, od 1838 godine obstojeće ces. kr. povel.

Jadranske osiguravajuće zadruge za Suboticu i okolinu.

Primaju se za osiguravanje proti požaru (vatri) uz najpovoljnije uvite: kuće, pokućstvo svakojake sgrade, slame, sino itd.

Osigurava društvo proti štetam, koje bi nastale, kad led potuče usive.

 Društvo ovo pod upravom stoji visoke osobe vlm. g. baruna Fridrika Podmanicky.

Umoljavam dakle dobrohotne poznanike, prijatelje i rod moj, da mi u poduzeću mom pruže ruku pomoćnicu. I to tim većma, jer uz to, da će mirnije prignuti glavu na odpočinak, koji osiguraju svoju imovinu: ujedno priteć će u pomoć odhranjivanju siročadi moje.

Priporučujem veleštovanom obćinstvu, moju svagda najaljudniju uslugu.

Stan mi je u Subotici I. krug, br. 149. u Sukopovoj kući.

MARA ŠARČEVIĆ, udova
FABIJANA VOJNIĆ-TUNIĆ.

OBJAVA.

Doli podpisan imam sriću izjaviti slobodne kraljevske varoši Subotice što-
vanom občinstvu, da sam u VERMEŠ GABOROVOJ kući

STOVARIŠTE OKOVNI KOVČEGA

gdi se ujedno svašta naći i dobiti može, što se svake vrsti ukopa sjajni tiče, kano
pokrovi, jastuci, evića u najvećem izboru — otvorio.

Priporučujem se daklem, da ću u ukopnom slučaju: svakovrstnoj želji što-
vanog občinstva zadovoljiti, i sa lipi

MRTAČKIH KOLI — SVITNJACI —

propećem — i svem nuždanim na uslugu biti.

I na poslidku izjavljam, da su mi kovčezi iz najbolje tvornice pribavljeni,
lipi i pored tog jeftini; i da pored tog nuz svaki kod mene kupljeni kovčeg, lipa
mrtačka kola besplatno dajem.

Utičem se dobrohotnoj naklonosti štovanog občinstva u naznačeni slučaji.

Subotica miseca Studenog.

Poniznošću

PAJO LUX.

JAKOV WEISBERGER

SATAR i KUJUNDŽIJA

U SUBOTICI,

priporučuje svoje obilno opremljeno skladište zlata i srebra, znamenito:

zlatnih i srebrnih sati,

takovih **mendjuša prstenja, puca, križića**, koje su stvari
sve od kr. zlatarske povirenije biljegovani, takodjer mogu
se dobiti zidni sati i svake vrsti srebrni i zlatni uresi.

Skladište je u sgradi gimnasiajnoj.

Javljam osobito, da su sve ove stvari po najnovijim
ukusu sgotovljene.

Primam popravljjanje džepni i zidni sati uz jedno
godišnje jamstvo.

Inostranske naručbine točno i žurno se obavljaju.

Lajčo (Ljudevit) Berényi

GVOŽDJAR

u SUBOTICI,

Ulica: Deákova, kuća: baruna BUDIĆ.

Priporučuje svoje izvrstne dobre gvozdene
sprave za gazdaluk, kao:

motke (šipke), šine, osovine, kopače
(ašove), motike, vile, lopate, kose,

plugove, lance,

klinove, žvale, češagije, gladalice,
turpie, pile, glita, svrdla,

osim toga za kuhinu

lonce, avane, pegla, peraje, peći

i kojekake stvari gvozdene koje trebaju
gazdi i gazdarici.

Sve po umirenoj cini.

Josip Bittermann

Knjigotiskar

u Subotici I. krug, Bemova ulica, br. 130.

javlja svim kr. i obé. uredom, preč. svećenstvu kao
i ostalom p. n. občinstvu, da prima

Svaku vrst knjigotiskar-
skoga posla.

Sgotavlja tiskanice za razna društva; **pravila,**

izvišća, pozivnice, ulaznice itd. dalje

račune, okružnice, zavitke sa napisom,

cinike, zaručne i vinčane objave, smrto-
nice itd.

Isto tako imadem za pokladno doba vrlo
lipe **plesne redove.**

Čast mi je javiti p. n. občinstvu, da sam od g.
Nace Milašin priuzeo

LIKARNU „k' Angjelu Čuvaru“

u Subotici i nastojat ću, da savistnim postupanjem zavridim podpuno zadovoljstvo občinstva, te strogo po naredbi ličnika obvršivat ću svašta; ujedno po stečenom izkustvu u pristolnici (Pešt): priredjivat ću više vrstih, zakonom dozvoljenih lučbenih specialiteta, od kojih osobito slideća priporučujem:

Jako dobar bili, rozinkasti i tilobojni puder prašak cina kutiji	40 nč.
Rumenilo u rudam, jedan komad	10 nč.
Pomada za lice. Od ovog nevinog melema lice postane bilo kao snig. 1 kutija	30 nč.
Melem za negovanje lica, koj odstrani s lica svake pige, pokrpe, bobuljice i jetrene muzge. 1 kutija	40 nč.
Glicerin creme, veoma mirišavi medicinski predmet, od kojeg lice pobili, ruke omekšaju i polipsaju 1 kutija	40 nč.
Crema vaselin, takodjer mirišav. 1 doziš	40 nč.
Orven macassar i od zelenog ora zejtin za mazanje kose; od ovog kosa postaje sjajna i crna 1 bočica	25 nč.
Esencija za zaćuvanje kose, da ne opada. 1 boca	50 nč.
Lik proti perutu na glavi 1 boca	50 nč.
Vosak u rudam, s kojim se kosa maže, da poerni. 1 komad	10 nč.
Brkomaz, da brkovi rastu 1 zamotak	15 nv.
Mekan brkomaz u boci 1 bočica	30 nč.
Svakojaki praškovi za zube i voda za usta od 25 novčića višje.	
Kapi proti zubobolji 1 stakalce	20 nč.
Mirišavi predmeti u velikom izboru	od 10 nč. do 3 frt.
Lik proti nazebi uda telesnih u bočici s kistom	50 nč.
Prašak proti moljcem 1 zamotak	10 nč.
Prašak proti stanicam i buham 1 bočica	25 nč.
Prašak proti znojenjem nogu i ruku. Cina škatulji	50 nč.
Francezki čaj proti kašlju sa naputkom 1 bočica	60 nč.
Fiakerski prašak proti kašlju i promuklosti 1 škatulja	25 nč.
Šećer proti glistam	3—5—10 nč.
Prašak za laglje probavljenje jila 1 zamotak	40 nč.
Takovi sladori	20 nč.
Seidlički prašak s napntkom	20 nč.
Sol za čiscenje želudca 1 zamotak	90 nč.
Šeljeznovite pilule za pomanjkanje krvi, bilidobolju, mršavost osobito mladih ženskih 1 škatulja	1 frt.
Švicarske pilule za očiscenje želudca 1 škatulja	70 nč.
Modar prasak konjina 1 škatulja	40 nč.
Melem konjina proti nabojam 1 kutija	1 frt.
Melem konjina u priticanosti 1 bočica	1 frt 40 nč.
Medicina, da se svinji naglo goje 1 doziš	50 nč.

Kod naručba, kad iznose priko 3 frta 20% odpušćam i poštom franko šaljem.
Onim, koji za prodaju kupuju likove, velik postotak odpušćam, i ako priko 5 frti naruče, na likore stavit ću i naslov.

Takodjer primam naručbe na svakojake likove.

Sa osobitim počitovanjem:

BELA NIERTIT likarnik

U Subotici na uglu somborskog puta i vörösmarty ulice.

B.Š. knjižnica
I. Kujundžića

zkhv.org.rs

BERENYI i BITTERMAN

priporučuju svoju

KNJIŽARU,

u SUBOTICI

u kući **MARKA VOJNIĆ**, gdi se mogu nabavit svakojake

KNJIGE, KOTE, PAPIRI

sridstva za pisanje i risanje takodjer krasne male nabožne priličice i crnila itd. —
I obljubljen naša „DUHOVNA MANA“ u novom popravljjenom izdanju se može dobit
jedino kod nas.

Ujedno primaju se ma kakvi spisi za tiskanje, madjarski il bunjevački svejedno.

Za točnu poslugu i umirenu cinu odgovaraju :

BERENYI i BITTERMAN.